

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄.

ΤΟΜΟΣ Ζ΄.

ΑΡΙΘΜ. 23/24 (167/168).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους ἑτησίᾳ μὲν

φρ. χρ. 25 ἐξάμηνος δὲ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Ζ΄.

τῆ 1/13 καὶ 15/27. Μαρτίου 1892.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄, ΔΟΥΞ ΤΟΥ ΣΑΞΕΝ-ΜΑΙΝΙΓΓΕΝ.

ΓΑ συμβάντα τοῦ ἔτους 1866, ἅτινα τοσοῦτον πολυειδῶς ἐπέδρασαν ἐπὶ τῶν τυχῶν τῆς Γερμανίας, ἔδηκαν καὶ ἐν Σάξεν-Μάινιγγεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς νέου τινὸς ἡγεμόνος τὸ δουκικὸν στέμμα. Τῆ 29 Σεπτεμβρίου 1866 ὁ μέγας δούξ Βερνάρδος Β΄. παρητήθη ὑπὲρ τοῦ πρίγκιπος διαδόχου Γεωργίου, ὅστις ἐπομένως ἐώρτασε πρὸ τινος τὴν εικοσιπενταετηρίδα ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεώς του. Ἐνῶ ὁ πατὴρ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς κυβερνήσεώς του ἦτο ἐναντίος τῆ Πρωσσία, ἐπὶ τοῦ νέου ἡγεμόνος ἐπῆλθε παντελῆς μεταβολῆ τῶν πρὸς τὴν Πρωσσίαν σχέσεων καὶ διαδέσεων. Ὁ Γεώργιος Β΄, γεννηθεὶς τῆ 2 Ἀπριλίου 1826, οὐ μόνον ἐσπούδασεν ἐν πρῶσσικῷ πανεπιστημίῳ, ἐν Βόννῃ, ἀλλὰ καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸ πρῶσσικὸν *Garde-Kürassier-Regiment*, ἐν ᾧ προήχθη μέχρι τοῦ βαθμοῦ ταγματάρχου, πρὸ πάντων δὲ διὰ τοῦ ἐν ἔτει 1850 γενομένου γάμου του μετὰ τῆς πριγκιπίσσης Καρλόττας, θυγατρὸς τοῦ πρίγκιπος τῆς Πρωσσίας Ἀλβρέχτου, συνεδέθη στενότερον πρὸς τὴν πρῶσσικὴν αὐλήν. Ὅτε μετὰ τὸν γάμον τοῦτον ἐπανήλθεν εἰς Μάινιγγεν ὁ πρίγκιψ διάδοχος Γεώργιος ἐπεδόθη πρὸ πάντων εἰς εὐρείας καὶ ἐμβρι-

θεῖς καλλιτεχνικὰς μελέτας, τῶν ὁποίων οἱ καρποὶ βραδύτερον ἄρμασαν. Μετὰ τὴν ἐπὶ τὸν θρόνον ἀνάβασιν αὐτοῦ ὁ δούξ Γεώργιος διηύθυνε τὰ τῆς χώρας, κατὰ δὲ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον 1870—71, ὦν ἤδη ἀντιστράτηγος *à la suite* καὶ βραδύτερον στρατηγὸς τοῦ πεζικοῦ πρῶσσικοῦ στρατοῦ, ἔλαβε μέρος εἰς πολυαρίθμους μάχας, διευθύνων τὸ 32. σύνταγμα τοῦ. Μετὰ τὴν οἰκαδε ἐπάνοδον ἤρξατο θεραπειῶν τὰς καλλιτεχνικὰς αὐτοῦ κλίσεις, ἐξ ὧν ἄς ἀνώτατον προῖον παρήχθη

ἐξαιρετὸν τι δράμα. Ἐν τούτῳ ὑπῆρξεν αὐτῷ πιστὴ καὶ σύνετὴ βοηθὸς καὶ σύμβουλος ἡ τρίτη αὐτοῦ σύζυγος Ἑλένη βαρωνίς φὸν Ἐλδ-βουργ.

Ἡ δούκισσα Καρλόττα, ἡ πρώτη σύζυγος τοῦ Γεωργίου Β΄, ἀπέθανε μετὰ πενταετῆ εὐτυχῆ μετ' αὐτοῦ συμβίωσιν. Ἐκ τῶν τέκνων αὐτῶν ὁ πρεσβύτατος υἱός, ὁ πρίγκιψ διάδοχος Βερνάρδος, εἶνε καὶ παρ' ἡμῖν γνωστότατος διὰ τὸν φιλελληνισμὸν του, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Γερμανίᾳ δημοφιλέστατος πρίγκιψ διὰ τοῦ γάμου αὐτοῦ μετὰ τῆς πριγκιπίσσης Καρλόττας, τῆς πρεσβυτάτης θυγατρὸς τοῦ μακαρίτου Ἀυτοκράτορος Φρειδερίκου. Ὁ δούξ Γεώργιος συνεζεύχθη εἰς δεῦτερον γάμον τῷ 1858 μετὰ τῆς

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄, ΔΟΥΞ ΤΟΥ ΣΑΞΕΝ-ΜΑΙΝΙΓΓΕΝ.

πριγκιπάτου Feodore του Hohenlohe-Langenburg, ης απέθανε μετά δεκατέσσαρα έτη, τῷ 1872. Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1873 ὁ φιλομουσικός δόξ ἐνυμφεύθη, εἰς τρίτον

γάμον, τὴν ἡθοποιὸν Ἑλένην Franz, δούς αὐτῆ τὸν τίτλον Βαρόνης τοῦ Ἐλδβουργ.

ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ ΓΑΛΙΛΑΙΟΥ.

ὑπὸ Σπυρίδωνος Παγανέλη.

Ὁ μετὰ τοῦ ἸΔ' καὶ ἸΣτ' αἰῶνος βραχὺ χρόνικόν διάστημα κατ' ὃ νέα εὐγενεστέρᾳ πνευματικῇ ζωῇ ἀνέτειλεν ἐπὶ τὴν Δύσιν ἐσημεϊώθη, ἰδιαίτερος ἐν Ἰταλίᾳ, διὰ τῆς ἀλληλοδιαδόχου ἐμφανίσεως ἐκτάκτων ἀνδρῶν ἐν τῇ Τέχνῃ καὶ ταῖς Ἐπιστήμασι κλεισάντων τὴν ἰδίαν χώραν, καὶ τὴν ἀνθρωπότητα καθόλου. Ἀληθῆς Ἀναγέννησις ἐκ ζόφου καὶ ἀμαθείας ἐκκολαφθεῖσα μετὰ τὴν συμφωρὰν τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τῆς ἀθροῦς δράσεως καὶ ἐπιρροῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὅπερ πλούσια ἀπέδωκε τὰ τροφεῖα τῆς φιλοξενίας ἐμφυτεύσαν εἰς γόνιμον γῆν τὸν σπόρον τῆς φιλοσοφίας, καὶ παρασκευάσαν τὸ ἔδαφος ἐν ᾧ τοσοῦτον λαμπρῶς ἐσταδιοδρόμησαν εἴτα ἐξοχοὶ ἄνδρες. Ἡ μικρὰ αὕτη ἀλλὰ κλεινὴ χρονικὴ περίοδος εἶδε γεννηθέντας τὸν Ἀρίστον καὶ τὸν Τάσσον, τὸν Μιχαὴλ Ἀγγελὸν καὶ τὸν Ῥαφαήλον, τὸν Λεονάρδον Δαβίντσε καὶ τὸν Τιτανόν, τὸν Κορρέγιον καὶ τὸν Τιντορέτον, τὸν Μακιαβέλην καὶ τὸν Γαλιλαῖον. Ὁ φιλοσοφικός κυρτός ὁ ἔκτο ἑλληνικῆς χειρὸς ἀνυψωθείς καὶ διαπόντιος καταφθάσας ἐκ τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν Δύσιν ἐδαφούχησε τὴν ὠραίαν χώραν τῶν μεγάλων ρωμαϊκῶν ἀναμνήσεων, καὶ λίσας, ὑπὸ τὰς ἀκτίνας αὐτοῦ, τὸ βαθὺ τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς ἀδιαφορίας ἔρεβος, ἐδέριανε διὰ θεοῦ πυρὸς τὰ ἀδραχούντα πνεύματα, καὶ τὰς ὑπὸ τὸ κράτος ἀπειροκάλου νάρκης τελοῦσας συνειδήσεις. Ὡς ἄστρα καὶ ἀστερισμοὶ ἀνατέλλοντες καὶ δύοντες εἰς τὸ πάγκαλον καὶ εὐρὸ τῆς δημογραφίας στερέωμα ἀνέτελον καὶ ἔδου ἀλληλοδιαδόχως, ἐν Ἰταλίᾳ, σέλας ἀνέσπερον καταλίποντες ὀπισθεν αὐτῶν, ἐκλαμπροὶ ἄνδρες, ἀληθῆ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς καλλιτεχνίας σεμνάματα, φύσεις προνομιούχοι εἰσδύσασαι εἰς βαθύτατα κεκαλυμμένης γνώσεως μυστήρια, διάνοιαι ἀρθεῖσαι ἄχρι τῶν νεφελῶν καὶ περαιτέρω ἐπι, μαντεύσασαι, ἀποκρυφα, ἐπινοήσασαι ὄργανα δι' ἃν ὁ ἄνθρωπος διέγνω ἀπόρητα ὑπὸ πέπλον κεκαλυμμένα, πνεύματα ἀποκαλύψαντα ἡμῖν θέλητρα ἀγνωστα τῆς Τέχνης, καὶ ἐλάσαντα ἄχρις ὀρίου τελειότητος πέραν τοῦ ὁποίου εἶναι τολμηρὸν νὰ ὀνειροπολήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Ἡ κλεινὴ Φλαωρεντία ἡ τὸ ὄνομα τῶν νέων Ἀθηῶν ἀναλαβοῦσα κατὰ τὴν θερμοῦργον ἐκείνην ἐποχὴν, ἡ Ῥώμη, ἡ διὰ τοῦ κλέους τῶν μεγάλων ἀναμνήσεων καὶ τῶν μεγάλων ἐγκλημάτων τῆς ἀγερῶχως πυργουμένη ὡς γίγας ὄν, δὲν κατέβαλον οἱ αἰῶνες, ἡ ἐγώστρια Ἐνβῆτα ἡ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς δημοκρατίας ἐγκλείσασα τὴν ἀπνευστέραν τυραννίαν, ἡ Γένουα, ἡ Πίζα, ἡ Φερράρα αἱ ἄλλα Ἰταλικά πόλεις ἐνθα ἤνθησε καὶ προήχθη κορυφοπρεπὴς πολιτισμός καὶ πνεύματος λατρεία ὑπῆρξαν κέντρα εὐγενῆ, Τέχνης καὶ Μούσης ἐγκλείσαντα σπέρματα, καὶ ἀτινα, ὑπὸ τὸ δάλλος γενναίων προστάτων ἀναπτύχθέντα θανμασίως, ἤρθσαν ὑπερδεν τῶν Ἀλπεων διαδοθέντα εἰς τὰς γείτονας χώρας. Ἡ Ποίησις, ἡ Γλυπτικὴ, ἡ Φιλοσοφία, ἡ Πολιτικὴ

ἔσχον, κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, περιφανεῖς καὶ ἐρπεπνευσμένους Ἱεροφάντας. Ἐν τῇ μορφῇ τοῦ Γαλιλαίου λαμπρῶς ἀντεπροσωπεύθη καὶ προήχθη ἡ ὑψηλὴ τῶν μαθηματικῶν ἐπιστῆμη, τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔρευνα ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ, τῆς φύσεως ἡ μελέτη καὶ τῶν φαινομένων τῆς ἐν τῇ φυσικῇ. Δόξα τῆς Ἰταλίας καὶ οὗτος εἰς ἐπόχην τοσοῦτον ἀδρῶν εἰς μεγαλοφυΐας στρέφει τὸν εὐρὸν τοῦ εἰς θετικωτέρας τῆς Ἐπιστήμης μελέτας, ἐπινοεῖ θανμασία τῆς Ἀστρονομίας καὶ τῆς Φυσικῆς ὄργανα, καταδεικνύει νόμους φυσικοὺς ἀπροσίτους εἰς τὰν ἀμαθῶν τὴν στρεβλὴν καὶ ἐσκοτισμένην διάνοιαν, καὶ ἐκ τῆς γῆς αἰρώμενος πρὸς τὸν οὐρανὸν μελετᾷ τὸ κάλλος αὐτοῦ, σπουδάζει τοὺς πλανήτας καὶ τὰς κινήσεις αὐτῶν, σκέπτεται ἐπὶ τῶν τροχιῶν τῶν οὐρανίων σωμάτων, παρακολουθεῖ τοὺς δορυφόρους, εἰσδύει διὰ τῆς λεπτότητος τῆς εἰδικῆς διανοίας του εἰς τὰ μυστήρια ἐκεῖνα τὰ ἐκπλήσσοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ἡμῶν ὄταν, εἰς ἀστερόεσσαν νύκτα, ἀτενίζομεν τοῦ Γαλαξίου τὴν ἀστροποικίλον γραμμὴν, καὶ ἐξιστάμεθα πρὸ τοῦ σεπτοῦ κάλλους ἐνάστρου στερεώματος, ὅπου τόσοι ἐναρμόνιοι κόσμοι φωτεινοὶ ἀκολουθοῦσι τὸν αἰώνιον αὐτῶν δρόμον ὑπακούοντες εἰς τὴν ἀρχέγονον ὠθησὶν τῆς χειρὸς τοῦ Δημιουργοῦ Οὐτινος, διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῶν καὶ τῆς ἁρμονίας, ὑμνοῦσιν εὐσεβάτως τὴν δόξαν.

Ἐὰν ὄμως τοιαῦτα σελαγιζούσας κορυφὰς ἐκέκτητο ἡ Ἰταλία, εἶχεν ὄμως καὶ ἱερεῖς, ἱερεῖς σκοτεινοὺς καὶ ἀμελικτικούς πᾶσαν τὴν ἑαυτῶν γνῶσιν καὶ σοφίαν τυθέντας εἰς φράσεις καὶ περιόδους τῆς Γραφῆς ἢ τὸ ζῆρον γράμμα ἠρμήνευσον μόνον, τυφλώτοντες εἰς τὴν ἔννοιαν. Τοῦ Γαλιλαίου αἱ περὶ κινήσεως τῆς γῆς νέαι θεωρίαι καὶ ἄλλα συναφεῖς αὐτοῦ σκέψεις καὶ μελέται ἄς δημοσίᾳ ἐκήρυττεν προὐκάλεσαν τὸ ἄγρυπνον καὶ σύνοφρον βλέμμα τῆς Παπισύνης. Ἀφοῦ ὁ τοῦ Ναυῆ Ἰησοῦς προσεκάλεσε τὸν Ἥλιον νὰ σταθῇ πῶς ἐτόλμα ὁ Γαλιλαῖος νὰ κηρύττῃ ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι ἀκίνητος καὶ ὅτι ἡ γῆ εἶναι ἡ κινουμένη; Οἱ ἅγιοι τῆς Ῥώμης πατέρες ἐσκανδαλίσθησαν εἰς τοιαύτην ἀντιχριστιανικὴν βλασφημίαν. Κηρύξαντες τὴν νέαν θεωρίαν φιλοσοφικῶς ψευδῆ καὶ ἀντικειμένην εἰς τὴν Πίστιν ἐστιγματίσαν αὐτὴν καὶ ἄς αἰρετικὴν, ἄτε δὴ μὴ σύμφωνον πρὸς τὴν Γραφήν. Ἡ Ὀρθοσκεία, ἡ τὴν Ἀλήθειαν ἐκπροσωποῦσα, ἐδίωκε τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Γαλιλαίου, καὶ εἰς ποικίλα κατερχομένη τεχνάσματα ἐπειράτο νὰ ἐξυτελίσῃ τὴν ὑψηλὴν τοῦ ἀνδρὸς ὑπεροχὴν, καὶ νὰ παγιδεύσῃ τὴν ἀδωρότητα. Ἀλλ' ὁ Γαλιλαῖος, τῆς Ἐπιστήμης ὑπέρτερος μύστης, καὶ τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ πεποιθήσεων ἀτρόμητος ἐρμηνευτής, δὲν ἐπτοῆθη ἐνώπιον τοῦ διαγμῶ ἀδυσωπῆτων κληρικῶν, καὶ ἄφοβος, κηρύσσων τὰς θεωρίας αὐτοῦ καὶ προσφεύγων καὶ εἰς τὴν μεγάλην τῆς τυπογραφίας καὶ ἐνεργητικὴν ἀνακάλυψιν ἐδημοσίευσεν τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἐν οἷς ἀτεκρυστάλ-

λου τῶν μελετῶν του τὰ τολμηρὰ ἀλλ' ἀληθῆ πορίσματα. Τὸ θάρρος τοῦ σεβασμίου πρεσβύτου, ὁ πάταγος ὃν ἤγειρεν ἡ διδασκαλία του, ἡ φωνὴ τῆς ἐπιστήμης ὑπὸ τὴν ραγδαίαν βοήθην τῆς ὀποίας, ὡς φάσματα νυκτερινά, ἐφυγαδεύοντο αἱ τῆως κρατούσαι προλήψεις καὶ θεωρίαι, ἐκίνησαν τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ἱερέων τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Πάπα ὅστις, ἀπαγορεύσας τὴν διδασκαλίαν τοῦ σοφοῦ μυσταγωγοῦ τῆς ἀληθείας, προσεκάλεσεν αὐτὸν ἐπιτακτικῶς νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ὅπως δώσῃ λόγον τῆς ἀσεβοῦς διδασκαλίας καὶ τῆς αἰρέσεώς του. Ὁ Γαλιλαῖος ὑπήκουσε. Μὲ τὴν συνείδησιν τῆς ἀληθείας ἦν ἠρμήνευεν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ τὸ στόμα, φέρον ἐφόδιον τὴν ἀγνότητα τοῦ βίου του, τὴν λατρείαν του πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τὸν σεβασμὸν του πρὸς τὰς ἰδίας πεποιθήσεις καὶ μελέτας ἄς δὲν ἐζήτει νὰ ἐπιβάλλῃ ἀλλ' ἐξεδέτεν ἀπλῶς διὰ τῆς ὀργάνου ἐκείνης ἦν εἰς εὐγλωττα χεῖλη κομίζει τῆς ἀληθείας ἡ δύναμις, μὲ τὴν σεβασμίαν χιωνάδῃ πολιότητα τῆς κόμης καὶ τοῦ πάγωνος του, κύπτων, ἀλλ' ὑπὸ τὸ βῆρος τῶν ἐναιυτῶν καὶ τὸ ἄχθος εὐγενῶν καὶ εὐκλεῶν κόπων, ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τῶν δικαστῶν του, ἔτοιμος νὰ συζητήσῃ, νὰ πείσῃ ἢ νὰ πεισθῇ, Ἀλλὰ πρὸς τίνας νὰ συζητήσῃ; Οἱ ἀπνηεῖς τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως δικασταὶ τὸ γράμμα τῆς Γραφῆς ἐπιδεικνύοντες εἰς τὸν Γαλιλαῖον ἠροῦντο ν' ἀκούσασαι τὰς θεωρίας αὐτοῦ, νὰ ἴδωσι τὰ πειράματά του, νὰ ἐνωτισθῶσι τῶν ἰσχυρισμῶν καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων του. Οἱ φανατικοὶ δικασταὶ, οἱ τὴν προκατελημμένην αὐτῶν διάνοιαν στρεβλοῦντες διὰ τῆς ἐμμονῆς εἰς τυπικὰς φράσεις καὶ ρήματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς ἀπωτέρας καὶ εὐρυτέρας ἐννοίας ἀναγόμενοι, ἀναδεμάτιζον τὸν Γαλιλαῖον, καὶ ἀνίκανον ν' ἀρῶσαν ἄχρι τοῦ ὕψους τοῦ ἐπιστημονικοῦ φωτὸς ἐνθα ἴστατο αὐτός, ἐσυρογ χαμαὶ τὸν Σοφόν, καὶ ἐξεβιάζον αὐτὸν νὰ κατέλθῃ ἄχρι τῆς μαθηματικῆς πλάνης ἐνθα ἴσαντο αὐτοὶ! Δίκην παιγνίου τὸν περιήγαγον εἰς κοινὴν θέαν ἐκβιάζοντες τὸν Γαλιλαῖον ν' ἀποπτύσῃ δημοσίᾳ τὰς θεωρίας του! Τὸν ἐνάρετον αὐτόν, τὸν σοφόν, τὸν ἀκηλίδωτον καὶ γέροντα κατηνάγκασαν οἱ δικασταὶ νὰ γονυπετήσῃ ταπεινῶς ἐνώπιόν των, καὶ βιάζοντες τὴν κεφαλὴν του νὰ κλίνη πρὸς τὴν γῆν, τὴν σεβασμίαν ταύτην καὶ ποικίαν κεφαλὴν τὴν ἐπιστάσειαν νὰ ἀτενίζῃ καὶ νὰ μελετᾷ τὸν οὐρανόν, ἐκβιάζοντες αὐτὸν νὰ ἴσταται πάντοτε κεκλιμένος καὶ γονυπετῆς πρὸς τὸ ἔδαφος τὸν κατηνάγκασαν νὰ ἀπαγγεῖλῃ ἐπιστημονικὴν ἐξωμῶσιν ἢ ἔννοιαν ἦν ὅτι αὐτός ὁ Γαλιλαῖος Γαλιλαῖος ἤμνησε ὅτι ἐπίστευσε πάντοτε, ὅτι πιστεύῃ ἤδη, ὅτι θεῖα συναρσεῖ δὲ πιστεύῃ καὶ εἰς

τὸ μέλλον πᾶν ὅ,τι κηρύσσει καὶ διδάσκει ἡ Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης. Ἐκρίθην ὕποπτος λέγει αἰρέσεως ἄτε δὴ πιστεύσας καὶ ὑποστηρίζας ὅτι ὁ ἥλιος ἴσταται ἀκίνητος ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου, καὶ ὅτι ἡ γῆ δὲν εἶναι τὸ κέντρον αὐτοῦ καὶ ὅτι κινεῖται! Τοῦτοῦ ἐνεκα ποδῶν νὰ ἐξαλείψω ἀπὸ τὸν νοῦν ὑμῶν τῶν ἱερῶν δικαστῶν καὶ παντὸς ἄλλου χριστιανοῦ καθολικοῦ τὴν εὐλόγως ἐγεργείσαν κατ' ἐμοῦ ὕπόνοιαν ταύτην, μετὰ εὐλακρινούς καὶ ἀδόλου καρδίας καὶ πίστεως ἀπομύνω καὶ καταρῶμαι τὰς ρηθείσας πλάνας καὶ αἰρέσεις, γενικώτερον δὲ πᾶσαν ἄλλην πλάνην καὶ αἰρέσιν παραπλησίαν. Ἠγέρθη ὁ γέρον σοφός! Τὰ τρέποντα γόνυατὰ του μόλις συνεκράτουν τὸ καταβεβλημένον σώμα του, καὶ εἰς τὴν ἀσθενῆ μορφήν του ἐπεχούθη βαδύτερα ἔτι ὠχρότης συγκινήσεως. Τὰ χεῖλη του ἐψηθύριαν ἀσθενῶς: e pur si muove εἶπεν. Ἡ ὑπὸ τὴν βίαν τοῦ τρόμου πρὸς σταγμὴν σιγήσασα ἀλήθεια ἐπανῆλθεν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ γέροντος, καὶ ἡ Ἐπιστῆμη ἀνέλαβε τὸ κράτος αὐτῆς. Βλοσυροὶ ἴσαντο πέριξ αὐτοῦ οἱ ἱεροδίκαι, καὶ ἀπωτέρω οἱ βασιανισταὶ ἀνέμενον νὰ παραλάβωσι τὸ θῦμα καὶ σαραζώσιν αὐτὸ ἐν ὀνόματι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πίστεως! Ἀλλ' ἡ ἀποσπασθεῖσα ὁμολογία τοῦ Γαλιλαίου ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν πυρᾶν καὶ τὰ βασιανιστήρια, καὶ ἡ ποιητὴ ἡ ἐπιβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐπεικῶν δικαστῶν ἦτο εὐσχημος κάθειρξις μετὰ διηνεκοῦς ἱεροκρατικῆς ἐπιτηρήσεως. Τῶν ὀδυνῶν περισπασμῶν τοῦ ἐσχάτου βίου του τὸ πικρότερον κορυφῶμα ἦτο ὅτι ἀπώλεσε τὴν ὄρασιν! Ἀπέθανεν ὀγδοηκονταέτης, τυφλὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀλλὰ φωτεινότητος τὴν διάνοιαν, εἰς νέαν ἀγαθὴν ὁδὸν τὴν οὐρανίαν τῆς Ἀστρονομίας Ἐπιστήμης, ἀποκαλύψας ἀληθείας, κηρύξας αὐτάς, καταδιώχθεις ἐνεκα τῆς ἐπιστήμης, καὶ κινδυνεύσας νὰ κατ' ἕλθῃ, ἡ βασιανίζομενος νὰ τελευτήσῃ εἰς τὰ φρικαλέα τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ὑπόγεια. Ἀπὸ τοῦ Προμηθέως ἄχρι τῶν κατ' ἡμᾶς ἡμερῶν τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ κλήρος τῶν τολμηρῶν πνευμάτων τῶν ἀκατασπότητων ἐπιζητούντων τὴν Ἀλήθειαν καὶ τὴν Ἐλευθερίαν! Ἀληθείας καὶ Ἐλευθερίας ἀπόστολος ἐγένετο καὶ ὁ Γαλιλαῖος, καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς διανοίας αὐτοῦ ἐφυγαδεύθη τὸ βαθὺ σκότος τῆς πλάνης, καὶ φαινή, ὑπὸ τοῦ Γαλιλαίου χειραγωγουμένη, ἐπέλαμψεν ἀπροσμάχητος ἡ σεμνὴ καὶ ἀληθῆς τῆς Ἐπιστήμης θεᾶ. Ἡ νίκη του ὑπῆρξεν πλήρης. Εὐλαβῶς ἡ ἀνθρωπότης ἐτίμησε τὴν μνήμην του, καὶ δι' ἀκτίων ἀνεσπέρων, ἀπὸ τοῦ λαμπροῦ στερεώματος συλλεχθεῖσάν, ἡ θεᾶ Ἀστρονομία ἐπλεξε τὸν τίμον στέφανον ὃν ἀπέθηκεν εὐγνωμονοῦσα ἐπὶ τῆς σεβασμίας κεφαλῆς του.

ΑΠΟ ΣΚΩΜΙΟΥ ΕΙΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ.

(Τέλος.)

ΜΕΡΟΣ Ε.

Ἐν εἰρκτῇ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Καδμείας, ἐν Θήβαις, εὐρίσκομεν ἐπὶ πενιχοῦ κραββάτου κατακειμένην καὶ εἰς ἄκρον καταβεβλημένην τὴν Ματθίλδην; ῥιφθεῖσαν ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Βρυεννίου μετὰ τὴν ἐν τῷ Παρδενάνι τρομερὰν σκηνὴν. Οἱ θρηνοὶ αὐτῆς εἰσι σπαραξικάρδιοι. Εἰς τὸν τάφον μου

μ' ἐνέκλεισαν εἰσέτι ἀναπνεύσαν, καὶ πρὸς τὸν ἐξω κόσμον πᾶσα ἔπαυσε τῆς ἐτοιμοθανάτου σχέσις· φοβερὰ ἡ ἀγωνία, ὅταν νόσος ψυχικὴ τὸ σῶμα φθέρῃ. Μιχαὴλ ἀνίλειος ὑπῆρξεν ἡ θεότης· εἰς τὸ στήθος σου τοῦ Παραδείσου ἤμην ἤδη κάτοικος,

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΛΙΛΑΙΟΥ. Εικὼν ὑπὸ Nicolò Barabino.

καὶ τρισολβία ἢ ἐσχάτη μου πνοή
 ἂν εἰς τὰ χεῖλη τὰ πιστὰ σου ἔμενε.
 Πλὴν τὴν δειλαίαν αὐδὴς μὲ ἀπέσπασαν,
 τὴν βάσανον τοῦ βίου παρατείνοντες,
 καὶ σὺ ἐτρόπῳ προῦ ἐμῷ εἰσέδιδεν
 εἰς τὴν καρδίαν ἢ αἰμόδιφος αἰχμή·
 τίς οἶδεν, ἴσως ἤδη ἐγκατέλειπε
 τὸν κόσμον τοῦτον τῆς ἀρρήτου συμφοράς,
 καὶ τὰς ἀγκάλας τείναν ἐκ τῶν νέφελων,
 εἰς ἄλλην πλέον σφαῖραν ἀναμένεις με,
 ἀνεκλαλήτου φίλτρου καὶ ἀτέρμονος.
 Ταχέως καταφάνα, τῆς καρδίας μου
 ἀκούω μόλις πλέον τοὺς βραδείας παλμούς.

Ἐν τούτοις ἀντηγεῖ τὸ κλειδρον τῆς σιδηρᾶς θύρας
 καὶ εἰσέρχεται, φέρων ἄρτον καὶ ὕδωρ, ὁ δεσμοφύλαξ,
 οὐχὶ ὁ συνήθης σκληρὸς καὶ αὐθάδης, ἀλλὰ λευκοπώ-
 γων πρεσβύτερος. Ἐνῶ δὲ ἡ Ματθίλδη ἀγάλλεται ἐπὶ τῇ
 μεταβολῇ, κλείει οὗτος τὴν θύραν ἔσωθεν, καὶ ἀπορ-
 ριπτῶν ἦν ἔφερε φανάκην, πίπτει εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς.
 Ὡς τῆς χαρᾶς! ἦν ὁ Φιλανδραπινός, ὁ ἀριστος φίλος τοῦ
 Λασκάρεως, ἐξαγοράσαντος τὴν θέσιν παρὰ τοῦ φρου-
 ράρχου ἀντὶ χιλίων ὑπερπύρων, ὅπως εἰσῆζε αὐτὸν
 παρὰ τῇ Ματθίλδῃ. — «Διεσώθη ἄρα, ζῆ ὁ Λάσκαρις!»
 ἀνακράζει αὐτὴ, καὶ ὁ Φιλανδραπινὸς ἀπαντᾷ ὅτι
 τὸ ζῆφος εἰς ἐγκόλιον,
 καλύπτων τὴν καρδίαν, ἐξωλίσθησε.
 Ματθίλδῃ.

Τὸ δῶρόν μου ὑπῆρξε τὸ γαμήλιον·
 εὐχαριστῶ παρθένη ἀειπαρθένη,
 Καὶ ποῦ ἐκρόβη;

Φιλανδραπινός.

Ἄγνοεῖς;

Ματθίλδῃ.

Πληρέστατα,

Παχεῖς οἱ τοῖχοι τῆς εἰρκτῆς μου.

Ἀφηγεῖται δ' ἐκεῖνος τότε ὅτι, συναθροίσας κραταιὰν
 δύναμιν ὁμοφύλων καὶ συμμαχίας πρὸς τοὺς Καταλα-
 νούς, ἐπῆλθετο βαγδαῖος ὁ Λάσκαρις, ὅπως καταδρασῆ
 τοὺς Φράγκους, ἐνδυσθὴ τὴν δουκικὴν πορφύραν καὶ
 ἀποδώσῃ τῇ Ματθίλδῃ τὸν θρόνον αὐτῆς.
 Καὶ πᾶς ἀντεπεξῆλθεν ὁ Βρυέννιος;
 ἐρωτᾷ τότε αὐτὴ, καὶ ὁ Φιλανδραπινὸς ἀπαντᾷ,
 πρὸ δύο ἡμερῶν πανστρατιάς,
 περιγράφει τὸ λαμπρὸν θέαμα εἰς ὃ παρέστη·
 ἵπποτα προηγούντο ἑπτακόσιοι,
 τὰς καταχρόσους πανοπλίας φέροντες,
 ἐφ' ἵππου ἀλαζάνος ὁ Βρυέννιος,
 ἀγέρωχος ἐχώρει, ἐκυμάτιζεν
 ἐγγὺς αὐτοῦ σημαία ἀστερόστακτος,
 χρυσοῦν ἐν μέσῳ παριστάσας λέοντα,
 καὶ εἶπετο ἢ ἄλλη πᾶσα δύναμις.
 Ἐν τούτοις ἢ ἀτυχῆς Ματθίλδῃ τρέμει εἰς τὴν ἰδέαν
 τῆς φοβερᾶς συγκρούσεως καὶ φωνεῖ
 ὦ οἶα, οἶα συμφοραί, καὶ ἀφορμὴ
 ἐγὼ ἢ τρισευλαία!

Ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ὁ Φιλανδραπινὸς πενθεῖ ἐπὶ τῇ
 ἰδέᾳ ὅτι ἔσεται μόνος ἀπὸν ἐκ τῆς περιδόξου μάχης,
 καὶ λέγει ὅτι τὴν βαρυτάτην θυσίαν ἔστειλεν, ὅπως ὁ
 Λάσκαρις, ἡσυχότερος περὶ τῆς προσφιλοῦς συζύγου,
 ἀφιερῶν ὅλως εἰς τὴν διάσασιν τῆς πατρίδος. Αἰφνης

ἢ θύρα διανοίγεται καὶ εἰσέρχεται Δέσποινα μελανεί-
 μων. Ἡ Ματθίλδῃ ἐγείρεται κατάπληκτος ὅτι ὑπάρχει
 τίς ἐπὶ ὁ ἐνδυσθῆς αὐτῆς, ἀλλ' ἢ ἄγνωστος ἀφαιρεῖ
 τὸν περιβάλλοντα αἴθρην πέπλον, καὶ ἡ Δούκισσα βίπτει-
 ται εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς, φωνοῦσα
 Θάμαρ, Θάμαρ, τρισηφιλτάτη μου!
 Τῆς φυλακῆς ἐξῆλθες· χάριτας θεοῦ,
 τῷ Πλάστῃ ἀπονέμω. Ὡς ἀκοίμητος
 ἢ συμφορὰ σου σκόληξ μὲ διέκναιε.

Ἦν ἡ Κόμησσα τῶν Σαλώνων, ἣτις ἀφηγεῖται ὅτι μετὰ
 τὴν ἐν τῷ Παρθενῶν σκηνῇ, γνωσθεῖσης τέλος τῆς
 ἀληθείας καὶ τοῦ μυστικοῦ τῆς Ματθίλδῆς γάμου, εἶχεν
 ἀνοιγῆ ἢ εἰρκτὴ αὐτῆς, ἔσπευσε δὲ τότε πρὸς τὸν σύζυ-
 γον, ὃν ἐν τούτοις εὗρεν ὑπὸ τοῦ ἄλγους συντριβέντα
 καὶ πνέοντα τὰ λείδια·

ἐπὶ τῶν μαρανθίνων ἐπερυγίξε
 χεῖλῶν ἤδη ἢ ψυχῇ, τὰ χεῖλη μου
 παραδοκοῦσα.

Ματθίλδῃ.

Πάντας τοὺς φιλοῦντας με

εἰς τὸ μοιραῖον παρασύρω βάρβαρον.

Κόμησσα.

Ἀπέθανεν εὐδαίμων, εὐλογήσας με,
 οὐδὲ τὴν πλάνην τὴν σκληρὰν παρέλαβε
 τοῦ αἰωνίου βίου δηλητηρίου.

Ἡ Δούκισσα ὑποκλάζει ὅπως καταπέση εἰς τοὺς
 πόδας αὐτῆς, ἀλλ' ἀναχαιτίζει αὐτὴν ἢ Θάμαρ, λέγουσα
 ὅτι τὸ καθήκον μόνον αὐτῆς ἐτέλεσεν, ὅπερ καὶ αὐδὴς
 ὀδηγεῖ αὐτὴν. — «Μείνον ὅπως θρηνησόμεν» — ἀπαντᾷ
 ἢ Ματθίλδῃ καὶ ἢ Κόμησσα ἐπιλέγει,

αἱματηρῶν δακρῶν διαρκεῖς σπονδάς.

Τὸ σῆμα ῥέει κροουνηδὸν ἐγγὺς ἡμῶν
 τῶν ἀδελφῶν καὶ φίλων.

— Συνηγήθησαν αἱ στρατιάς; — ἐρωτᾷ ἢ Δού-
 κισσα καὶ ἢ Κόμησσα ἀπαντᾷ ὅτι ἀπέχουσιν ὀλίγον τῆς
 πόλεως, τῶν Καταλανῶν δὲ κατεχόντων τὰς ὄχθας τοῦ
 Κηφισοῦ καὶ τοῦ Λασκάρεως τὴν ἀκτὴν τῆς Καπαίδος,
 εἶχεν ἀπὸ τῆς προτεραίας ἀντεπαραταχθῆ ὁ Βρυέννιος,
 ὥστε πιθανῶς ἀπὸ τῆς πρῶτης εἶχεν ἐπέλθῃ ἢ σύγκρουσις
 ὦ οἶα θέσις ἀπαίσια ἢ ἐμῇ!

φωνεῖ τότε ἢ ἀτυχῆς Ματθίλδῃ

ὁ Μιχαὴλ μου ἀφ' ἑνός, οἱ συγγενεῖς,
 οἱ πατριῶται ἀφ' ἑτέρου. Ἐν ἐμοὶ
 ἀγῶνα συγκροτοῦσιν ἀπηνέστατον
 ἐντίθετοι ἐλπίδες, πόθοι μάταιοι,
 καὶ πᾶσα λύσις συμφορὰ καὶ θάνατος.

Κόμησσα.

Ἡ πτέρυξ ἐπαράτου ὄντως δαίμονος
 διήλθεν αἰφνης ἐφ' ἡμῶν. Εἰς τὸν γλαυκόν,
 ἢ Φοῖβη θόλον μόλις ἤδη σβέννυται,
 ἢ δι' ὀμμάτων χαροπῶν ὑμνήσαμεν
 τὴν γέννησιν σφριγῶσαι καὶ ἀμέριμνοι,
 καὶ ἤδη εἰς τὸν ἄδην ἐβυδίσθημεν
 ἀνεκλαλήτου πένθους.

Ἀλλὰ τοὺς θρήνους τούτους διακόπτουσιν ἀλα-
 λαγμοὶ καὶ χαρμόσυνοι παιᾶνες ἐξῶθεν ἀντηχοῦντες,
 εἰσορμῶν δὲ ὁ Φιλανδραπινὸς ἀνακράζει.

Ἐλευθερία, νίκη! Πλήρης θριάμβος!

προσδέτει δὲ μετ' ὀλίγον ὅτι,

τοὺς πολεμίους κατατρόπωσε λαμπρᾶς

ὁ Λάσκαρις, οἱ Φράγκοι κατεκόπησαν,
 καὶ κεῖται ἤδη πᾶσα εἰς τὸν βόρβορον
 τῆς Καπαίδος, αἱματόφυρτος σώρος
 τοῦ Βρυέννιου ἢ πομπάδης στρατιά.
 Καταφάνει δὲ τότε καὶ ὁ Στρατηγόπουλος μετ'
 ἄλλων Ἑλλήνων μάχητῶν, ἀνακράζων.

Χαῖρε ἄνασσα!

τὴν νίκην σοὶ ἀγγέλλει ὁ νυμφίος σου·
 ὁ τροπαιοῦχος ἤδη ἀνεκίηρξεν
 αὐτὸν στρατός ὡς Δούκα καὶ προσέρχεται
 τὴν χεῖρα ὅπως τείναν ἀνυψώσῃ σε
 καὶ αὐδὴς εἰς τὸν θρόνον, ὃν σοὶ ἤρπασαν
 ἀπαντᾷ δὲ ἢ Ματθίλδῃ
 τῆς μοῖρας εὐγνωμόνας ἀποδέχομαι
 τὰς ἀνεξερευνητοὺς καὶ σεπτὰς βουλὰς.

Μεθ' ὃ ἀφηγεῖται ὁ Στρατηγόπουλος ὅτι ἡ νίκη
 ὀφείλεται εἰς τὴν μεγαλοφυῖαν τοῦ Λασκάρεως, καθόσον,
 καθορῶν τοὺς πολεμίους ἀσυγκρίτως πολυαριθμοτέρους,
 κατέφυγεν εἰς ἐντεχνοὺς στρατηγήματα, διέσπειρε δηλονότι
 τὰ ἐλώδη ῥέματα τῆς Καπαίδος ὑπὸ τὴν βαθείαν χλόην,
 μετατρέψας τὸ πεδῖον τῆς μάχης εἰς βορβορώδες τέλα·
 ὁ δὲ Βρυέννιος,

οὐδόλως ὑποπεύσας τί ὑπέκρυπτεν
 ἢ ἀγρωστὶς ἐκεῖνη ἢ δροσόεσσα,
 ἐπῆλθεν ἀγεράχως. Πρώτος ἔβαινε
 τῶν Μεγιστάνων ὀδηγῶν τὸ ἀγῆμα,
 ἐνῶ ὁ Φοῖβος, ἀνατέλλων ἀκριβῶς,
 τὰς πανοπλίας τὰς χρυσαῖς μετέβαλλεν
 εἰς τόσας φλόγας.

Κόμησσα. Μέγα ὄντως θέαμα.

Στρατηγόπουλος.

Ἐδαύμαζον μακρόθεν ὅτε ἤχησε
 παῖαν τῶν πολεμίων ἐνυάλιος,
 καὶ ὡς τις λαίλαψ ἀκατάσχετος εὐθὺς
 ἐφάρμησεν ἢ φύλαγξ, ἀλλ' ὠλίσησαν
 οἱ γαυριῶντες ἵπποι καὶ κατέπεσαν
 οἱ πρῶτοι ἀναβάται, οἱ ἀκόλουθοι
 προσέκρουσαν εἰς τοὺτους, ἐβυδίσθησαν
 εἰς τὸν πηλόν οἱ πλείστοι, κωλυόμενοι
 ὑπὸ τῆς πανσιδῆρου ἐξοπλίσεως,
 καὶ τότε προσδραμόντες οἱ Καταλανοί,
 διὰ τῆς λόγῃς καὶ τῆς σπάδης ἀπηνῶς
 τοὺς ἐπιζώντας ἐτι ἐκρεοῦργησαν.

Κόμησσα.

Ἀπαίσιοι! Τὸ ἄνθος καὶ τὸ καύχημα
 τῆς ἀτυχῆς Γαλλίας ἐξυφάνισε
 βραχεῖα ἄρα.

Στρατηγόπουλος.

Κυκλωθεῖς ἡμύνετο
 ὑπερηφάνως ἐπὶ ὁ Βρυέννιος
 ὅποτε, ἀναστειλας τὴν ἐπίθεσιν,
 ὁ Λάσκαρις ὀργίλως ἐπλησίασε.
 «Τὸ βῆμα σου, εἶπε, σοὶ ἐφύλαξα
 καὶ τῆς καρδίας τὴν αἰχμὴν τοῦ ζῆφους σου
 ἐγγὺς ἡσθάνθη· ἀλλ' ἰδοὺ ἐσήμανεν
 ἢ ἄρα τέλος τῆς ἀνταποδόσεως.
 Ὁ οὐρανὸς δικάζει.»

Ματθίλδῃ. Φεῦ, ἀπαίσιοι

ἀγῶν!

Στρατηγόπουλος. Ὑπῆρξε φοβερά ἢ σύρραξις

καὶ πέριξ πάντες οἱ λοιποὶ κατάπληκτοι
 συνήλθομεν, ὡς ὅτε δύο λέοντες·
 μαχόμενοι τὰς λαχρῶς συνταραττούσι·
 ἀλλ' ἐπὶ τέλος εἰς τὰ καῖβια πλῆγεις,
 ὁ Δουξ τοῦ ἐκμανέντος ἵππου ἔπεσε,
 καὶ ἀναμένον εὗρεν εἰς τὸν βόρβορον,
 ἀντὶ σαβάνου, τὸ πομπάδες λάβαρον
 τῶν Βρυέννιων.

Κόμησσα. Οἶον τέλος φοβερόν!

Ἐν τούτοις αἱ σφοδραὶ αὐταὶ συγκινήσεις ἐξαν-
 λοῦσι τὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις τῆς ἀτυχῆς Ματθίλδῆς, ἣτις
 πίπτει λιπόθυμος, ἐνῶ δὲ πάντες σπεύδοσι πρὸς ἀρωγὴν
 αὐτῆς, ἀντηχοῦσιν ὄλονεν ἐγγύτερον χαρμόσυνοι ἀλα-
 λαγμοί, ἀγγέλλει δὲ ὁ Στρατηγόπουλος ὅτι εἰσελαβῆναι
 ἢ τροπαιοῦχος στρατιά τοῦ Λασκάρεως, ἐνῶ ἢ Κόμησσα,
 δευκνύουσα τὴν Ματθίλδην, παρατηρεῖ,
 ὁ δύστηνος!

Ἴδου ὅποιον ἀναμένει θέαμα
 τὸν νικητῆν.

Βαθμηδὸν ὄμως συνέρχεται ἢ πάσχουσα, ἀφοῦ, ὡς
 ἢ ἰδία λέγει, προσήγγισε πλέον εἰς τὰς θύρας τῆς ἐδέμ,
 καὶ τοῦ Λασκάρεως εἰσορμῶντος ἐπὶ κεφαλῆς λαμπροῦ
 ὀμίλου μαχητῶν, βίπτειται εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, φωνοῦσα.
 Εἰς τὸ πιστόν σου στήθος αὐδὴς δέξαμε.

Λάσκαρις.

Λατρεία μου φιλάτη! Πλὴν εὐρίσκω σε
 ἀλλοιωθεῖσαν· πάσχεις;

Ματθίλδῃ, ἐπὶ τοῦ κραββάτου διολισθαίνουσα.

Μὲ κατέλαβε

τὸ νόσημά μου πρὸ μικροῦ σφοδρότατον·
 ἀλλ' ἤδη ἀνακύπτω, ἤδη ἔχω σε
 καὶ ἢ λοιπὴ ἐκλείπει πλάσις.

Ὁ Λάσκαρις, ἀναγνωρίζων τότε τὴν Κόμησσαν τῶν
 Σαλώνων, κλίνει πρὸ αὐτῆς τὸ γόνυ μετ' ἐκφράσεων
 θερμότητος εὐγνωμοσύνης, ἀλλ' ἐκεῖνη ἀνεγείρει αὐτὸν
 καὶ ἀπομακρίνεται μετὰ τῆς λοιπῆς ἀκολουθίας, πρὸς
 ἢ ὁ Λάσκαρις παρέχει ἀδυστηροτάτας διαταγὰς περὶ εὐ-
 τάκτου εἰσόδου τῆς στρατίας εἰς τὴν πόλιν, ἐπιλέγων,
 ἂν μία μόνη τῶν κατοίκων πάθη θρῖξ
 ἢ τιμαρῖα τῶν πταιστῶν ἀμειλίκτος.

Μεταξὺ τῶν δύο τρυφερῶν συμβίαν, ἀπομεινάντων
 μόνων, ἐπακολουθεῖ τότε σκηνὴ ἐξόχως περικαλλῆς, ἣς
 μετὰ πολλῆς λύτης παρατίθεμεν ἄπλοον ἀπάνθισμα.

Λάσκαρις. Πᾶς ἔχεις; Ἡ ἀχρότης τοῦ προσώπου σου
 ἀπελπισίας με πληροῖ· ὀλέθριον
 ὑπῆρξε τοῦτο διὰ σὲ τὸ εἰδεχθῆς
 τῆς φαύλης τυραννίας ἐνδιαίτημα.

Ματθίλδῃ. Μαρτύριον ὑπέστην ἀνεκλάλητον·
 κατὰ τὴν ἴσταν τὴν φρεσὶν τῆς συμπλοκῆς
 ἰδοῦσά σε τραπέντα, αἱματοφύρτον,
 ἠγνόουν ὄλως ἐὰν ζῆς καὶ στυγερὰ
 μ' ἐδίακον τοῦ ζόφου τοῦτου πλάσματα.
 Ἐφ' ὅλας νύκτας μόλις ἀναπνεύουσα
 ἐπὶ τῆς ἀχυρῆς ταύτης κοίτης μου,
 ἠτένιζον τὸ σκότος τὸ ἀπαίσιον,
 καὶ τὰς ἡμέρας ἀεννάως ἐκλαῖον.

Λάσκαρις. Ὡς ἐφιάλητην φοβερόν λησμόνησον
 τὸ παρελθόν, φιλάτη. Ἐπληρώθησαν
 οἱ πόθοι τέλος πάντες οἱ διακαεῖς,
 ἢλευθερώθη ἢ πατρίς, καὶ ὁ δεσμός

ἡμῶν ἀπέβη πλέον ἀδιάσπαστος.
Τὴν τρώγλην μετ' ὀλίγον καταλείπουσα
τῆς ἀτιμίας ταύτην, εἰς τὸν θρόνον σου
ἀνέρχου καὶ πάλιν τὸν περιβλεπτον,
παραλαμβάνουσά με ὡς συγκαθέδρον,
καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου ἡδὴ ἀπατος
εὐδαιμονία, φίλτρον ἀτελεύτητον.

Ματθίλδη. Ὡ λέγε τοῦτο, λέγε αὖτις, πάντοτε.

Ἐκ τῶν φρικτῶν ὀνειρώτων ὅσα ἐβλεπον
εἰς τὰς ἀγρύπνους νύκτας τῆς ὀδύνης μου,
ἐν ἐπιμόνῳ πρὸ ἐμοῦ παρίστατο.

Μ' ἐκράτει, ὡς ἐδίξει, εἰς τὸ στήθος σου
συνεσφιγμένην, καὶ βαρῆς, παράδοξος
κατεῖχεν ὕπνος ἀμφοτέρους, ἀλλ' ἐγὼ
τὴν νάρκη ἐπὶ τέλους ἀποσειούσα,
τὸ στόμα σου ἐξήτουν καὶ τὰ χεῖρά μου
ἐπὶ τῶν σῶν προσήρτων. Φεῦ ἀπαίσιον!

Γυμνά κρανία τότε συνεκρούοντο,
καὶ τὰς ὀστάδεις παρεάς σου δίγουσα,
ἐνόουν ὅτι ἐν τῷ τάφῳ κείμεθα,
ὑπὸ σκωληκῶν καθαρθέντες σκελετοί.

Λάσκαρις. Ἰνδάλματα φρικτὰ τῆς ἀλλόφρονος
ἀπελπισίας, ἦεις σε κατέσκελλε·

μακρὰν σου τέλος πάντα ταῦτα διῶζον.

Σὲ ἀγαπᾶ, σοὶ τείνω τὰς ἀγκάλας μου,
καὶ σοὶ προσνεύει μέλλον πανεπιφθονον.

»Ναί, ἀπαντᾷ Ματθίλδη, ἀμα ἐμφανίζουσα τὰ πάντα
λησιμονοῦνται καὶ μεγάλην αἰσθάνομαι ἡδὴ βελτίωναι,

Ἡ πλάσις ἀναδάλλει πᾶσα ζέφυροι,
ἐαρινοὶ τὰ μύρα παραφέρουσι
ἐρυδριάντων ῥόδων, καὶ εἰς τὰδουτα
τοῦ δάσους ψάλλει ἐρωτύλη ἀηδῶν,
χαρὰ δεσπάζει πανταχοῦ καὶ ἡμερος.
Ὡς αἰσιὸν μου οἰωνόν σε δέχομαι
τῆς φύσεως ἡδίστη ἀναβίσις·
ιδὲ ὡς σὺ καὶ αὖτις δάλλω, σάζομαι
διὰ τοῦ φίλτρον τέλος τοῦ εὐδαιμόνου.

Λάσκαρις. Εἰπέ τοῦ ἀνεκφράστου καὶ ἀτέρμονος.

Ματθίλδη. Ποδᾶ τοὺς λόφους τοὺς παιδρῶν, τὰ ποιμνία
εἰς τοὺς κλιτάς τρυφερὰς βελάζοντα,
τοὺς ῥοκάκας εὐδύμως διελαύνοντας
ἐπὶ τῆς σμαραγδάδου χλόης, τῶν δασῶν
τὰς παχυφύλλους κρύπτας, τὴν ἀστράπτουσαν
τῆς ἀργυρᾶς θαλάσσης ἐπιφάνειαν,
καὶ . . . καὶ . . .

Λάσκαρις. Τί ἔχεις; ἀχρῖας, ταραττεσαι.

Ματθίλδη. Παράδοξον· οὐδένα ὅπως ἄλλοτε
ἠσθάνθη ἰόνον.

Λάσκαρις. Πλὴν, ἰδοὺ, κλονίζουσα,

Ματθίλδη!

Ματθίλδη. Ὡ γαλήνη ἀνεκκλάητος!

Σὲ βλέπω μόνις, ἀχρῖα καὶ σβέννυται

τὸ σῶμα· Δός μοι πρὸς στιγμήν τὴν χεῖρά σου.

(ἀναζητοῦσα ὡσεὶ ἐν τῷ σκότει, λαμβάνει αὐτήν.)

Ἐγγὺς μου κλίνον . . . λέγε πόσον με φιλεῖς . . .

Ἡ Ματθίλδη πίπτει ἀναίσθητος, προστρέχει δὲ ἡ
Κόμησσα, ἦεις ἐπιδαψιλεύει αὐτὴ τὰς συνήθεις φροντίδας.
Ἐν τοῦτοις ἀντήχει ἐν τῇ πόλει παράδοξος θόρυβος,
ὄλονεν ἐπιτεινόμενος, καὶ τέλος προστρέχων ὁ Φιλαν-
δρωπινὸς μετ' ἄλλων μαχητῶν, ἀνακράζει,

Γαληνότετε,

ταχέως δράμε, σώσον, κατεστράφημεν!

Λάσκαρις. Τί λέγεις; τί συμβαίνει;

Φιλανδρωπινός. Τὰ στρατεύματα

εἰρηνικῶς εἰσῆλθον, ὡς διέταξας,

πλὴν μόνις ἔνδον τῶν τειχῶν εὐρέθησαν

τ' ἀνδραποδώδη στίφη τῶν Καταλανῶν,

τὸ προσωπεῖον ἀναιδῶς ἀπέρριψαν,

καὶ τοὺς πολίτας ἀμειλικτῶς σφάζοντα,

τὴν πόλιν πυρπολοῦσι καὶ ληστεύουσι.

Λάσκαρις. Ὡ τοὺς προδότας!

Φιλανδρωπινός. Σπεύσον!

Λάσκαρις. Νῦν ἀδύνατον.

Βαρῆς αὖτις ἀσθενεῖ ἡ Δούκισσα·

τοὺς Ἕλληνας ἀμέσως συναδροῖσάτε

καὶ τοὺς κακοῦργους τοῦτους συνετίσατε.

Φιλανδρωπινός. Εἰσὶ τῶν ἡμετέρων πεντακλάσιοι.

Λάσκαρις. Ὑπὲρ ἡμῶν ἡ πόλις καὶ τὸ δίκαιον.

Ὁ Φιλανδρωπινὸς ἐξορμᾷ μετὰ τῶν σὸν αὐτῶν, ἐνῶ

ἐπιτείνεται ὁ ἐν τῇ πόλει θόρυβος, ὁ δὲ Λάσκαρις ἐπιστρέ-

φει πρὸς τὴν Ματθίλδην ἀναίσθητον πάντοτε, ἀλλὰ μετ'

ὀλίγον προστρέχει ὁ Στρατηγόπουλος ἀναφανῶν

ὁ Δούξ! ὁ Δούξ! Ποῦ μένει;

Λάσκαρις. Ἡσυχώτερον

Στρατηγόπουλος.

Τί πράττεις; Φόνος πανταχοῦ καὶ δῆσις.

Ἡ πόλις κατεστράφη καὶ ὁ Ἄναξ σὺ

ἀπέχεις.

Λάσκαρις. Μέγαν διατρέχει κίνδυνον

ἡ Δούκισσα.

Στρατηγόπουλος. Εἰσέτι φοβερώτερος

ὁ τὴν πατρίδα πανταχοῦ ἀπειλῶν.

Λάσκαρις. Ἀντιπεξῆλθον κρατερῶς οἱ Ἕλληνες;

Στρατηγόπουλος. Ἀυθόρμητοι ἀμέσως παρετάχθησαν,

ἀλλ' ἤδη πλείστοι ἐξ αὐτῶν ἐσφάγησαν

καὶ μόνις πλέον οἱ λοιποὶ ἀμύνονται.

Λάσκαρις. Ἡ φίλη ὦδε, ἀφ' ἐτέρου ἡ πατρίς,

ἰδοὺ τὸ γέρας τῶν τοσοῦτων μόχθων μου.

Ἐδίωξα τοὺς Φράγκους ὅπως ἔρμαιον

εἰς τοὺς ληστὰς προσφέρω τὸ Δουκάτον μου.

Σκληρὰ ἡ θεῖα δική!

(Βοή τῆς μάχης περὶ τὴν εἰρκτὴν. Εἰσορμᾷ ὁ Φιλανδρω-
πινὸς φωνῶν)

Φύγε! σάθητι!

Ἡ πόλις πᾶσα κατελήφθη· οἱ ἐχθροί,

τὸ αἷμα σου διαψάντες καταφθάνουσι,

τὰς πόλιν τῆς Καρμεῖας ἐξεπόρθησαν

καὶ ἤδη πέραξ τῆς εἰρκτῆς εὐρίσκονται.

Λάσκαρις, ζιφουλκῶν.

Ὡ μὲ ζητοῦσι, λέγεις, τότε σπεύσωμεν

τὸν Λάσκαριν ζητοῦσι; Κύνες ἀπιστοί,

ἰδοὺ αὐτὸς κραδαίνων σπάδην τρομεράν,

τὴν σπάδην ἦεις τιμωρεῖ τοὺς ἀρπαγὰς.

(ἐξορμᾷ ὑπὸ πάντων τῶν μαχητῶν ἀκολοθούμενος.)

Κόμησσα. Φεῦ ἀτυχῆς Ματθίλδη, σοῦ ἡ λύτρωσις

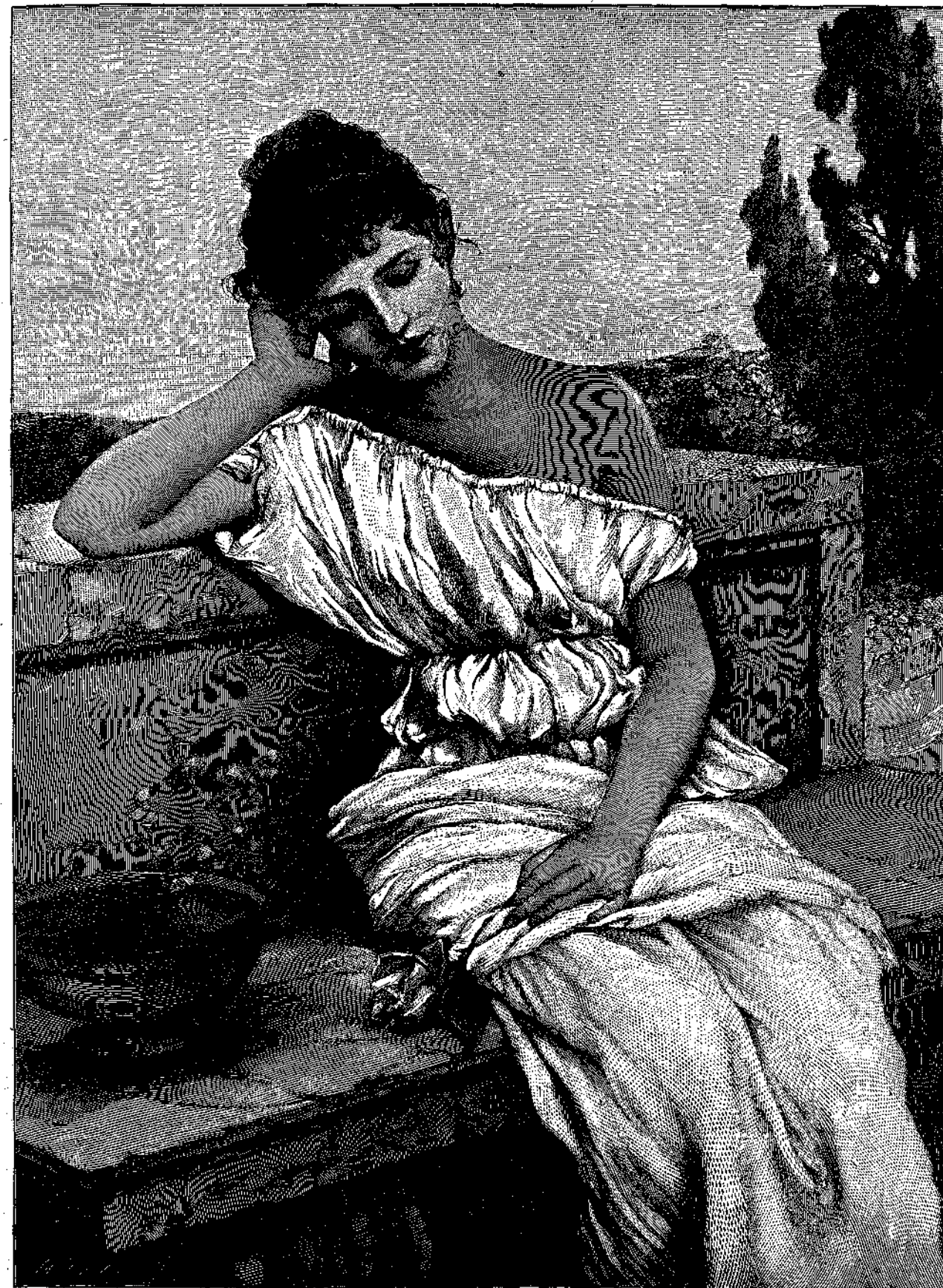
ἐγγίξει· σὲ φθοноῦμεν. Πλὴν ἀνέπνευσε,

τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγει.

Ματθίλδη, ψυδριζούσα.

Ὅτι με φιλεῖς

εἰπέ καὶ πάλιν . . . Μιχαὴλ . . . ἀγάπη μου.

PEMBAZΟΥΣΑ.

Κατὰ τὴν ἐλαιογραφίαν τοῦ K. von Bodenhausen.

Κόμησσα. Παραληρεί.
Ματθίλδη. Την χείρα δός μοι . . . κάθησον
έγγός μου . . . φίλε ποθητέ . . .
Φιλανθρωπινός, εισορμών

Θρηγήσατε!
ὁ Δουξ ἐτρώθη θανάσιμος.
Κόμησσα. Νῦν τὸ πᾶν
τετέλεστα.

Φιλανθρωπινός. Ὡς κλύδων ἀπροσμάχητος
ἐπιπεσὼν τὰς τάξεις ἐδεκάτισεν
ὁ Δουξ τῶν εἰσβαλόντων· ἤδη ἔφευγον
οἱ πλείστοι, τὴν Καθμεῖαν καταλείποντες,
ἐνῶ ἀναδαρρῶντες οἱ ἡμέτεροι
καὶ αὐδῆς ἀκαδέκτως ἐπετίθεντο.
Ἄλλ' αἰφνης βέλος δεξιάς ἐκτοξευθὲν
ἐπάγη εἰς τὸ στήθος τοῦ Λασκάρεως,
καὶ τότε πλέον ὄλα . . .

(Ἐπιφαίνεται ὁ Λάσκαρις ἀφ' ἐνός ἐπὶ τοῦ Στρατηγοπού-
λου καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ τῆς σπάδης αὐτοῦ ἐρειδόμενος)
Κόμησσα. Σίγα, ἔρχεται.

(πρὸς αὐτὸν βαίνουσα)
Ὁ συμφορά!

Λάσκαρις. Ὁ βίος δράμα οἰκτιστόν,
ὦ φίλη. Νῦν τὰ πάντα καταπαύουσι.
Καὶ ἡ Ματθίλδη;

Κόμησσα. Βαθυμόν ἀνέννησεν
ἐκ τῆς λιποθυμίας, ἀλλ' εἰς λήθαργον
παράδοξον πλανᾶται.

Ματθίλδη, ὡς ἐν ὄνειρῳ.
Δός τὴν χείρα σου,
έγγός μου, Μιχαήλ μου, αὐδῆς κάθησον!
τὴν κεφαλὴν μου ἀφες εἰς τὸ στήθος σου.
(ὁ Λάσκαρις, τῇ βοήθειᾳ τοῦ Στρατηγοπούλου, κλίνει
έγγός αὐτῆς.)

Λάσκαρις. Ἴδού με, τρισφιλτάτη,
Ματθίλδη ἐν ἑκστάσει.

Τὶ παράδοξον,
ὀλοσχερῶς ἰάθην· καὶ τὸ ἔσχατόν
τοῦ ἀλγους ἴχνος ἐντελῶς ἐξέλιπε.
Ἐλθέ, ὦ φίλε τῆς ψυχῆς μου ποθητέ!
Τὰς δροσερὰς ὀάσεις βλέπεις; Σπεύσωμεν.
Ἐκεῖ φλοισβοῦσι κρυσταλλώδη νάματα
καὶ μυρεμφοροὶ εἰς τοὺς κλώνους ζέφυροι
ἀειδαλῶν λειμῶνων ἀναπαύονται·
ἐκεῖ ὁ ἔρωσ φλογερός, ἀνέσπερος.
Σὲ ἀγαπῶ· τὰ χεῖλῃ δός μοι . . .

(Ἀσπάζεται αὐτὸν ἐπὶ τοῦ στόματος καὶ καταπίπτει νεκρά.)
Λάσκαρις. Ἄγγελε!

Ματθίλδη! Μάτην πλέον· ἀνεπέτασε
τὰς ἀκράτους ἢ ψυχὴ σου πτέρυγας.
Ἐπαληθεύει τὸ συγγνόν προαἰσθήμα.
Ἀνάμεινόν με πρὸς σιγὴν καὶ στῶσόν μοι
τὴν νυμφικὴν παστάδα εἰς τὸν τάφον σου.
(Μετὰ κόπου ἀνεγειρόμενος)
Ὁ Ἕλλην Δουξ, Ἀθῆναι, θνήσκει. Δέχθητε
τὸν ἔσχατόν μου ἀσπασμόν.

(Ἀσπάζεται τὰς πτυχὰς τῆς σημαίας, ἣν κρατεῖ εἰς τῶν
παρισταμένων καὶ καταπίπτει νεκρός. Πάντες κλίνουσι
ἐν ἀπογνώσει τὸ γόνυ καὶ ὁ σημαιοφόρος καλῶνται αὐ-
τὸν διὰ τοῦ ἔθνικοῦ συμβόλου.)

Στρατηγόπουλος. Κατέλιπε.
Τὴν γῆν ὁ ἦρος καὶ τραυθεῖσα μετ' αὐτοῦ
ἢ ἀνεξαρτησία ἐτελεύτησε.
Θρηγήσατε, ὦ δοῦλοι, δάκρυ πύρινον
καὶ τὰς ῥομφαίας ἐν τῷ σκότει διγείτε!
(Κατὰπέταννται ἡ αὐλαία.)

Τοιοῦτον τὸ ἀληθῶς ἐξοχὸν τοῦτο ἔργον, ἐσμέν δὲ
πεπεισμένοι ὅτι πάντες οἱ διεξελθόντες τὴν βραχεῖαν
ἡμῶν ἀνάλυσιν ὑφ' ἐνός ἰδῶς διαπλέγονται πόθου, ἵνα
ἴδωσιν αὐτὸ προσεχῶς ἐπὶ μεγάλῃ τινὸς σκηνῆς διδασ-
κόμενον.¹

¹ Ἀδὸς ὁ Β. Σαρδου ἐν ἐπιστολῇ, ἣν ἀπερῶνεν εἰς τὸν συγ-
γραφέα ἐκ Νικαίας τῇ 1. Φεβρουαρίου 1885, ἀναγνώριζε τὰς σπανίας
ἀρετὰς τοῦ δευτέρου αὐτοῦ δράματος, τῆς Θεοδώρας. »Ὀλον μῆνα
κατηνάλωσα, λέγει, ὅπως τῇ βοήθειᾳ τοῦ Λεξικοῦ ἀναγνώσας τὸ ἡμέ-
τερον ἔργον, καὶ εἰμι πλήρης θαυμασμοῦ ἐπὶ τῇ δυνάμει καὶ ἀκρίβειᾳ
μετ' ἧς διεγράφησαν τὰ δρώοντα πρόσωπα, ἐπὶ τῇ ἐξόχῳ δραματικῇ
πλοκῇ καὶ τῇ ἐκτάκτῳ ὄντως καλλονῇ τῆς ὄλης συνθέσεως.« Ἐτερος
Γάλλος, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Miller, γράφων ἐν τῷ Journal des Savants
περὶ τῶν δύο ἡμιονύμων δραμάτων, λέγει ὅτι ἀδικὸς ἀποβαίνει πᾶσα
παραβολή, καθόσον ὁ Σαρδου ἐγράψεν ἀφορῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῆς σκη-
νῆς ἐφήμερον ἐπιτυχίαν, ἐνῶ τὸ ἔργον τοῦ Κ. Ραγκαβῆ τοῦχάνει προῖόν
μακρῶν μελετῶν. καὶ βαθείας γνώσεως τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ.
Ὁραίαν περὶ τοῦ αὐτοῦ ἔργου πραγματεῖαν ἐδημοσίωσεν καὶ ὁ Κορ Κ.
Gidel, Πρόεδρος τοῦ Λυκείου St. Louis, ἐν τῇ Revue Générale τῆς 15.
Δεκεμβρίου 1884, ἀποφανόμενος ὅτι ὁ ποιητὴς αὐτοῦ κέκτηται πάντα
τὰ προσόντα ἐπιφανοῦς δραματοῦργου. Τὴν γνῶμην ταύτην συμμέρι-
ζονται καὶ πλείστοι ἕτεροι τῶν πρωτευόντων Ἑλληνιστῶν καὶ φι-
λολόγων τῆς Ἑσπερίας, ἐν οἷς ὁ Graves, ὁ Vogt, ὁ Boltz, ὁ Sanders,
ὁ Telfy, ἀπονέροντες συνάμα θερμοὺς ἐπαίνους καὶ εἰς τὴν περικαλλῆ
γλώσσαν, ἣτις ἀποτελεῖ ἰδιάζον τοῦ συγγραφέως πλεονέκτημα. Ἀρτί-
στην περὶ τῆς Ἀτοκρατείας Θεοδώρας μελέτην ἐπὶ τῇ ἀφορμῇ τῶν
δύο δραμάτων ἐδημοσίωσεν καὶ ὁ Ἐρρίκος Houssay ἐν τῇ Ἐπιθεωρησί
τῶν δύο Κόσμων τῇ 1. Φεβρουαρίου 1885, ἐνὶ δὲ λόγῳ τοσοῦτον
ἐποίησε ἐπιφανοῦς καὶ ἐν λόγῳ ἔργον καὶ τοσαύτην ὑπόθεσιν καὶ περὶ
αὐτοῦ δημοσιευθέντα, ὥστε περὶ τῆς κριτικῆς ταύτης φιλολογοῦντος ἐγρᾶφῃ
ἰδιαιτέρα μελέτη ὑπὸ τὸν τίτλον »Ἡ Θεοδώρα παρά τοῖς ζήνοις« ἐν
τῇ Πικτῇ Στιῶ τῷ 1886. Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν κρίσεων προεξάρχει
ἢ τοῦ πολλοῦ Θεαγένους Λεβαδά ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς »Ἡμέρας.«
Ἄλλα καὶ περὶ τοῦ »Ἡρακλεῖου« πολλὰ ἐγράφησαν καὶ δίκαια ἐν τοῖς
περιοδικοῖς τῆς Ἑσπερίας, οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία ὅτι ἡ αὐτὴ τὴν ἀνα-
μνην καὶ τὴν Δοκίμωσαν τῶν Ἀθηνῶν.» —

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤ' ΑΛΛΗΛΩΝ.

Μυθιστόρημα ὑπὸ Ἑρμάννου Καίβεργ.

(Τέλος.)

Ὀλίγας τινὰς ἑβδομάδας μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Καῖῦ ἡ Μερ-
τσέδες εἶχεν ἀναλάβῃ τὰς δυνάμεις τῆς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἠδυνήθη
νὰ δεχθῆ τὴν πρόσκλησιν του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Δρόννιγχαφ. Τὴν
πρόσκλησιν δὲ ταύτην ἐδέχθη τοσοῦτω προθυμότερον, καθ' ὅσον
ὁ Βόμστωρφ ἐμελλε ν' ἀπαγγεῖλῃ τι ἐκ τοῦ Σαῖξπέρου, ἢ δὲ Μερτσέδες
εἶχε μεγάλην συμπάθειαν πρὸς τὸν Βόμστωρφ.

Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλία ἐφαίνετο κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας
τοῦ Καῖῦ ἀναλαβοῦσα τὴν ἰσορροπίαν τῆς ψυχῆς αὐτῆς, διότι ἐφέρετο
ἤδη μετριωτέρα καὶ προσηνεστερα πρὸς τὴν Μερτσέδες καὶ πρὸς
τὴν Καρμελίταν. Βεβαίως ἐν τῷ βᾶθει τῆς καρδίας αὐτῆς οὐδὲν
εἶχε μεταβληθῆ. Συμπάσεις, αἰσινὰς ἀφελον νὰ ἐκνεργήσῃ πρὸς
μερισμόν καὶ ἀναχαίσειαν τῶν παθῶν τῆς, ἔμειναν ἄνευ ἐπιδράσεως,

μᾶλλον δὲ ἐκραταίωσαν τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς καὶ ἐπαύθησαν τὴν
ὑποκρισίαν τῆς. Μῖσος καὶ πλεονεξία ἦσαν τὰ κρατοῦντα τῆς ψυχῆς
αὐτῆς πάθῃ.

Ὅτε πρὸ τοῦ δεῖπνον ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἐσπιάσεως ἠσολοῖτο
περὶ τινὰς προετοιμασίας, ἤκουσεν ἐκ τοῦ παρακειμένου θαυματοῦ
τὴν συνδιάλεξιν τῶν κυριῶν καὶ διεκρίνεν ἰδίᾳ τὴν δυνατὴν φωνὴν
τοῦ Βόμστωρφ, ὅστις ἀνεμίγησε κατὰ τὴν συνῆθειάν του εἰς τὴν
ὀμιλίαν τοῦ ρητᾶ τινὰ ἐκ τοῦ Σαῖξπέρου. Κατὰ τὴν ὁρμὴν δὲ συνέτασε
ν' ἀπαγγεῖλῃ ἀκριβῶς γνωρικὰ τινος, τὰ ὅποια ἤμποζον προσφύεστατα
εἰς τὴν Κλεμεντίναν Ἰουλίαν καὶ ἐφαίνοντο ὡσεὶ ἐξεκτεθηδὸς δι'
αὐτὴν πεποιημένα. Ἡ γυνὴ συνέταξε τὴν προσοχὴν τῆς καὶ ἠρώστο:
«Πάν ὅτι ἐπιδιωρόνεται, μπαλῶνεταί μόνον. Ἀρετῇ, ἢ ὁ-
ποία σφάλει, εἶνε ἀνακαταμνην μετ' ἀμαρτίαν — λέγει ὁ Σαῖξπέρου,
ἐν τῇ κωμῳδίᾳ «Ὅτι θέλετε.» Καὶ ὁ Ἀμλέτος λέγει: Τὸ σημαῖνω
δὲ, ἀνθρώπος εἰμπορεῖ νὰ μειδῇ πάντοτε, καὶ ὅπως νὰ εἶνε παλι-
ἀδροςος.» —

Μετὰ τὸ δεῖπνον ὁ Βόμστωρφ ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ βιβλίον του
καὶ ἀνέγνωσε μεγαλοφῶνως τὴν σκηνὴν ἐκείνην ἐκ τοῦ «Βασιλέως
Ἰωάννου» τὴν μετὰ τὸ νεαροῦ Πλανταγενέτου καὶ τοῦ Οὐβέρτου,
ἐν ᾧ ὁ τελευταῖος οὗτος μέλλει κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως νὰ
τυφλώσῃ τὸν πρίγκηπα.

Ὁ ἐπιστάτης, ὅστις ἦτον ἀσάτως προσκεκλημένος, καὶ ὁ ὁποῖος
οὐδέποτε εἶχεν ἀκοῦση τὴν ἐκ τοῦ Σαῖξπέρου, ἐξέφρασε τὸν ἐνδο-
μισμὸν, ὃν ἐνέπνευσεν αὐτῷ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Βόμστωρφ, καὶ μετὰ τὸ
τῶν παρισταμένων ἠγέρθη μετ' ἰσῆς ἐπιδοκιμασίας ζωνρὰ συνδιάλεξις,
ἐν ἣ ὁ Βόμστωρφ ἐξῆρε τὴν τεραστίαν ἐντόπισιν ἣν πάντοτε ἐν-
εποίει αὐτῷ ἡ σκηνὴ αὐτὴ ἐν τῷ θεάτρῳ.

Καὶ ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλία ἔλαβε μικρόν τι μέρος εἰς τὴν ὀμι-
λίαν, ἀλλ' ὁ νοῦς αὐτῆς δὲν ἦτο ἀφωσιωμένος εἰς τὸν ποιητὴν καὶ
εἰς τὸ δράμα, ἀλλὰ εἰς τὸ πρόσωπον, ὅπερ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἠπ-
έδετε ὡς παριστᾶν τὸν πρίγκηπα. Μετ' ἀληθῶς θρηδύδους ἠδονῆς
διελογίζετο τὴν θέσιν τοῦ πρίγκηπου ὅστις ἐμελλε νὰ τυφλωθῆ, εἰς
αὐτὴν δὲ τὴν θέσιν ἔδετε μετ' ὅσον τῆς τὴν Καρμελίταν, καὶ
ἀφρηγιστῆ κατὰ τοῦ δημίου, ὅτι συνεκινήθη ὑπὸ τῶν δακρῶν τοῦ
νεανίτου.

Τόσον ζωνρὰ ἦτον ἡ φαντασία αὐτῆς τῆς γυναικὸς, ὥστε με-
τεπίθετο ἐντελῶς εἰς τὰ ἀναγινωσκόμενα καὶ ἐβλεπε ταῦτα ὡς πραγ-
ματικῶς γινόμενα, καὶ ἐφαντάζετο ἑαυτὴν ὡς δῆμιον, ὠδοῦσαν εἰς
τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἰδίου τῆς τέκνου τὰ πεπρακταμένα. Οὐ-
δεὶς οἶκος, οὐδὲν ἴχνος μεταμελείας ἀνέβαιναν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς.
Ἴ, σθάνετο μόνον κορροσμὸν, ἱκανοποιεῖται.

Ὅτε ἡ Καρμελίτα ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν εἰσ-
ἤλθεν εἰς τὴν αἰθούσαν ὅπως εὐχρηστῆ καλὴν νύκτα εἰς τοὺς γονεῖς
τῆς καὶ εἰς τὴν λοιπὴν συναναστροφῆν, ὅτε ἐφθασεν εἰς τὴν Μερ-
τσέδες καὶ ἐκνευλιημένης ἠσπασῆ αὐτὴν μετὰ τροφερότητος, ἢ Κλε-
μεντίνα Ἰουλίαν ἰδοῦσα καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Καῖῦ ἐξωγαρημένην
τὴν χαρὰν ἐπὶ τῆς ἀγάπῃ τῆς θυγατρὸς του πρὸς τὴν Μερτσέδες,
παρητηρήσασα δὲ καὶ βλέμματὰ τινὰ ἀναλλαχθέντα μετὰ τὸ
ἀνδρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐκφράζοντα οὐχὶ σαγμιαῖόν τι ζωνρὸν
συναίσθημα, ἀλλὰ, ὡς ἐνόμισε, κρυφίαν καὶ διαρκὴ συμπάθειαν
καὶ ἀγάπην, τοσοῦτον συνεταράχη ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ πάθους τῆς
ζηλοτυπίας καὶ ὑπὸ τοῦ μῖσους ὅπερ κατεῖχε τὴν καρδίαν τῆς ἀπὸ
τοσοῦτον χρόνον, ὥστε τὴν στιγμὴν ταύτην ἔλαβε στερεὰν καὶ
ἀμετάκλητον ἀπόφασιν νὰ ἐκτελέσῃ τὰ καταχθόνια σχέδια τῆς, νὰ
ἐκδικηθῆ τὴν Μερτσέδες καὶ νὰ ἀρῇ ἐκ τοῦ μέσου ἅπαξ διὰ παντός
τὴν Καρμελίταν.

Τὰρα πλέον ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίαν δὲν ὠπισθοχώρει ἐντρομος
ἀπέναντι τῆς ἰδέας ἐνὸς κακουργήματος.

Ἐξω ἐν τῷ ἀνδρῳ τοῦ Δρόννιγχαφ ἀνοίγοντο αἱ κάλυκες
τῶν δένδρων καὶ ἐξήνθον ἐν ὄλῃ αὐτῶν τῇ μεγαλοπρεπέει, καὶ
ὀλόκληρος ἡ φύσις ἀνεεάζετο, καὶ ἡ γῆ ἀνέπεμπε τὴν ἀρωματῶδη
πνοὴν τῆς ἀναγεννήσεως τῆς. Θερμὴ ζωὴ ἐκίνα ἐπὶ ἀνεψύχου ἀντα-
δοσά ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου. Μαλακάαι αἶραι
ἐπνεον ἠρέμα ἀνὰ τοὺς λειμῶνας καὶ τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰσέδυσον εἰς
τὰ βᾶθη τῶν θασσῶν. Αἱ πηγαὶ τοῦ ὕδατος ἐκελάρυσον, τὰ τελευ-
ταῖα λειψᾶνα τῆς χιόνος ἐπὶ τῶν ὕψωμάτων τοῦ ἐδάφους εἶχον προ-
πολλοῦ ἀφανισθῆ ὑπὸ τῶν θερμῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, καὶ αὐτὴ δὲ
ἡ ἀφρηγῆς νύξ ἐβόηθει τὴν ἀνάστασιν τῆς φύσεως, ἐνισχύουσα καὶ
κραταύουσα διὰ τῆς ἠσυχίας τὰς καλαιουσίας δυνάμεις.

Καὶ ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ταύτης ἀναγεννήσεως, ἐν μέσῳ τῆς
ζωῆς καὶ κινήσεως ἧτις ἐσήμαινε τὴν ἀνάστασιν ταύτην τῆς φύσεως,

ὁ θάνατος ἀφῆραζεν ἀνηλεῶς μίαν ζωὴν ἐν τῷ ἀνδρὶ τῆς νεότητος.
Διὰ τελευταίαν φορὰν ἡ Μερτσέδες εἶχεν ἰδῆ τὸ θάνατος καὶ τοὺς λει-
μῶνας τοῦ Δρόννιγχαφ. Διὰ τελευταίαν φορὰν εἶχεν ἀνανεῦσθαι
τὸν ἀέρα τῆς γωνίας ταύτης τῆς γῆς, ἣν τοσοῦτον ὑπερηγάτα. Κατὰ
τὴν ἰδίαν ἐκείνην νύκτα κατελήφθη ὑπὸ φοβερᾶς δυσπνοίας, εἶτα δὲ
ἐπικολοῦσθαι ἐπανειλημμένην αἰμοπνοσία καὶ μεγάλη ἀδυναμία καὶ
ἐξάνελεσις, εἰς ἣν δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῆ.

Ὁ Καῖῦ λαβὼν κατὰ τὸ ἀπόγευμα τὴν φοβερὰν ταύτην ἀγ-
γελίαν ἀμέσως διέταξε νὰ ζεῖξωσι τὸν ἵππον του καὶ μετῆβῃ ὡς
ἀστραπῆ ταχὺς εἰς τὴν πόλιν Σ. Ἐπεσκέφθη ἀμέσως τὸν ἱατρὸν ἐν
κατοικίᾳ του καὶ ἀπηθύνεν αὐτῷ ἀλλεπαλλήλους ἐρωτήσεις μετ'
ἀκρατῆτος ἀνησυχίας — μετὰ τὸ ἄλλων, ἀν εἶνε εἰστέι θυσανέν νὰ
περῶνθῃ ἡ Μερτσέδες πάλιν εἰς μεσημβρινὰ κλίματα. Ὁ ἱατρὸς ἀπ-
ῆντησεν ὅτι δὲν εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον, ἐν τοῦτοις ὅμοις ἰατρικῶν ἀ-
πιδανόν. Ὅπως δῆποτε δὲ ἡ μετὰ τὴν ἰατρικὴν ἀπόφασιν ἠδύνατο νὰ
γεῖνη, ἀν ἡ κόμησσα ἀνελάμβανε πάλιν τὰς δυνάμεις αὐτῆς μετῆβῃ
κινὸς βαθιμοῦ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ κατὰστασις αὐτῆς εἶνε τοιαύτη
ὥστε περὶ ταξιδίου οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ γεῖνη. «Καὶ ἀν θέ-
λετε, τιμῆς καὶ εὐκρινῶς νὰ σᾶς ἀποκριθῶ» προσέθηκε ὁ ἱατρὸς,
«δὲν δύναται νὰ σᾶς ὑποσχεθῶ ἀπολύτως καμμίαν βοήθειαν. Ὁ
Καῖῦ, ὁ ἥσυχος καὶ φρόνιμος ἀνὴρ, ἔχασεν ἐντελῶς τὴν ἀταραξίαν
του καὶ ἦτο σχεδὸν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Πρὶν ἢ μεταβῇ εἰς τὴν κατοικίαν
τῶν Σλαίβεν, ἐξῆλθεν εἰς τὸν κήπον τοῦ ξενοδοχείου, ἐν ᾧ κατέλυε
συνήθειαν, καὶ ἐν τῇ ἡμερίᾳ τῆς φύσεως προσεπάθησε νὰ συμμαζεθῇ
τὰς ἰδέας του.

Οὐδὲν μέσον, οὐδὲν ἀπολύτως μέσον ὑπῆρχε λοιπόν; Ἐμελλε
λοιπόν νὰ ἀληθεύσῃ, ὅτι ἐκείνη, ἐκείνη ἡ κόρη δὲν θὰ ἦτο πλέον
μετὰ τῶν ζώντων; ἡ Καρμελίτα ἐμελλεν ὅσον ὅπως ν' ἀπολέσῃ
τὴν μόνην φίλην τῆς, τὴν ἀληθινήν τῆς μητέρα, τὴν δευτέραν ἀ-
ληθῆ μητέρα τῆς; Καὶ αὐτὸς δὲν ἐμελλε πλέον ν' ἀκοῦση τὴν φωνὴν
τῆς Μερτσέδες, ὅτε νὰ βλέπῃ πλέον τὸ ἀγγελικὸν τῆς μεϊδιᾶμα,
ὅπερ καθίστα αὐτὸν εὐτυχῆ;

Ἴσως, ἰσως δὴπρην εἰστέι ἐλπίς βοηθείας! Ἐπρεπε νὰ γεῖνωσι
τὰ πάντα πρὸς σωτηρίαν τῆς!

Ὁ Καῖῦ ἀπεφάσισε νὰ τηλεγραφήσῃ εἰς ἕνα τῶν περιφημοτάτων
ἱατρῶν τοῦ Ἀμβούργου καὶ νὰ τὸν καλέσῃ ἀμέσως παρὰ τὴν κλίνην
τῆς ἀσθενοῦς.

Καὶ ἔπειτα, ὅταν ἡ Μερτσέδες ἤθελεν ἀναλάβῃ ἱκανὰς δυνάμεις
ὥστε νὰ ταξιδεύσῃ, τότε αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ τὴν συνάδευε εἰς τὸ τα-
ξιδεῖον — καὶ θὰ τὴν ἔφερεν εἰς Μεδεῖραν καὶ θὰ ἐλάμβανε μαζί
καὶ τὴν Καρμελίταν, καὶ ἰσως μετὰ τινὰ ἔτη ἡ Μερτσέδες θὰ ἐπ-
εσερπεν ἐντελῶς ὑγιῆς. Θὰ ἐδοῦσαίτε τὰ πάντα — μόνον αὐτὴν
νὰ μὴ χάσῃ.

Ὁ Καῖῦ ἤλαψε, διότι ἐπεδύμει· Ἐκρατεῖτο μετ' ὄλην τὴν δύνα-
μιν ἀπὸ τὰς παρηγόρους ταύτας ἰδέας, διότι ἡ ἰδέα τῆς πραγματικότητος
παρέλυε τὴν καρδίαν του καὶ σχεδὸν ὠθεῖ αὐτὸν εἰς ἀελπισμὸν.

Ὅτε ἐπὶ τέλους ἐσηκώθη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ κήπου διευθυ-
νόμενος εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ πενθεροῦ του, συνήντησεν καθ' ὁδόν
τὸν Βόμστωρφ, ὅστις εἶχεν ἤδη μεταβῆ ἰαν πρῶτ εἰς τὴν πόλιν.
«Ἄ, καὶ ἡμέρα, ἐξάδελφε» ἐφώνησεν ὁ Βόμστωρφ. «Πῶς
ἔδω; Ἀποῦ ἤκουσε ὁ Βόμστωρφ τὸ αἶτιον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐλευ-
σεως τοῦ Καῖῦ ἐκνευρώσασα καὶ ἤρχισε νὰ θαυπεθῇ βραδέως τὴν μα-
κράν του γενεάδα, βεβδισμένος εἰς σκέψεις.

Τοῦ ἀνεήλλαξαν ὀλίγας λέξεις, ἀπεχαρτίσεν ὁ Καῖῦ τὸν
ἐξάδελφόν του, καὶ ἐξηκολούθησε ταχέως τὸν δρόμον του πρὸς τὴν
κατοικίαν τοῦ πενθεροῦ του.

Τὴν φορὰν ταύτην ὁ Καῖῦ δὲν εἶρε τὴν Μερτσέδες ἐν τῷ ἡλιο-
φωτιστῳ θαυμαίῳ, ἐν ᾧ εἶχεν ἀποχαρτίσῃ αὐτὴν πρὸ τοῦ εἰς Λον-
δῖνον ταξιδεῖον του. Ἡ κόρη ἦτο κλινῆρος ἐν τῷ κοίτιν αὐτῆς.
Αἱ ἀσθενεῖς αὐτῆς χεῖρες μετὰ τὰς λεπτὰς κωανοχρόνους φλέβας ἀνε-
παύοντο χαλαραὶ ἐπὶ τοῦ μετὰ τὸν ὄφθαλμῶματος, καὶ μετ' ἀπερήρα-
πτόν τινὰ ἐκφρασίαν τοῦ κατὰ χρόνον προσώπου τῆς ὑψώσε το βλέμμα
πρὸς τὸν Καῖῦ, ὅστις ἴστατο ἐκεῖ ὡς ἀπολελιωμένος.

«Τὰρα πλέον δὲν θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ — ἠρχισε λέγουσα,
ὅτε ὁ Καῖῦ ἐκάθισε πλησίον τῆς παρὰ τῇ κλίνῃ καὶ ἐπίεσε τὴν ὑγρὰν
αὐτῆς δεξιὰν ἐπὶ τῶν χεῖλεάν του.

«Μὴ κλαίης, μητέρα!» εἶπε παρακλητικῶς, ἰδοῦσα τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς τῆς μητρὸς αὐτῆς πληρομένους δακρῶν, καὶ αὐτὴν ματαίως
ἀγωνιζομένην ἵνα καταστείλῃ τὴν ἀπειρον θλίβῃν τῆς. «Τὴν ὑγείαν
δὲν θὰ εἰμποροῦσα πλέον νὰ κερδήσω πάλιν, καὶ καλῆτερον εἶνε
γρηγόρος θάνατος παρὰ μακρὰ ἔτη βασάνων. Πόσον καλὸς, πόσον
εὐσπλαγχοῦς εἶσαι, Καῖῦ, ὅπου ἤλδεις ἀμέσως!»

Ταῦτα λέγουσα ἤρπενεν αὐτόν. Καὶ τοῦ Καῦ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ὕψος ὑπὸ τῶν δακρῶν. Ἰδοῦσα τοῦτο ἡ Μερτσέδες καὶ ἐνοήσασα ὅτι καὶ οἱ περιστοιχοῦντες αὐτὴν ἀπώλεσαν πᾶσαν ἐλπίδα, ἐκάλυψε ταχέως μὲ τὰς λευκὰς χεῖρας τὸ χιονόλευκον πρόσωπόν της, ὅπου ἦδη προσέλαβεν ἑλαφρὸν ἐρυθρῆμα, προάγγελον τοῦ θανάτου, καὶ ἐξερράγη εἰς σαραζικαροῦς λυγμοὺς.

Οὐδείς φθόγγος, πλην τῶν λυγμῶν τῆς κόρης, ἤκούετο ἐν τῷ δωματίῳ. Τὸ πένθος τοῦ θανάτου ἐπέρετο ἤδη μὲ μακροῦς καὶ μαύρους πέπλους ἐν τῷ δωματίῳ καὶ ἐμπόδιζε σχεδὸν καὶ αὐτὴν τὴν ἀναπνοὴν τῶν ἐν αὐτῷ παρισταμένων.

Ἄλλ' ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ ἤκούετο ἤδη ζωὴ καὶ εὐθυμία. Ἦτο ἡ εὐθυμία κινήσις τοῦ καναρινίου, ὅπου ἐσκόρτα θορυβωδῶς ἐν τῷ κλωβῷ του, καὶ ἅμα ἐπ' εἰσοδοῖαι τοῦ ἀπλήτου ἡλιακοῦ φωτός εἰς τὸ ἐρυθρὸν δῶμα, ἤρξατο τονίζον τὰς εὐθύμους μελωδίας του. Ὡς βέλῃλον τι καὶ ἀνόσιον ἤκούετο ἡ ἀθάνατος ἀπὸ τῆς βαθεῖας σιγῆς τοῦ ἀμετρήτου ἄλλου. Ὁ Καῦ ἠγέρθη ὅπως μετρίως τὸν θόρυβον.

Μὴ, παρακαλῶ. Ἄφρησέ το νὰ τραγουδῇ. Ὅταν ἀκούω τὸ ἄσμα σου, λαμβάνω νέας ἐλπίδας. — Ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι ὀλιγώτερον ἀξία νὰ ζῶ παρὰ αὐτὸς ὁ μικρὸς περατὸς αἰὸς; Αὐτὸς ζῆ καὶ χαίρεται τὴν ζωὴν του, καὶ ἐγὼ — ἐγὼ —.

Πάλιν ἐκάλυψε τὸ κατὰλευκον πρόσωπόν της καὶ ἐξερράγη εἰς δάκρυα καὶ λυγμοὺς.

Ἐπιβλέψοντε, κοριτσιόμω ἀδύς ὑπὸ τῆς ἄλλυψας, ἠσώχασε, παιδί μου, μὴ ὀμιλῆς πολὺ. Ἐμπεῖς πηγαίνουμε. Πρέπει νὰ μὲνεις ἡσυχῇ, ἔχεις ἀνάγκη ἀναπαύσεως. Πᾶσα συγκίνησις εἶνε δηλητήριον διὰ σέ.

Ταῦτα λέγουσα ἡ γηραιὰ κόρησά ἐνευσε τῷ Καῦ, νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ ἔξω.

«Ὅχι, μὴ φύγετε!» εἶπεν οἱ Μερτσέδες ἰκετευτικῶς, μὲ ἐρυθροὺς ἐπὶ τῶν δακρῶν ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ βλέμματα ἐπαυξάνοντα τὴν συγκίνησιν. καὶ τὸν οἶκτον. «Δὲν μὲ βλέπεται ἡ ὀμιλία. Ἀκριβῶς τὰ ἄρα ὅπου εἶσατε πλησίον μου αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι καλύτερα, — ναι, τόσο καλῶς, ὅσοι δὲν αἰσθάνομαι πλέον κανένα πόνον. Μόνον ἡ ἐρημία, ἡ ἀπομόνωσις, ἡ σκέψις μὲ ἀπελευθερῶ. Μὴ φεγγετέ.»

Ἄλλ' ἐκείνη ἐξήλθεν καὶ ἀπεσχέθησεν νὰ ἐπιστρέψωσι ταχέως. Ἡ Κόρησά ἀνέμνησεν τὴν κόρην ὅτι εἶνε ἄρα νὰ λάβῃ τὸ ἰατρικόν, ὅπου ὁ ἱατρὸς εἶχε διατάξῃ, διὰ νὰ φέρῃ πρὸ πάντων ἡσυχίαν εἰς τὴν ἀσθενῆ μετὰ πᾶσαν σφοδρὰν συγκίνησιν. Ἡ Μερτσέδες ὑπέκουσε καὶ ἐνέδωκε.

Καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὁ Καῦ ἐστελλεν ἀνδρὰ εἰς τὴν Μερτσέδες. Καθ' ἑκάστην πρωΐαν καὶ περὶ τὸ ἀπόγευμα ἴσταντο ἐπὶ τῆς τραπέζης παρὰ τῆ κλινῆς τῆς ἀσθενοῦς ἄραια εὐδαλῆστατα βόδα λευκά, κίτρινα καὶ εὐοδρά. Καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἤρχετο αὐτὸς ὁ ἴδιος περὶ τὴν ὄψαν τοῦ γεύματος καὶ προσελάμβει διὰ παρηγόρησιν καὶ εὐθύμων λόγων νὰ φαιδρῶν καὶ ἐνδαρρῶν τὴν ἀσθενῆ.

Ἀναμνησκον αὐτὴν πᾶσας τὰς χαρὰς καὶ πᾶσας τὰς εὐτυχεῖς ὥρας τοῦ βίου της. Ἡ κόρη ἀνεμνήσκον τῶν μετ' αὐτοῦ περιπέτων, τῶν μετ' αὐτοῦ συνδιαλέξεων. Αἱ λαμπραὶ εἰκόνας τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν ἐφαίνοντο πάλιν ἐνώπιόν της, ὁ γλυκὺς ἀῆρ ἐμάλασσε τὰ ἀσθενῆ της στήθη. Ἡσθάνετο ὡσανεὶ ἀνεκτάτο τὰς δυνάμεις, τὴν ὑγείαν της.

Συχνάκις ἐμειδία ἡ Μερτσέδες καὶ τὸ πρόσωπόν της ἀπὸστραπεν αἰγλὴν τινὰ φαιδρότητος, εἰς τὰς περιγραφὰς ταύτας τοῦ Καῦ. Αὐτὸς ὁ βίος, τὰ ἄρα ὅπου ἦτο ἀσθενῆς καὶ ἐλάμβανε τὰς καθημερινὰς ταύτας ἐπισκέψεις τοῦ Καῦ, τῆ ἐφαίνετο ὁ λαμπρότατος καὶ εὐδαίμων βίος, ὃν ἠδύνατο ποτε νὰ διαγάγῃ. Ὅσάκις ὁ Καῦ ἀπῆρχετο, ἡ ἐλπίς τῆς αἰρίων ἐπανόδου του ἐτήρει αὐτὴν φαιδρὰν καὶ περιχαρῆ. Ὅσάκις δὲ ὁ Καῦ ἤρχετο, καταλαμβάνετο ὑπὸ συνασθημάτων ἀνεκφράστου χαρᾶς καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν ζωὴν. Καὶ ὅπως ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐξησθενότο, καὶ μόνον οἱ παρήγοροι λόγοι τῶν περιστοιχιζόντων αὐτὴν, τοὺς ὁποίους λόγους ἐπίστευε τὰ ἄρα ἠλπίζε, ἐτήρουν αὐτὴν ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἀπέργον τὸν θάνατον.

Μετὰ τινος ἑβδομάδας, καθ' ἃς ἡ πάσχουσα ἐνίστατο ἰσθάνετο προσωρινῆν τινὰ καλλιτέρευσιν ἄλλ' ἔπειτα πάλιν ἔχεισεσθαι, ὁ Καῦ εἰσελθὼν ὡς συνήθως εἰς τὸ δωμάτιον ἐπλησίασεν ἀποθνήσκον πρὸς τὴν κλινὴν τῆς ἀσθενοῦς καὶ ἐψιθύριεν αὐτῇ τὴν συνήθη ἐρωτησὶν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υγείας της, ἀλλὰ δὲν ἔλαβε καμμίαν ἀπάντησιν.

Ἐπέθεσεν ὅτι ἡ Μερτσέδες ἐκοιμήτο καὶ μεταστραφεῖς ἐκοιμήετο πάλιν ἀψοφητῆ πρὸς τὴν θύραν, ὅτε ἀφνης ἤκουσε τὴν ἀσθενεσάτην φωνὴν τῆς κόρης, ἐρωτώσας; «εἶνε κανεὶς ἐδῶ; Θέλω νὰ πῶ. — Φῶς — φῶς — παρακαλῶ —.»

«Ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ, ὁ Καῦ!» ἀπήντησεν ὁ ἀνὴρ καὶ ἐπέστρεψε μὲ ἑλαφρὰ βήματα πρὸς τὴν κλινὴν.

«Ἐσο! — ἔσο! —» ἐπρόφερον ἡ ἀσθενῆς μὲ παρατεταμένην καὶ σφοδρὸν πόδον ἐκφράζουσαν φωνήν.

«Πῶς ν' ἀνάψω τὴ λάμπα. Εἶπες πῶς διψῶς. Θὰ κουδουνίσω νὰ φέρον ὅτι θέλεις.» εἶπεν ὁ Καῦ.

«Ὅχι, μὴν κουδουνίσῃς. Ἐλα δῶ! Θέλω νὰ σοῦ ὀμιλήσω. Εἶμεθα μόνον, Καῦ;» ἠρώτησεν ἡ κόρη καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου ἀνασηκώθεισα καὶ ἀπομακρόνισα τὰ παρατεταμένα τῆς κλινῆς, ἐμεινεν ἐν τῇ καθοριστῇ ταύτῃ θέσει καὶ ἐξήρει νὰ συναρτήσῃ τὸ βλέμμα του.

«Ὁ, εἶλα! εἶλα!» ἐψιθύριεν ἐπὶ ἀσπῆς. Ὁ νοκτικὸς χιτῶν εἶχεν ἀποσπῆθαι καὶ ἐφάνερον τὰ ἀμμήτως ἀβρὰ χρώματα, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν ἐκλιπυοῦσαν στρογγυλότητα τῶν ἄλλοτε τοσοῦτον θαυμασίων γραμμῶν τοῦ σώματος αὐτῆς καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἔλαμπον ὑπὸ παραδόξου πυρός.

«Ὅτε δὲ ὁ Καῦ ἠκολούθησεν τὴν πρόσκλησιν της καὶ ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν, ἡ Μερτσέδες διέταξεν αὐτὸν δι' ἐνὸς βλέμματος νὰ καθίσῃ πλησίον της, ἐκινήθη συντηνίοντα τὰς τελευταίας αὐτῆς δυνάμεις καὶ περιέβαλε τὸν λαμπρὸν αὐτοῦ μὲ τοὺς ἰσχυροὺς, ἀσθενεῖς αὐτῆς βραχίονας.

«Μίαν φορὰν, μίαν φορὰν ἀκόμη, πρὶν ἀποθᾶναι, ἐπόθησα ν' ἀκούσω τὴν καρδίαν μου πάλλουσαν μετὰ τῆς καρδίας σου, μίαν φορὰν ἀκόμη νὰ αἰσθάνω, νὰ αἰσθάνω τελείως, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς. Μὲ ἀγαπᾷς ἀκόμη, Καῦ; Σὲ λυπεῖ, ὅτι κατὰ τὴν ὄψαν τοῦ θανάτου μου ἐτόλμησα νὰ σὲ καθυπετάσω δι' αὐτὴν τὴν λέξιν. Μὲ ἀγαπᾷς; ὁ συγγνώμην, Καῦ. Συγχώρησέ με, ἀφοῦ τὰ ἄρα τελειώνουν τὰ πάντα μεταξύ μας, καὶ δὲ ἔλθῃ ἀνεμοὶ καὶ βροχὴ, ὅπως πάντοτε, καὶ οἱ ἀνδραποὶ θὰ ἀγρυπνῶσι, θὰ κοιμῶνται, θὰ ὄνειρευονται, θὰ συνδιαλέγονται, θὰ μάχονται μεταξύ των καὶ πάλιν θὰ συνδιαλέγονται, ὅπως πρότερον καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐντελῶς ἀμεμνῶν ἂν ζωντανόν τι πλάσμα ἐξέπνευσε τὴν τελευταίαν του πνοὴν καὶ ἀπέλευσε ἐν εἰς ἐξοφιλῆστον, πολυτιμότερον, εὐγενέστερον — τὴν ὑπαρξιν. Σὲ ἀσπάζομαι, — καὶ πάλιν σὲ ἐναγκαλιζομαι! — Ὁ ποία ἠδονὴ διαπερᾷ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου! — Καὶ σὲ ἐναγκαλιζομαι Καῦ δι' ὅλας οὐ τὰς καλωσύνας. Ἄν ὑπάρχει μέλλουσα ζωὴ καὶ ἂν ὑπάρχῃ Θεὸς — πιστέω εἰς ἀόρατον τι, ἐδωπλάγχον ὄν — τότε θὰ κηρύξω εἰς ἐκεῖνον τὸν κόσμον, πόσον εὐγενῆς, πόσον ἐξαιρετικὸν ἀνθρώπος ἦσο!»

Ὁ Καῦ ἐτρεμεν ὄλος ὑπὸ φοβικῆς ἀνεκφράστου ἄλλου. Ἐφοβεῖτο νὰ σφίξῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ ἀσθενῆ καὶ τρυφερὸν ἐκεῖνο σῶμα, καὶ ὅμως ἐπέλεξεν αὐτὸ ὄλονεν σφοδρότερον ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀφνης ἀνεώχθη ἡ θύρα, καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Καῦ, ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ὡπισθοχώρησεν ἐκπληκτος ἐπὶ τῷ θεάματι.

«Καῦ —!» ἐφώνησεν ἡ γυνὴ μὲ ἀγρίαν φωνήν, καὶ «Καῦ!» ἀντήχησαν λυσσάτως τὰ δώματα.

Τὸ ἐσπέρας ἐπέστρεφον διὰ τῆς ἀμάξης, καὶ ἐκάθητο πλησίον ἀλλήλων ὡς δύο ἐντελῶς ἀγνωστοὶ ἄνθρωποι, οἵτινες οὐδέποτε πρότερον εἶχον ἰδῆ ἀλλήλους καὶ τὰ ἄρα κατὰ σύμπτωσιν εὐρίσκοντο μαζῆ, καὶ οὐδέποτε ἀνάγκη ἠσθάνοντο ν' ἀρχίσωσι μεταξύ των συνδιαλέξιν ἢ νὰ γνωρισθῶσι.

Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾶ ἐκότταζε δεξιά, καὶ ὁ Καῦ ἐβλέπεν ἀριστερὰ τοὺς ἐνανθεῖς κήπους τῶν τοπειῶν, ἡ ὁ ὀφθαλμὸς του ἔμενε προσηλωμένος εἰς ἀδιάφορον τι ἀντικείμενον, λόγου χάριν εἰς τὰ δύο στίλβοντα κορβία τοῦ ἐνδύματος τοῦ ἀμαξήλατου, ἢ εἰς τὰ ἀχμηρὰ καὶ ἀναρθημένα ὑπὸ τῶν ταχέως καλαπίζοντων ἱσταν.

Ἄλλ' εἰς τὰς σκέψεις αὐτοῦ περὶ τῶν συμβάντων καὶ τῶν συμπεφομένων ἀνεμνησθόντο ἐπιμόνως καὶ ἐπανεπιλημμένως ἄλλα ἐπουσιώδεις σκέψεις. Ἐνφ διελογίζετο περὶ τῆς μεταβολῆς, ἢ ἐμειλλον νὰ λάβωσι τὰ πράγματα μετὰ τὸν θάνατον τῆς Μερτσέδες, ὁ νοῦς του ἀφίστατο ἀφνης εἰς ἄλλα ἀσχετὰ ζητήματα. Εἰς μίαν προσεπάδει νὰ τῆρησῃ συγκεντραμένους τοὺς διαλογισμοὺς του εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ζήτημα ἢ εἰς μίαν παρᾶστασιν.

Ἐπὶ ἐλλοῦς τὸ ἀπροσδόκτον συμβάν, ὅπου πρὸ ἡμερῶν ὥρας εἶχε συνταρᾶξῃ τὴν ψυχὴν του, παρουσιάσθη μόνον εἰς τὸν νοῦν του καὶ ἤρχισεν ν' ἀπασχολῆ ἀποκλειστικῶς τὸ πνεῦμά του. Ἐβλέπε πάλιν διὰ τῆς φαντασίας του τὰς δύο ἀδελφὰς ἀντιμεταπῶν ἐν ἐχθρικῇ στάσει. Χαρὶς ν' ἀκούσῃ τοὺς λόγους τῶν ἡσυχῶν τι συνέβη μεταξύ των.

«Ἄν αἱ ὄψαι σου δὲν ἦσαν μετρημένα!» εἶπε πρὸς τὴν θνήσκουσαν ἀδελφὴν τῆς ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾶ μὲ φωνὴν μετρίως ἀμεί-

νὴν ἀλλὰ τρέμουσαν ὑπὸ λύπης, καὶ συνέλαβε τὴν χεῖρα της μετὰ τρυφερῆς σφοδρότητος, ὡσεὶ ἡ δυστυχῆς κόρη ἔπεσε πάλιν ἐπὶ τὸ προσκεφαλαίον ἀφείσα δυνατὴν κραυγὴν. Ἄλλὰ ταχέως πάλιν ἡ θνήσκουσα ἀνεσηκώθη καὶ, πρὶν εἶσι συμπληρωθῆ ἡ ἀπειλητικὴ φράσις τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίᾶς, ἀπήντησε: «Πᾶσα. Μὴ προφέρῃς ἄλλην λέξιν, διὰ νὰ μὴ μετανοῆς καθ' ὅλην σου τὴν ζωὴν. Εἶνε ἀληθές, ὅτι αἱ ὄψαι μου εἶναι μετρημένα. Κυρίως λοιπὸν τὸ πάθος σου εἰς αὐτὴν τὴν ὄψαν τοῦ θανάτου μου, Ἰουλίᾶ — καὶ ἀκουσε καὶ μᾶτε —» ἐνεαύδα ἡ φωνὴ της προσέλαβεν ἐπίσημον ὄψος καὶ ἐταπεινώθη ὡσεὶ νὰ ἦνε ἀκουσῆ εἰς μόνην ἐκείνην, εἰς ἣν ἀπηυθύνοντο οἱ λόγοι της. «Σοὶ ὀρκίζομαι εἰς τὸν ὕψιστον ὅτι δὲν εἶ ἀφίρσα τίποτε, εἰς τὸ ὅσιον νὰ ἔχῃς σὺ μόνη δικαίωμα. Ὁ, τὸ εἶδες πρὸ ὀλίγου, ἦτο ὁ ἀσπασμὸς τοῦ χωρισμοῦ, τὸν ὅσιον διδεις ἀδελφὸς πρὸς ἀδελφὴν.»

Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾶ ἐκίνει μόνον τὰ χεῖλη. Οὐδὲν βλέμμα διαλλαγῆς, οὐδὲις λόγος συμπληρωσῆς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματός της, εἰσελθόντος δὲ ἦδη τοῦ ἱατροῦ μετὰ τῆς γηραιᾶς κομήσεως εἰς τὸ δωμάτιον, ἐπωφελήθη τὴν περίστασιν ταύτην ὡς πρόφασιν ὅπως ἐξέβη ἐκ τοῦ δωματίου ἀνευ ἀποχαριστικοῦ, καὶ εἶτα στραφεῖσα πρὸς τὸν Καῦ εἶπε μετὰ ψυχρότητος: «Ἡ ἀμαξία περιμένει κάτω. Πᾶμε.»

Ὁ Καῦ ἐπλησίασε πάλιν πρὸς τὴν κλινὴν τῆς ἀσθενοῦς καὶ εἶπεν: «Ἄριον, Μερτσέδες, — ἄδρον πρωί! — Addio!» Ἐνφ ὁ Καῦ ἐκράτει τὴν χεῖρά της, ἡ κόρη ὄψασε πρὸς αὐτὸν ἰκετευτικὰ βλέμματα καὶ προσήλωσεν αὐτὰ μὲ τρυφερὰν ἐκφρασιν, ὡσανεὶ ὁ ἀποχωρισμὸς οὗτος ἦτο δι' αὐτὴν ὁ τελευταῖος. Εἶτα δὲ ἐκλίνε πάλιν τὴν κεφαλὴν.

Ὅτε ἡ ἀμαξία εἰσεχώρησεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς ἐπαύλας, ὁ Καῦ καὶ ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾶ εἶδον τὸν Βόμσορφ καθήμενον μετὰ τῆς Καρμελίτας ἐπὶ ἐνὸς χονδρῶ κομποῦ δένδρου νεωστὶ ἀποκοπέντος, ἀμέσως παρὰ τῇ λιθοστρώτῳ ὁδῷ. Ὁ Βόμσορφ μὲ τὸ ὑψηλὸν του ἀνάστημα, μὲ τὴν μακρὰν γενειάδα καὶ τὰ μαύρα φορέματα ἐφαίνετο ὡς προφήτης, καὶ ἡ Καρμελίτα μὲ τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν ποικιλόχρονον μανδύλιον ὡς ξένον παιδίον τοῦ μεμακρομένου Νότου.

Ὁ Βόμσορφ ἀμύλει βραδέως καὶ σοβαρῶς, συνοδεύων τοὺς λόγους του μὲ χειρονομίας, ἐνφ ἡ μικρὰ εἶχε τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην πρὸς τὰ ὀπίσω, ὡσεὶ βεβήχουσα, καὶ μὲ ἠμικλειστον στόμα ἠκούστο πρὸς τὸν Βόμσορφ: «Ἄ, ἄ! τὰ ἄρα ἐρχονται. . . .» ἐφώνησεν ὁ Βόμσορφ, ἀκούσας τὸν κρότον τῆς ἀμάξης καὶ ἰδὼν ἐν τῇ μεγάλῃ πόλῃ τῆς αὐλῆς δύο κεφαλὰς ἱσταν προβαλλούσας. Ἡ Καρμελίτα ἠγέρθη δι' ἐνὸς πηδῆματος, ἐτρέξεν ὀλίγα βήματα εἰς τὰ ἔμπροσθ' καὶ ἤρχισεν νὰ τινύσῃ εἰς τὸν ἀέρα τὸ λευκὸν μανδύλιόν της. Τὰ ζωηρὰ αὐτῆς βλέμματα διηυθύνοντο πρὸς τὸν πατέρα της.

«Καλῶς, ἤλθετε, καλῶς ἤλθετε» ἐφώνησε τὸ κοράσιον. Ἄλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πατρὸς αὐτῆς δὲν εἶχον σήμερον τὴν συνήθη τρυφερὰν ἐκφρασιν. Ὁ Καῦ ἀνεχαίρεισε μετὰ σοβαρότητος, καὶ ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾶ ἐκάθητο ἐν τῇ ἀμάξῃ ὡς λιθινὸν ἀγαλμα.

Ἡ Καρμελίτα ἰσθάνετο ἀμέσως ὅτι κάποι τι ἔκτακτον συνέβη. «Πῶς περνᾷ ἡ θύρα μου; ἠρώτησε μετ' ἀνησυχίας καὶ ἤρπασε τὴν δεξιάν του πατρὸς αὐτῆς. «Καὶ τοῦ μὲν νὰ καθυποχάσῃς ἐγὼ τὴν ἀνομοιογενεσίαν μου;» προσέθηκεν ὁ Βόμσορφ, πλησίασας καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἀμαξίαν καὶ ὑποκλιθεὶς μετὰ σεβασμοῦ ἐνώπιον τῆς κομήσεως. Ἡ γυνὴ οὐδέμιαν ἔδωκεν ἀπάντησιν, ἀλλὰ ἤρπενεν αὐτὸν μὲ βλέμμα ψυχρότατον, ὡσανεὶ ὁ Βόμσορφ ἦτο ἐντελῶς ξένος καὶ δὲν εἶχεν ὀμιλήσῃ κατ' ὄλου. «Ἐλα μαζῆ μὲ ἐπάνα, νὰ δευπνήσωμε. Σὲ παρακαλῶ, ἐξάδελφε! Ἐκεῖ θὰ σοῦ διηγηθῶ ἡσώχως τὰ περὶ τῆς ἀσθενοῦς καὶ δὲν ἰκανοποιῶσθαι τὴν ἀνομοιογενεσίαν σου —» ἀπήντησεν ὁ Καῦ μὲ μαλακὸν καὶ φιλόφρον ὄψος.

Ὁ Βόμσορφ ὑπεκλίθη. Ἡ ἀμαξία κατὰ διαταγὴν τοῦ Καῦ ἐτέθη πάλιν εἰς κινήσιν καὶ ὁ προφήτης ἠκολούθει μετὰ τῆς μικρᾶς μαθητῆρας του βραδέως διὰ τῆς αὐλῆς, ἢν ἐκάλυπτον ἤδη αἱ ἐσπεριναὶ σκιαί.

Πρὶν ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς ἀμάξης οἱ δύο σύζυγοι, διεκόψθη πρῶτη τὴν αἰγὴν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾶ.

«Ἄ! Πόσον φοβερὸς ἐγώσισθις εἶσαι, Καῦ!» εἶπε μὲ τρέμουσαν ἐκ τῆς ταραχῆς φωνήν. «Καὶ ποίους λόγους ἔχεις νὰ μὲ ἀποκαλῆς οὕτως, ἀκριβῶς σήμερον;» ἀπήντησεν ὁ Καῦ ἡσώχως καὶ μὲ φωνὴν ἀτάραχον.

Ἡ ἐλλειψὶς ἐδοξαριστίας πρὸς τοὺς ἄλλους εἰς ἄλλο εἶνε παρὰ ἐγώσισθις; Ἀκριβῶς ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα, τὰ ὅσινα ἔχω δικαίον νὰ μισῶ καὶ νὰ ἀπεχθάνομαι ἐκ βλάβους καρδίας, εἶνε φίλοι σου καὶ

ἀγαπητοὶ σου. Ὅπου δῆποτε εὖρος εὐκαιρίαν, μὲ θυσιάσεις, χάριν αὐτῶν τῶν —»

«Ὅχι, δὲν εἶν' ἐστὶ!» ἀπήντησεν ὁ Καῦ ὑπερηφάνως. «Αὐτὰ εἶναι ὄλου τοῦ ἀέρος. Ἄν θέλῃς νὰ σκεφθῆς, θὰ ἴδῃς ὅτι δὲν ἔχεις δικαίον.» Καὶ στραφεῖς ἀφνης πρὸς τὸν ἰατρὸν διέταξεν αὐτὸν νὰ λάβῃ ἀπὸ τῆς ἀμάξης τὰ σκεθὰ καὶ τὰ κωβῆτα. Μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν τῆς ἀμάξης.

«Εἰπέτε εἰς τὸν Καῦ καὶ εἰς τὴν Καρμελίταν, ὅτι τοὺς ἐνδυμῆθηκα κατὰ τὴν ὄψαν τοῦ θανάτου μου — Καῦ — Καῦ —»

Μὲ τὰς λέξας ταύτας καὶ μὲ μίαν τελευταίαν ἀσθενῆ τοῦ θανάτου κραυγὴν, καθ' ἣν τὸ ὄνομα τοῦ Καῦ πάλιν ἠκούετο ἀπὸ τοῦ ἐξῆπνευσεν ἡ Μερτσέδες.

Ὅτε ὁ Καῦ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἡ Μερτσέδες Σλειβεῖν ἦτο νεκρά.

Ἐγούωνται ὅτι δυνατόι τις ν' ἀποθνήσκῃ ζωντανὸς ἂν. Ὁ Καῦ ἦτο τοιοῦτος ζωντανὸς ἀποθνήσκων, ὅτε ἐπλησίασε πρὸς τὴν ἐπιθανέντιον κλινὴν τῆς Μερτσέδες, καὶ εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην ἐμεινεν ἐπὶ ἑβδομάδας, ἐπὶ μῆνας, καὶ ἐτήρησε καὶ ἐλευκάνθη ὑπὸ τῆς λύπης. Ἀλλὰ καὶ ἡ Καρμελίτα μετεβλήθη, ὡσανεὶ αἱ ἡλικιακαὶ κινήσεις μετετρέπησαν εἰς νόκτα σκοτεινῆν. Τὸ πένθος αὐτῆς ἦτο ἀπερὸν, καὶ κατὰ τὴν ἐπιτυχὴ παρομοίωσιν τοῦ Βόμσορφ, μὲ τὰ μαύρα τοῦ πένθους φορέματά της ἀμύλαιε πρὸς κυπάρισσον ἐν τῷ φωτὶ τῆς σελήνης. Σχεδὸν ἕξ μῆνας ἐδέχετο νὰ παρῆλθωσιν ὅπως τὸ κοράσιον ἀναλάβῃ πῶς ἐκ τοῦ βαδιστάτου ἄλλου, ὅπου ἔτεκε τὴν καρδίαν του.

Ἐπεριστάει μόνη ἢ μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ τοῦ Βόμσορφ εἰς τὸ δάσος, ἤκουσε τοὺς λόγους των καὶ εἰς τὰς ἐρωτήσεις των εἶδε βραχυτάτας ἀπαντήσεις, καὶ ἐφαίνετο ὄλος μεταβεβλημένη.

Πένθιμον θέρος, ὀλιγοήμερον φθινόπωρον! Τώρα ἤλθε πάλιν ὁ χειμὼν, ὁ θριμὸς καὶ ψυχρὸς χειμὼν μὲ τὸ σκοτεινὸν πρόσωπόν του. — Τὰ πάντα ἀπεξηράνθησαν, καὶ ἐμαρᾶνθησαν. Πολλάκις ὁ Βόμσορφ ἐν τῷ δωματίῳ του ἐπὶ τοῦ πύργου ἐξέτεινε τοὺς βραχίονας ἀπελπιστικῶς καὶ ἐξέτερεπε μακροῦς, βαθεῖς στεναγμοὺς. Ἡ παλαιὰ ἐκεῖνη ἀηδία τῆς ζωῆς, ὁ κόρος τοῦ ζῆν, κατέβαλε τὴν καρδίαν του, καὶ ἂν δὲν ἐβλέπε καθ' ἑκάστην περὶ αὐτὸν τὴν Καρμελίταν, θὰ ἐκυριεβότο ἴσως πάλιν ἐν τῷ μονοτόνῳ τούτῳ καὶ θλιβερῷ βίῳ, ὑπὸ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἐλαφρονοίας.

Ὁ Βόμσορφ ἤρχισεν νὰ μισῇ τὴν Κλεμεντίναν Ἰουλίᾶν, ὅπως καὶ αὐτὸς ἐμισέτο δι' αὐτῆς. Περὶ τὸ σῶμα τῆς μοχθηρᾶς ταύτης γυναικὸς ἐσχηματίσθησαν βαθεῖαι βυτίδες, ὅς ἐσοκῶσαν ἡ ἀλαζονεῖα ἢ μοχθηρία τῆς ψυχῆς, ἢ πᾶσις ἀναισθησία.

Ἡ γυνὴ αὐτῆ ἀνέπνευσε ἐλευθέρως καὶ μὲ συναίσθημα μεγάλης ἀνακουφίσεως, ὅτε ἀπέθανεν ἡ ἀδελφὴ της. Εἰς ἐκ τῶν θερμοτάτων καὶ ἐκπληκτικῶν ἡδῶν διὰ τοῦ θανάτου τῆς Μερτσέδες. Ἡ Μερτσέδες δὲν ὑπῆρχε πλέον μεταξύ τῶν ζών

τὸ φαγί καὶ τὸ ποτό καὶ τὸ ποτό καὶ τὸ φαγί καὶ μὲ καρμῖαν ἀλλαγὴν τὴν μονοτονίαν, εἰμπορεῖ νὰ θανατώσῃ καὶ ἓνα Μαδουσόαλα εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του. Ἡ ζωὴ ἐδῶ εἶνε ἐξαιρετος, ἐξάδελφε, διὰ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα πεινᾷ. Μάλιστα, ἀγαπητέ φιλε καὶ ἐξάδελφε, δέχομαι τὴν πρότασιν σὰς μὲ ἄλην μου τὴν καρδίαν καὶ μὲ μωρίας εὐχαριστῶ. Εἶμαι πρόθυμος νὰ σὰς ἀκολουθῶ εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ τί λέγει ἡ κυρία κόρησά; Ἐὰ ἔλθῃ μαζί; Καὶ ἡ Καρμελίτα;»

«Ὅχι!» ἀπεκρίθη ὁ Καῖϋ, «ἡ κόρησά δὲν θὰ ἔλθῃ μαζί μας. Θὰ πάμε μόνοι. Καὶ ἡ Καρμελίτα — ἡ Καρμελίτα; Ἀὐτὸ εἶνε τὸ μόνον ζήτημα, τὸ ὅποιον μὲ ἀνησυχεῖ, ὡς πάντοτε. Ἄν ἔλειπεν αὐτὴ ἡ σκέψις; θὰ ἐταξείδευα πρὸ πολλοῦ. Νομίζω ὅτι τὸ καλύτερον εἶνε νὰ τὴν πάρω μαζί μου, καὶ νὰ τὴν ἀφήσω ὑπότροπον εἰς κανὲν ἐκπαίδευτήριον, ἐν ὅσῳ θὰ ἀπορῆ ἡ περιήγησίς μας. Μόλις ἔλθῃ ἡ ἀνοιξίς, ἀναχωροῦμεν καὶ μεταβαίνομεν κατὰ πρόωτον εἰς Ἰσπανίαν.

«Ἐξάρηται! ἐξάρηται!» ἐφώνησεν ὁ Βόμοτορφ. «Καὶ δὲν αἰσθάνομαι τόψεις συνειδήσεως, ὅτι βασιζομαι ὅλος εἰς τὸ βάλαντιόν σας, ἐξάδελφε! — Ἀκούσατε τί λέγει ὁ Τίμων ὁ Ἀθηναῖος. Τώρα πρὸ ὀλίγου τὸ ἀνέγνωσα: «Ὁ θεοί! Πρὸς τί θὰ ἐχρησιζόμεθα τοὺς φίλους, ἂν δὲν τοὺς εἶχαμε ποτὲ ἀνάγκη; θὰ εἴμαστε τὰ πλέον ἀχρηστοκλάσματα τοῦ κόσμου, ἂν δὲν τοὺς ἐχρησιζόμεθα, καὶ αὐτοὶ θὰ ἀμοιῶζον μὲ φραγὰ ἄγρανα, τὰ ὅποια κρέμονται ζυτὸν τοῖχο καὶ κρατοῦν τοὺς ἄχρους τῶν διὰ τὸν ἑαυτὸν τους. Τῇ ἀληθείᾳ, ἐπεθύμησα πολὺ νὰ ἦμιον ἀκόμη πατωχότερος, διὰ νὰ εὐχρησίζομαι περισσότερο. Εἴμεθα γεννημένοι, διὰ νὰ εὐεργετώμεν, καὶ τί ἄλλο εἰμποροῦμεν μὲ περισσότερο δικαίωμα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ἰδικόν μας παρὰ τὰ πλοῦτι τῶν φίλων μας; Ὁ πόσον φραγὰ εἶνε ἡ σκέψις, τόσο ἀνθρώποι, ὡσάν ἀδελφοί, νὰ μεταχειρίζονται ἀμοιβαίως τὰς περιουσίας των!»

Ὁ Καῖϋ ἐγέλασε, ἐδέχθη τὴν προφορὰν τοῦ Βόμοτορφ, νὰ πῆ ἐν κονίᾳ, ἐν Ἀλσημονητικόν, ὡς ἀνόμαζε τὸ ποτόν τοῦτο, συνεννόηθη μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεώς των, προσέκαλεσεν αὐτὸν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ δείπνον, μετὰ τῆς λοιπῆς συναναστροφῆς καὶ ἀπῆλθε.

Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα εἶχε γενικὴν τινα γνώσιν περὶ τῶν σχεδίων τοῦ Καῖϋ, καὶ τὰ σχέδια ταῦτα τῇ παρεῖχον καταλληλοτάτην εὐκαιρίαν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἰδίων αὐτῆς σχεδίων, ἀλλὰ τὸ εὐνοκώτατον καὶ ἀπαραιτήτων πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν ταύτην ἐφαίνετο μέλλον νὰ διεκφυγῇ ἐκ τῶν χερῶν τῆς.

Κατὰ τὸ δείπνον ἐγένετο πολλὸς λόγος περὶ τοῦ μελετωμένου ταξείδιου, ὅτε δὲ εἰς ἐκ τῶν συνδιατυμμένων ἠρώτησε τὸν Καῖϋ περὶ τῆς Καρμελίτας, ἂν ἐμελλε νὰ λάβῃ μέρος εἰς αὐτὸ τὸ ταξείδιον, ὁ Καῖϋ πρὸς μεγάλην ἐκπληξίν τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίτας, ἀπήντησεν «Σκοπεῖω νὰ πάρω μαζί μου τὴν θυγατέρα μου Καρμελίταν καὶ νὰ τὴν ἀφήσω εἰς ἓν σχολεῖον ἐν Βερολίνῳ. Ἐκεῖ πρέπει νὰ τελειοποιηθῇ εἰς τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν, προσεῖτι δὲ ν' ἀποκτήσῃ καὶ πρακτικὰς γνώσεις διὰ τὴν οἰκίαν. Ἡ οὐζυγὸς μου καὶ τὰ παιδιὰ θ' ἀναχωρήσωμεν πρὸς συνάντησίν μας, ὡς ἐλπίζω, μόλις ἔλθῃ τὸ προσεχές θέρος.»

Ὁς κεραυνὸς ἔλκε τὴν Κλεμεντίαν Ἰουλίαν ἡ ἀπροσδόκητος αὐτῆ ἀνακοίνωσις τοῦ Καῖϋ. Ἐνφ' αὐτῇ ἤλπιζεν ὅτι ὁ Καῖϋ θ' ἀναχωρήσῃ μόνος μετὰ τοῦ Βόμοτορφ καὶ θ' ἀφήσῃ τὴν Καρμελίταν εἰς τὰς χεῖράς τῆς, ἢ θὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, τὰρα ἀφῆνης ἐμάνθανεν ὅτι ὁ Καῖϋ σκοπεῖ νὰ πάρῃ τὴν θυγατέρα του μαζί του. Ἡ γυνὴ εἶχε σχεδιάσῃ τὰ πάντα μετὰ τσοσάτης τέχνης πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ καταχθονίου σκοποῦ τῆς, ὅστις τὰρα ἐφαίνετο αἰφνίως μεταποδόμενος. Εἶχεν ἀποφασίσῃ, ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ Καῖϋ εἰς Μαδρίτην, νὰ τῇ τηλεγραφήσῃ ὅτι ἡ Καρμελίτα ἠσθένησεν ἀφῆνης βαρῆς, ἀμέσως δὲ τὴν ἐπορεύθη ἡμέραν δι' ἑτέρου τηλεγραφήματος νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ, ὅτι ἡ Καρμελίτα ἀπέθανεν. Τόσον ταχέως δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Καῖϋ, ὡστε νὰ εἶδῃ ἄταφον τὸ πτώμα τῆς θυγατρὸς του. Ἀποῦ δὲ ἀσπῆ ἡ Καρμελίτα θὰ εἶχεν ἐνταφιασθῇ, δὲν θὰ ὑπῆρχε πλέον φόβος ἀνακαλύψεως τοῦ κακούργηματος, καὶ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Καῖϋ περὶ τῶν αἰτίων καὶ τῆς πορείας τῆς νόσου ἠδύνατο νὰ εὐρεθῶσι κατέλληλοι ἀπαντήσεις. Βεβαίως, μία δυσκολία ἀποχόλει εἰσεῖτι τὸ πνεῦμα τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίτας: διατὶ δὲν προσέκαλεσεν τὸν ἱατρόν; Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο παρεσκεύαζεν ἡδὴ εἰσλογωφανῇ ἀπολογία: Τὴν κατ' ἀρχὰς μικρὰν καὶ ἀσήμενον ἀδιαδήσαν διεδέχθη ταχέως καὶ ἀπροδοκίμως κρισιματικῆ νόσου, ἥτις ἀφῆραςεν ἀμέσως τὴν Καρμελίταν πρὶν ἢ δυνῆθῃ νὰ προσκληθῇ ὁ ἱατρός. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔμενεν ἄλλη ἀπορία. Ἄν ὁ ἱατρός δὲν ἐπρόφρασε νὰ ἔλθῃ κατὰ τὴν νόσον, δὲν ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ προσκληθῇ

πρὸ τῆς ἐνταφιάσεως τοῦ πτώματος; Βεβαίως. Ἄλλ' ἂν παρελείπετο τοῦτο, τί θὰ συνέβαινε; Δὲν θὰ ἐγεννῆτο ὑποψία; Ἰσως! Πιθανόν! Βεβαίον! Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἀπῆται συνεστὴν ἐνέργειαν καὶ ἀποφασιστικότητα. ἼΙ σιγμῇ τῆς μεγίστης ἀνάγκης θὰ ἔφερε καὶ τὴν ἀρίστην ἀπόφασιν.

Ἀπὸ ἐνός καὶ ἐπέκεινα ἐτους, τὸ φθοροποιὸν νόσημα, διεβίβρωσκε τὴν ψυχὴν τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίτας ἡ καταχθόνιος αὐτῆ σκέψις περὶ τοῦ ἀσφαλεστάτου τρόπου, καθ' ὃν ἠδύνατο νὰ ἄρῃ ἐκ τοῦ μέσου τὴν Κλεμεντίαν. Τώρα δὲ, βλέπουσα ἀφ' ἐνός τόσον κατὰλληλον εὐκαιρίαν ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ ἐπωφεληθῇ αὐτῇ ἐνέπεσεν εἰς πυρετώδη ἐσωτερικὴν ἀνησυχίαν, ἀνυπόφορον. Ἡ ὑπὸ τσοσῆτου πάθους κλυδωνιζομένη ψυχὴ τῆς ἐπόθει καὶ ἀπῆται ἀπολύτρωσιν ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης. Καὶ ἡ ἀπολύτρωσις — ἡ ἱατρεια, ἥτις ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου ἢ — ἡ παραίτησις!

Ἐνφ' ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα ἤκουε τοὺς λόγους τοῦ πλῆσιον τῆς καθημένου συνδιατυμνός, ὅστις ἐπῆνε τὸ τρυφερόν ψηφόν καὶ τὸν παλαιὸν μαῦρον οἶνον, ὅλα αὐτῆς αἱ σκέψεις περιστρέφοντο περὶ τὰ δύο ταῦτα: «ἐκτέλεσις ἢ παραίτησις!»

Ἀσπῆ μόνον ἐδεύρησε τὸ δεύτερον, τὴν παραίτησιν τοῦ σχεδίου, ὡς τὴν μόνην ἀληθινὴν ἀπολύτρωσιν. Ἐνεθυμήθη τὰ κακούργηματα, τὸν ὅποιον ἐπὶ τέλους ἀνακαλύπτειται ὁ δράστης. Ἐσκέφθη τὰς συνειδήσεις: τὰς ψυχικὰς βασάνους, τὰς τόψεις, τὴν μετάνοιαν, τὰς ἀνακρίσεις, τὴν τιμωρίαν. — Κατελήφθη ὑπὸ φρίκης ἐπὶ τῇ σκέψει ταύτῃ. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἦσαν σιγμιαῖα ἀναλαμπᾶ, ὑπὸ τοῦ φόβου προκαλούμενα. Ὁ νοῦς, τὸ λογικόν, δὲν εἶχον πλέον καρμῖαν κυριαρχίαν ἐπὶ τοῦ πάθους.

Ὁ λιποκτονῶν δὲν ἀναλογίζεται ἂν τὸ φαγητὸν θὰ τὸν φωνεῖθ' ἤθελε, εἶνε ἠναγκασμένος νὰ κορῆσῃ τὴν πείνάν του. Ὁ ἀποθνήσκων ὑπὸ τῆς δίψῃς κόπτεται ὑπεράνω τοῦ ρυπαροῦ τέλματος καὶ πίνει τὸν βόρβορον, ὅστις ἰσως κρῖπτε ἐν ἑαυτῷ μωρία θανατηφόρα ὄντα.

Καὶ σφοδρότερον πάσης πεινῆς καὶ δίψῃς ἦτο τὸ πάθος, τὸ ἀκάθεκτον μῖσος ὅπερ ἔβρασκεν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίτας. Ἀπῆται ὡς λυσαλέον ἐκ τῆς πεινῆς θηρίον τὸ θῦμα τῆς καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ τὴν κρατήσῃ ὁ φόβος τῶν συνεπειῶν καὶ ἀποτελεσμάτων.

Μετ' ὀλίγον, ἀφοῦ ἤρχισαν ἡ μουσικὴ καὶ τὰ ἄσματα ἐν ταῖς μεγάλας αἰθούσας τῆς συναναστροφῆς, καὶ ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίτα κατὰ τὸ φανόμενον μὲν ἀκροαμένη, πράγματι ὅμως μὴδὲν ἀκούουσα, ἀλλὰ μὲ τὰς ἰδίας σκέψεις ἀπασχολημένη προσεπάθει ν' ἀποσοβῆσθαι τὸ φοβερόν συναίσθημα ὅπερ ἐβασάνιζε τὴν καρδίαν τῆς, ὑπερσχυρῶσαν πάλιν πρὸς σιγμῆν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς αἱ φωναὶ τοῦ φόβου ἢ καὶ τῆς συνειδήσεως: «Δὲν γίνεται! Εἶνε ἀδύνατον. Ἐκρίνωσε αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν ἐκ τῆς ψυχῆς σου!»

Ἐπὶ τὴν ἐπίδρασιν τῆς μουσικῆς, ἢν ἀουναεῖδῆως ὑψίστατο, χωρὶς οὐτε κἂν νὰ προσέχῃ εἰς αὐτὴν, ἤρχισαν καὶ τὰ αἰσθηματὰ τῆς νὰ γίνωνται πᾶς μαλακώτερα καὶ ἡμερωτέρα. Ἐπὶ σιγμῆς τινος τὸ ἀγαθὸν μέρος τῆς ψυχῆς τῆς, τὸ λογικόν τῆς, ἔλαβον τὴν κυριαρχίαν τῶν ἐπὶ τοῦ πάθους. Ἀλλὰ τότε δυστυχῶς εἰσῆλθεν ἀφῆνης εἰς τὴν αἰθούσαν ἡ Καρμελίτα μὲ τὸ μεγαλοπρεπές, ὡσεὶ μετῶρον βαδισμῶ τῆς, καὶ ἠκολούθησε τὴν πρόσκλησιν τοῦ Καῖϋ καὶ ἔλαβεν ἐκ τῆς συναναστροφῆς ὡς παιζῆ τὴν ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Ἡ Καρμελίτα ἐκάθισε προθύμως παρὰ τὸ κλειδοκυμβάλον καὶ ἤρχισε νὰ παιζῆ καὶ νὰ ᾄδῃ. Τὰ βλέμματα τῆς μοχθηρὰς γυναικὸς ἐστρέφοντο πλῆρη ἐμπαιθείας περὶ τὴν φραίαν καὶ ἐπιβλητικὴν μορφήν τοῦ κορασίου. Πόσον εὐγενεῖς ἦσαν αἱ γραμμαὶ τοῦ λιγεροῦ τοῦτου σώματος, πόσον εὐγενὴς ὁ σχηματισμὸς τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ἀφρῶν, τῶν χυτῶν φρυγῶν. Καὶ πόσον ἐκφρασιν αἰσθημάτων εἶχον οἱ γλυκώτατοι φθόγγοι, οἵτινες ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ ἀδύου ἐκείνου στόματος! Καὶ πόσον μουσικὴν εὐφυσίαν ἐμαρτύρει ἐν τῇ φθῶ καὶ ἐν τῇ μουσικῇ! Ὅτε δὲ ἐτελείωσε τὸ ἔσμα καὶ ἐστράφη πάλιν πρὸς τοὺς ξένους ἡ Καρμελίτα, μὲ τοὺς δαυμασίους ἐκείνους ὀφθαλμούς ἐξ ἀν' ἀπῆσσαντεν ἡ ἀγγελικὴ ψυχὴ τῆς καὶ μὲ τὸ ἐρόδημα ἐκείνου τῶν παρειῶν, τὸ προκλήθην ὑπὸ τοῦ δαυμασμοῦ τῶν ξένων, ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίτα εὐρε τὴν θυγατέρα τοῦ Καῖϋ τσοσῆτον ἐκτάτως καὶ ἀπεριγράπτως φραίαν κατὰ τὴν σιγμῆν ταύτην, συγχρόνως δὲ τσοσῆτον ἀξιοπρίστητον, ὡστε, ἂν ἠδύνατο, θὰ ἔφρα κατ' αὐτῆς καὶ θὰ τὴν ἐπῆνε διὰ τῶν χερῶν τῆς.

Καὶ τὸ ἀκάθεκτον πάθος ἤρχισε πάλιν νὰ κοχλάξῃ καὶ νὰ ριζοβολῇ ἐπὶ βαδύτερον καὶ στερεώτερον ἐν τῇ ψυχῇ τῆς, καὶ τὸ πάθος τοῦτο ἐγέννησε τὴν σιγμῆν ταύτην ἐν νεῶν σχεδίων. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἔπρεπε καὶ ἠδύνατο νὰ ἐκτελεσθῇ. Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίτα

ἀνέπνευσεν ἡδὴ ὡς ἀνακουφιθεῖσα. Ἡ ἀπόφασις αὐτῆς ἦτο ἀμετάκλητος.

Πρὶν ἡ Καρμελίτα ἐξέλθῃ ἐκ τῆς αἰθούσης, ἐπληρώσατο πρὸς αὐτὴν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίτα μὲ φιλόφρονον ὄψιν καὶ ἤρχισε νὰ τῇ ὁμιλῇ περὶ τοῦ ταξείδιου.

«Ὁ πατὴρ σου ἔλαβε τόσον ταχέως αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν, ὡστε δὲν ἔχομεν καθόλου καιρὸν νὰ κάμωμεν τὰς ἀναγκαῖας προετοιμασίας διὰ τὴν τοαλέταν σου. Νὰ ἀγοράσῃ ὅλα αὐτὰ, ὡς λέγει, ἔτοιμα εἰς τὸ Ἀμβούργον, δὲν εἶνε εὐκόλον διότι μετὰ τῶν ἄλλων ἀπαιτεῖται καὶ μακροτέρα διαμονή. Ἐσκέφθη λοιπόν, ἀγαπητῆ μου κόρη, ὅτι τὸ καλύτερον εἶνε ν' ἀφήσωμεν τοὺς κυρίους νὰ ταξείδουσιν ἐμῆρος, καὶ ἡμεῖς ἐργασθῶμεν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα ὡς ἐμαρῶμεν τὰ φορέματά σου, ἔπειτα δὲ εἰμπορῶ ἰσως νὰ σὲ συνοδεύσω ἐγὼ ἢ ἰδία εἰς τὸ Ἀμβούργον ἢ εἰς τὸ Βερολίνον. Πᾶς εὐρίσκει τὴν γνώμην μου, Καρμελίτα;»

Τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀδύον κοράσιον, τοῦ ὁποίου ἡ ὀδὸλος ψυχὴ δὲν ἠδύνατο ποτὲ νὰ ὑποκετῆται τσοσῆτον μοχθηρίαν καὶ δολιότητα καὶ τοῦ ὁποίου ἡ καρδία εἶχεν ἀνάγκη τῆς ἀγάπης καὶ ἡσθεῖαι πρὸς πᾶν φιλόφρον ἀσθημα, διετέθη ἀμέσως φιλικώτατα πρὸς τὴν μητρίαν διὰ τῆς ἀσυνήθους ταύτης προσαγορεύσεως. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτον ἦτο, ὅτι ἡ Καρμελίτα ἀμέσως καὶ προθύμως ἐπεδοκίμασε τὴν γνώμην τῆς γυναικὸς.

«Βεβαίως, μητέρα, ἂν θεωρῆς καλὸν νὰ μείνω . . . Ὅπως ἐπιθυμῆς, μητέρα!» ἀπήντησεν ἡ Καρμελίτα.

«Ὁ εὐχαριστῶ, κόρη μου. Ἀλλὰ πρέπει καὶ σὺ νὰ ὁμιλήσῃς μὲ τὸν πατέρα σου περὶ τοῦτου, καὶ νὰ τῇ εἰπῇς ὅτι εἶνε καὶ ἰδικὴ σου ἐπιθυμία. Ἀπέναντι τῶν ἀποφαστικῶν του τρόπων, πρέπει νὰ συνδεθῶμεν — προσέθηκε μειδιῶσα καὶ ἐδώπευσ τὴν κεφαλὴν τῆς Καρμελίτας, φωνάζει ἡ καρδία τῆς ἐπόθει νὰ ἐκφράσῃ μεγάλην τρυφερότητα καὶ ἀγάπην.

Κατὰ τὴν ὁ Βόμοτορφ ἴστατο πλῆσιον τοῦ Καῖϋ, ὅτε ἡ Καρμελίτα εὐχαιρῶν καλὴν νύκτα εἰς τοὺς ξένους, ἐπληρώσατο καὶ πρὸς τὸν πατέρα τῆς. Ὅπως ἐκλίνα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν θυγατέρα του μετὰ τρυφερότητος, ὡς πάντοτε, ὁ δὲ Βόμοτορφ ὑπὸ τῆς καλλονῆς τοῦ κορασίου καταδελχθεὶς ἐψιθύρισε πάλιν κατὰ τὴν συνήθειάν του ἐν χωρίον ἐκ τοῦ Ζαϊζήριου.

Ἡ Καρμελίτα ἐδήλωσεν εἰς τὸν Καῖϋ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μητρός τῆς ὅσον ἀφορᾷ τὸ ταξείδιον, καὶ μετὰ πολλοῦ ζήλου προσεπάθει νὰ πείσῃ τὸν πατέρα τῆς.

Ὁ Καῖϋ ἐπᾶνθῃ διστάζων. «Νομίζω» εἶπεν «ὅτι δὲν χρειάζεσαι πολλὰ πράγματα διὰ τὸ ταξείδιον, καὶ τὰ ὀλίγα, τὰ ὅποια χρειάζεσαι, εἶνε ἤδη ἔτοιμα. Διὰ τὰ ἄλλα νομίζω ὅτι εἰς τὸ Βερολίνον εἰμποροῦμεν νὰ ἔ' ἀγοράσωμεν ἔτοιμα, ἀφοῦ μάλιστα ἐκεῖ εὐρίσκειται μεγαλητέρα ἐκδοκὴ παρὰ ἐδῶ.» Ἀλλ' ἡ Καρμελίτα, ἐπιθυμοῦσα νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μητρός τῆς, προσεπάθει νὰ πείσῃ τὸν Καῖϋ, λέγουσα πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι ἡ διαφορά τῶν τιμῶν εἶνε πολὺ μεγάλη καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶπε πολλάκις ὅτι θεωρεῖ καθήκον του νὰ ἐξοδεθῇ τὰ χρήματα του μάλλον ἐν τῇ γενεθλίῳ πόλει ἢ ἄλλῳ ὄθῳ.

Ὁ Καῖϋ παρετήρησε τὴν κόρην του, εἰς τοὺς μεγάλους, φραίους ὀφθαλμούς. Πόσον εὐκόλως ἠδύνατο νὰ συγκινήσῃται ἡ καρδία τῆς, — πόσον εὐαίσθητος ἦτο εἰς φιλοφροσύνην καὶ ἀγάπην! Καὶ κατὰ τὴν σιγμῆν ταύτην ὁ Καῖϋ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκηρῆσθῃ οὐδὲν πράγμα εἰς αὐτὴν. Ἄν ἀπῆται παρ' αὐτοῦ καὶ τὴν ψυχιστὴν θυσίαν, ὁ Καῖϋ θὰ ἐνέδιδεν εἰς τὴν παράκλησίν τῆς. Ἡ Καρμελίτα ἐνόησεν ἐκ τοῦ βλέμματός του ὅτι ἐπέσθη καὶ ἀσπασθεῖσα αὐτὸν ἀπεμακρύνθη, ἀφοῦ πρότερον ἔπεισε τὴν δεξιάν καὶ εἰς τὸν Βόμοτορφ.

«Καλὴ νύκτα, φραίε κύκνε μὲ τὰ μαθρὰ φερά —» εἶπεν ὁ Βόμοτορφ, ἂν καὶ πολλὰκις ἠδύνατο νὰ συγκινήσῃται ἡ καρδία τῆς, καὶ μὴ κάμνη κατ' ὄλου τοιαῦτα κομπλιμέντα εἰς τὴν κόρην του. — «Εἶθε οἱ θεοὶ τῶν ὄνειρων καὶ τοῦ ὕπνου νὰ λημονήσουν δλον τὸν κόσμον, ἀλλ' εἰς σὰς νὰ ἀνοίξωσι τοὺς χρυσοὺς ὀφρανοὺς των ἀπῆτην τὴν νύκτα.»

«Ὅχι, ὄχι!» ἀπήντησεν ἡ Καρμελίτα «δὲν θέλω νὰ ἐκπληρωθῶ ἢ εὐχὴ σας» καὶ γελῶσα παιδρῶς ὑπεκλίθη καὶ ἐγένετο ἄφαντος.

«Ὁσὰ παρακαλῶ, ἐξάδελφε!» εἶπεν ὁ Βόμοτορφ μὲ σοβαρὸν ὄψος, ἀφοῦ εἶδε τὴν Καρμελίταν ἐξελλοῦσαν τῆς αἰθούσης, «εἰπάτε μου, ἐπαράκουσα ἢ εἶνε ἀλήθεια, ὅτι ἡ κόμησά Καρμελίτα δὲν θέλει νὰ μὰς συνοδεύσῃ εἰς τὸ ταξείδι;»

Ὁ Καῖϋ ἀπεκρίθη καταπατικῶς, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Βόμοτορφ προσέλαβεν ἐκφρασιν ἀπορίας. Τὴν σιγμῆν ταύτην οἱ ξένοι ἠρέθησαν καὶ ἠτοιμάζοντο ν' ἀναχωρήσωσιν. Ἐκ τούτου παρεκινήθη ὁ

Καῖϋ ν' ἀποσυρθῇ ἀπὸ τοῦ Βόμοτορφ, καὶ ἀπερχόμενος τῷ εἶπε γελῶν: «Βεβαίως, δὲν βλέπετε τὴν ὄψιν, νὰ ἰδῆτε τὴν Καρμελίταν μαζί μας νὰ ταξείδου. Νομίζω, ὅτι τὸ ἀσφαλέστερον εἶνε νὰ τὴν ἀφήσω ἐδῶ.»

Ταῦτα λέγων ἠφανίσθη ἀπὸ τὰ ὄμματα τοῦ Βόμοτορφ, ὅστις ἐπ' ἰσῆς ἠγέρθη καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν ἔξοδον.

Τὴν πρωΐαν, ἥτις εἶχεν ὀρισθῇ διὰ τὴν ἀναχώρησιν, ἐνφ' ὁ Καῖϋ ἠτοιμάζετο ἡδὴ νὰ ἐπιβῇ τῆς ἀμάξης, ὁ ὑπρέτης τοῦ Βόμοτορφ ἤλθε τρέχων καὶ ἀνήγγειλεν: «Ὁ κύριος Βαρώνος παρακαλεῖ τὸν κύριον κόμητα, νὰ τὸν συγχωρήσῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ ταξείδιον. Προσεβλήθη ἀφῆνης ἀπὸ τόσον δυνατοὺς πόνους εἰς τοὺς πόδας, ὡστε δὲν δύναται καθόλου νὰ κινήθῃ. Παρακαλεῖ ὅμως τὸν κύριον κόμητα, νὰ μὴ ἀναβάλῃ καθόλου τὸ ταξείδιον. Ὁ κύριος Βαρώνος ἐλπίζει ὅτι θὰ δυνῆθῃ ἕως αἰθρίου νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν κύριον κόμητα καὶ νὰ τὸν συναντήσῃ ἐν Ἀμβούργῳ.»

«Ἄχ, τί κακοτυχία!» ἐφώνησεν ὁ Καῖϋ ἀνυπομονῶν, «καὶ τί ἀσχημα συμπτώματα ἐν γένει δι' αὐτὸ τὸ ταξείδι!»

Ἀλλὰ συμφώνως μὲ τὸν ἀποφασιστικὸν χαρακτῆρά του, δὲν μετέβαλε καθόλου τὴν ἀπόφασιν του, οὐτε κἂν μετέβῃ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Βόμοτορφ νὰ τὸν ἀποκαρῆσῃ καὶ νὰ τὸν ἀποχαρῆσῃ αὐτοπροσώπως, ἀλλὰ τῷ ἐμήνευσε μόνον διὰ τοῦ ἐπαρέτου ὅτι λυπεῖται πολὺ, καὶ τῷ ἔστειλε τὴν διεδύναιν τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ ξενοδοχείου, ἐνθα ἠδύνατο νὰ συναντηθῆσῃ τῇ ἐπαίριον.

Ἀμέσως δὲ ἀποχαρῆσας τὴν γυναικα καὶ τὰ τέκνα του ἐπέβῃ τῆς ἀμάξης, ἥτις ἐξεκίνησεν ἡδὴ κατ' οὐ πολὺ ἐγένετο ἄφαντος.

Κατὰ τὴν νύκτα, ἥτις ἐπικολοῦθησεν τὴν ἑσπερίδα ἐκείνην, ὁ Βόμοτορφ εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον τοῦ τῆν Κλεμεντίαν Ἰουλίαν. Ὅσα εἶχεν ἰδῆ καὶ ἀκούσῃ κατὰ τὴν ἑσπερίαν ἐκείνην, ὅσα εἶχε σκεφθῆ καὶ ὑποκετῆσθαι ἐν καταστάσει ἐργηρόσεως, τὸν ἀνησυχῆσαν μὲ ψηλαφρεῖας εἰκόνας ἐν τῷ ὄνῳ του.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Καῖϋ ἠμῖλε μὲ τὴν Καρμελίταν, ὁ Βόμοτορφ εἶχε παρατηρήσῃ τὸ πρόσωπον καὶ τὰ βλέμματα τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίτας, καὶ τὰ βλέμματα ταῦτα ἐγέννησαν ἐν αὐτῷ ὑποψίας καὶ προαισθήματα, τὰ ὅποια δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσοβῆσθαι ἐκ τοῦ πνεύματός του. Ἐνφ' εἶχεν ἡδὴ καὶ ἐκ τῶν προτέρων πολλὰς ἀφορμὰς ὑποψίας καὶ δυσπιστίας, τότε ὅμως αἱ ἀνησυχίαι του ἐκαυρώθησαν ὅτε παρετήρησε τὴν διαβολικὴν ἐκφρασίν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς γυναικὸς.

Ἀλλὰ ἡ ἡσυχία καὶ ἀταραξία τοῦ Καῖϋ ἐπαύσαν πάλιν πρὸς σιγμῆν τὴν ἀνησυχίαν του, οὕτως ὡστε ἐκρίνε καλὸν νὰ παρασιώπησῃ τὰς ὑποψίας του. Ἀλλ' ὅτε ἀφῆνης τὴν ἀκόλουθον πρωΐαν, αἱ ὑποψίας του ἐκείναι κρατερεύοντες εἰς μέλλον ἐν αὐτῷ ὑποψίας καὶ προαισθήματα, τὰ ὅποια δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσοβῆσθαι ἐκ τοῦ πνεύματός του. Ἐνφ' εἶχεν ἡδὴ καὶ ἐκ τῶν προτέρων πολλὰς ἀφορμὰς ὑποψίας καὶ δυσπιστίας, τότε ὅμως αἱ ἀνησυχίαι του ἐκαυρώθησαν ὅτε παρετήρησε τὴν διαβολικὴν ἐκφρασίν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς γυναικὸς. Ἀλλὰ

και ανασιρτησας ετισε με τας χειρας το στήθος του. «Παρακαλώ, τι εχετε;» ηρώτησεν η Καρμελίτα — Πέτε μου τφρα και σεις, παρακαλώ, διατε ειδηε τόνον ανήσυχος;»

«Καθήσατε, παρακαλώ, κόμησα, και ακουσατε τους λόγους μου — αφήνεσεν ο Βόμοστωρ αναλαμβάνων την σοβαράν αταραξίαν του και σταδμίζων μετ' ακριβείας τας λέξεις του.

«Ευμαι φίλος σας, περισσότερο παρά φίλος σας. Δεν υπάρχει τίποτε εις τον κόσμον, το όποιον δεν θα έπραττα διά σας. Χθές το έσπερας με κατέλαβε ανεξήγητος, βεβαίως άδικαιολόγητος, αλλά πολύ μεγάλη ανήσυχια, όταν ήκουσα ότι θέλετε να μείνετε εδώ. Την νύχτα ειδα εις τον ύπνο μου — αλλά μη ανησυχήσε και πιστεύσατε ότι εινε κάλδν δι' ημάς. . . . δια σας, έννοώ — ειδα όνειρον όμοιον με το ιδίον σας, και δι' αυτό έπροφασισόην ότι ειμαι άρρωστος και έμεινα εδώ. . . . Αλλ' όχι εκ δυσπιστίας προς την μητέρα σας, αλλά δι' άλλον ανεξήγητον φόβον, όστις με ήνάγκασε να μείνω, χωρίς να ειξερω ακριβώς διατι. Τώρα έρχομαι και σεις, και μου διηγείσθε όμοια πράγματα. — Εινε παράδοξον ότι κάθημαι και όμιλώ μαζί σας περι τοιούτων πραγμάτων, και έλπίζω, αγαπητή κόμησα, ότι όλα αυτά είναι της φαντασίας μας, — αλλά, — αλλά —»

«Ο Βόμοστωρ διέκοψεν αυτόν. «Αλλά; Κύριε Βορώνε —;» «Τίποτε! Απολύτως τίποτε, αγαπητή κόμησα! Ήθελα μόνον να σας παρακαλέσω, να εισηε προσεκτική και να προφυλλάττεσθε, μήπως σας συμβή τίποτε δυσάρεστον. Προσέχετε εις όλα και εις όλους, όσοι σας περιστοιχίζουσι, — έννοώ δηλαδή. . . . αυτας τας ημέρας. . . . να προφυλάττετε τον εαυτόν σας, — θα όμιλήσω και με την κυρίαν μητέρα σας, να σας προσέχη και να σας προφυλάττη, εστω και αν με περιγέλαση διά τους φόβους μου.» «Όχι, μη όμιλήσατε» απήντησεν η Καρμελίτα περιδείης. Μη όμιλήσατε με αυτήν. Εινε καλύτερον να μη το κάμετε. Την συμβουλήν σας όμωσ, θα την ακολουθήσω.»

«Επρόφερε μόνον τας όλίγας ταύτας λέξεις και ειτα έμεινεν ακίνητος, με άτενή βλέμματά, όσοι αφηρημένην. «Αλλ' αφηνης έρρευσαν εκ των οφθαλμών της ποταμιόδον τα δάκρυα, το σώμα της έκλονισθη υπό φοβεράς ταραχής, και έκκλινεν ως νεκρά προς τα όπισα.»

«Πρέπει να σας το ειπώ — ναι, ναι — ίσως δεν ήτον τίποτε, κύριε Βόμοστωρ, αλλά πρέπει να σας το ειπώ. Δεν ήλθα εδώ χωρίς λόγον και χωρίς αιτία, . . . και οι λόγοι σας. . . . μαζί με όσα ειδα σήμερα —»

«Η Καρμελίτα δεν ήδυνήθη να εξακολουθήση. Ο ιδρώς ήρχισε να βή από του μετώπου της, και μετά πολλής δυσκολίας κατέρωσαν ο Βόμοστωρ να την κρατήσει εις την θέσιν της.

«Πουάσατε! Λέγετε! ός παρακαλώ!» ειπε μετά βραγχόδους φωνής. Και τότε η Καρμελίτα, φρίττουσα και τρέμουσα, ήρξατο διηγουμένην:

«Σήμερα το γεύμα, σεδ τραπέζι, η μικρά Ιουλία ήθελε να πιη, και της έβαλα νερό στο ποτήρι. Έπειτα έβαλα και στο δικό μου ποτήρι νερό, και τότε αφηνης η μητέρα με διέταξε να πάω στο μαγειριό και να φέρω τον καρδοσάσιον. Αύτη τη στιγμή η Καρλόττα εχεν έβγη από το δωμάτιον. Τότε ήκουσα αφηνης τον αδελφό μου Καϊύ να φωνάζη: «Ω, σεις Καρμηλίτας το ποτήρι βάνεις ζάχαρι, και στο δικό μου τίποτα!» Εγώ έγύρισα άμέσως και έκείταξα, και ειδα τη μητέρα που έσκυψε θυρωμένη επάνω του, κ' εκείνος άρχισε να κλαίη. Η Ιουλία έκαστότεον δίπλα μου και το ποτήρι της ήτανε κοντά στο δικό μου. Όταν έκάθησα πάλε στη θεία μου, η Ιουλία άρπαξε κατά λάθος το δικό μου ποτήρι για να πιη, και τότε η μητέρα επήδησε άμέσως από τη θεία της και έκτύπησε το χέρι της Ιουλίας τόσο δυνατά, ώστε το ποτήρι επεπάτηκε μακριά και έγινε τριβυα. Και τότε — δεν ήξερω πως μου ήλθε στο νοού — και έθυμήθηκα όσα ειδα τη νύχτα, και όταν ειδα τη μητέρα να με κταίχη με τόσο φοβερό βλέμμα — απάράλλακτα όπως τη νύχτα — έπεσα στα πόδια της από το φόβο μου και επάναξα: «Μή, μή, μητέρα, μη μου μου κάμης τίποτα! μη μου κάμης τίποτα!»

«Εξακολουθήσατε, κόμησα! Λέγετε, παρακαλώ» ειπεν ο Βόμοστωρ ένταρρωνών αυτήν με ήμερον ύφος, αν και ήτο καταληρημένος υπό φρικης.

«Τότε, έκατάλαβα ότι η μητέρα έβαλε μέσα στο νερό. . . . «Τι, κόμησα;» επάναξεν ο Βόμοστωρ, και αι τριχες της κεφαλής του ήνωρθον υπό φρικης.

«Αλλ' η Καρμελίτα δεν ήδύνατο πλέον να εξακολουθήση. Αφηνης έλιποθύμησε και έπεσεν ως νεκρά εις τας άγκάλας του Βόμοστωρ.

Ούτος δεν ήξευρε κατ' αρχάς τι να πράξη. Παρετήρει τους κεκλεισμένους οφθαλμούς του κορασίον, κατέληφθη υπό φοβρωτάτης ανήσυχίας και φόβου ιδών το ήλλαγμένον χρώμα του προσώπου της, και όλίγον έδειψε να περιπέση εις παντελή άσπελισμόν. Αφηνης όμωσ ανέλαβε την ετοιμότητα του πνεύματός του, έσκόπεσε ταχέως και έλαφρώς την Καρμελίταν εις τους βραχιονάς του και κατέκλινεν αυτήν επί του άνακλίντρον. Ένταύθα ήρχισεν άμέσως τα προς αναζωογόνησιν αυτης πεωράματά του, ει και κατ' αρχάς επάλαιον και συνεκρούοντο έν τη συνειδήσει αυτου αι άπειρήσεις του καθήκοντος μετ' των ίσποτικων αυτου διαταγμών.

«Ερράντισε το μέτωπον της λιποθύρου κόρης και ήρχισε να τρίβη τας άρθρώσεις των χειρών, αλλ' έβλεπεν ότι ήτο ανάγκη να λθη την έσθήτα και τον σπηδόδεσμον όπως διευκολύνη την αναπνοήν της. Έμεινεν επί τινα στιγμην άνεύζων αυτήν. Ίδοι, έκκειο ένάπιόν του άνακλίντρος η θυγάτηρ του Καϊύ έν τη πρώτη άνάθησει της νεότητος, θελκτικωτάτη, μαγευτική, όμοια ως Ψυχή.

«Ο Βόμοστωρ έδίσταξε. Δεν ήξευρε τι να κάμη: Να σπεύση εις την έκαυλιν; Αλλ' ήτο ήναγκασμένος ν' αφήση μόνην την λιποθύμον κόρην και να μεταβή εκεί ο ίδιος, διότι ο ύπρητης του έτυχε να λείπη. «Όχι, δεν ήδύνατο να την αφήση μόνην, πλην τουτου δε εγίνωσκε κάλλιστα τι θα συνέβαινεν, αν έξήτα βοήθειαν εκ της επαύλευς. Το καλύτερον λοιπόν και καταλληλότατον προς τας περιστάσεις ήτο να προσπαθήση μόνος, όπως ήδύνατο, να μεταφέρη την Καρμελίταν εις την ζωήν. Αλλ' απήτειτο ταχύτης ενεργείας.

«Ο Βόμοστωρ έλυσε της κόρης την έσθήτα και τον σπηδόδεσμον τον λαμιόν αυτης, το άβρον στήθος υπό το μεταξωτόν φώρεμα άπεκάλυψε και άφηκεν έλευθέρον. Έπράξε ταυτα με όλην την τρυφεράν προφυλακτικότητα ύπηρετούσης αδελφής, και ως τρυφερός, φιλόστοργος πατήρ, η αδελφός, διηόδυνε το βλέμμα προς το πρόσωπον της και παρετήρει την ενεργειαν των πειραμάτων του.

«Ότε δε κλίνας προς αυτήν το ούς διέκρινεν ότι οι παλμοι της καρδιάς έγέγοντο ισχυρότεροι, έλαβε καλώς έλπίδας, έτριψε τους κροτάφους και τον τράχηλον της Κόρης με ύδωρ, και έρράντισε πάλιν το πρόσωπον αυτης. Τέλος ανάρωσαν αυτήν και προσεπαθεί να έγγχθε εις το στόμα της όλίγον οίνον και ύδωρ. Αι διαρκεις αυτου προσπαθείαι προς αναζωογόνησιν της λιποθύρου επέτυχον.

«Η Καρμελίτα ανέωξε τους οφθαλμούς, έστρεψε τα βλέμματα αυτης συγκεχυμένη και άγνοουσα που εβρίσκετο, — παρετήρησεν έπειτα θανάτην, έτρόμαξε, έθηκε τας χειρας μετά παρθενικής αιδούς επί του στήθους αυτης, και απηόδυνεν έμφοβον, άμήχανον βλέμμα προς τον άνδρα, όστις ίστατο εκεί περιχαρής αλλ' όλίγον τι τεταραγμένος και άπορών τι να πράξη.

«Έλιποθύμησατε, κόμησα,» ειπεν ο Βόμοστωρ. «Έπέρασε πολλή ώρα εως ότου να επανέλθετε εις τον έαυτόν σας. Έπράξα πάν ότι έδωθήσα άφέλιμον και αναγκαίον. — Θέλετε ν' ανοίξω τα παράθυρα; Πώς αισθάνεσθε τον έαυτόν σας;»

Και επειδή η κόρη δεν απέκρινετο, αλλ' έμφοβος εισέει και οιονει άπειλουμένη ήτένιξεν αυτόν, ο Βόμοστωρ ύπεκλήθη μετ' οεβασμού και μετρή εις το παρακείμενον δωμάτιον.

«Η Καρμελίτα άφοι ειδεν αυτόν απελθόντα, προσέλαβε τοιαύτην έκφρασιν εις το πρόσωπον της, ως αν ει ήθελεν άμέσως να τον καλέση όπισω, έπειτα όμωσ έτακτοποίησε πάλιν το φώρεμά της και έγερωθεία εκρουσε την θύραν, προφέρουσα συγχρόως με ίκετευτικόν ύφος το όνομά του.

Και ότε ο Βόμοστωρ ενεφανίσθη πάλιν ένάπιόν της, η Καρμελίτα παρετήρησεν αυτόν με τους έκφρασιακωτάτους, μέλιντας οφθαλμούς της, οίντες την στιγμήν ταύτην άμυλον ένγλωττωτάτην όμιλιαν. Έκείνος δε την ένόησε και το πρόσωπόν του έλαμπρόνθη ως ο ήλιος.

Και τώρα η Καρμελίτα πρώτη ανέλαβε την άταραξίαν της και επανήλθεν άμέσως προς το κατεπείγον ζήτημα.

«Δεν ειμπορώ να επιστρέψω πλέον εις το σπίτι — ήρξατο λέγουσα. «Εινε αδύνατον! Δέλω να φύγω άρ' εδώ. Φερέτε με τώρα άμέσως — εις την πόλιν προς τους Σλαίβην και ειδοποιήσατε άμέσως τον πατέρα μου. Θέλω να πάω στον πατέρα μου — δέλω να τον ιδώ άμέσως! —»

«Αλλ' ήδη μετά τας όλίγας ταύτας λέξεις, μεταβλήθη πάλιν η όψη του προσώπου της. Η άποφασιστική έκφρασις του προσώπου εξέλιπεν άμέσως, και διεδέχθη αυτήν φόβος και δειλία, ήτις παρέσχεν αυτή άπεριγίρατος συγκινητικήν όψιν. Αι φοβεραί έντυπώσεις ήρχισαν πάλιν να εξασκώσι την ενεργειάν τον, και το κοράσιον έξεπράγη πάλιν εις δάκρυα και έπεσεν επί μιας πολυθράνας.

«Άχ, μείνετε κοντά μου, μη με εγκαταλείψετε, κύριε Βόμοστωρ! επάναξεν ίκετευτικώς. «Θέλω να πάω στον πατέρα μου, — γρήγορα — άμέσως. — Φοβοόμαι. — Τρομάξω! Μόνη η ιδέα, να παρουσιασθώ έμπρός στην μητέρα μου —.» Το σώμά της ήρχισε πάλιν να κλονίζετα και να παγώνη υπό του τρόμου.

«Μάλιστα, άμέσως, αγαπητή κόρησα! Άμέσως θα έκτελέσω την επιθυμίαν σας, — μη άμφιβάλλετε — έχετε θάρρος — εφάναξεν ο Βόμοστωρ. «Και πρέπει να σπεύσωμεν πάραυτα. Άμέσως πάω να διατάξω μίαν άμαξαν. . . .»

«Ναι, σας παρακαλώ! Πέτε να ετοιμασθή άμέσως. Εγώ μένω εδώ, και κλειδώνω την πόρτα, εως ότου να επιστρέψετε.»

«Καλά — τρέχω! Πρέπει να σπεύσωμεν, πριν σας αποζητήσουσι.»

«Βέβαια, ειπεν η Καρμελίτα, αν και ειπα ότι πηγαινω εις του επιστάτου.»

Ο Βόμοστωρ εισήλθεν εις το παρακείμενον δωμάτιον, τον κωτώντα του, όπως φορέση τον μανδύαν του. Έλαβε την ράβδον του, και έξήτει άλλα τινά μικρά πράγματα, τα όποια ήθελε να λάβη μαζί του.

«Η Καρμελίτα έκάθητο εκεί, κάτωχρος, τρέμουσα, μετά μεγάλης ανυπομονησίας παρατηρούσα τας κινήσεις του δια της ανεωγμένης θύρας.

«Δοικον εις μίαν στιγμήν ειμαι πάλιν εδώ με την άμαξαν, κόμησα. Θα παραγγείλω να ειδοποιήσουσι την μητέρα σας μετά την αναχώρησίν μας, — ειπεν ο Βόμοστωρ ίσάμενος παρά τη θύρα. «Αλλά μία στιγμή, σας παρακαλώ. Δεν εινε καλύτερον, να το γράψωμεν σε κομμάτι χαρτί;» ειπεν εισερχόμενος πάλιν εις το δωμάτιον.

Βαθεία αιγή επηλοκόθησε. Μόνον ο σκαρφημός της βαρέως κινουμένης γραφίδος διεκόπτεν την αιγήν ταύτην έν τω πόρτω. Και αφηνης η αιγή αβη διεκόπη δι' ισχυροτέρον κρότου. Η θύρα εκρούσθη, δυνατά, με όρμην — και άμφοτέροι οι έν τω δωμάτιω — ο Βόμοστωρ και το κοράσιον — άνεσκιρτησαν έντρομοι.

«Πηγαινετε εις τον κοιτώνά μου, κόμησα —» ειπεν ο Βόμοστωρ με σιγαλήν, αλλ' άποφασιστικήν φωνήν. «Η, όχι — Μείνετε εδώ! — προσέδηκεν επανορθών έαυτόν, με έπ' ίσης άποφασιστικόν ύφος, ως άνδρωπος όστις άνηρει τον κίνδυνον. Και φωνάζας δυνατά «εμπρός! ανέωξεν ο ίδιος την θύραν.

Και εις την θύραν ταύτην ενεφανίσθη, υπό του ύπρητου Κονράδου ακολουθουμένην, η Κλεμεντίνα Ιουλία.

«Συγγνώμην διά την άκαρον ένόχλησιν, Κύριε φόν Βόμοστωρ!» ήρχισε λέγουσα κατά τον άτταρχον τρόπον της, αλλά με προφανώς τεταραγμένον ύφος. «Από μιας ώρας ζητούμεν την Καρμελίταν. Μήπως τυχόν εινε —»

«Μάλιστα, εινε εδώ —» απήντησεν ο Βόμοστωρ προλαμβάνων αυτήν. «Παρακαλώ εισεβάσαστε, κυρία κόμησα, να εισέλθητε.»

«Περιμένετε έξω, Κονράδε» διέταξεν η Κλεμεντίνα Ιουλία και εισήλθεν εις το δωμάτιον.

«Ηδη έκλεισθη πάλιν η θύρα. Αλλά πριν η ανταλλαχάσει περισσότερο λόγοι μετ' αυτών, ο Βόμοστωρ ανέωξε πάλιν την θύραν, έκάλεσε τον Κονράδον και έδωκεν αυτώ παραγγείλιαν τινά λιαν κατεσκευασμένως.

«Ότε επόστρεψεν εις το δωμάτιον, ήκουσε την Κλεμεντιναν Ιουλίαν μετ' όργης όμιλοσασιν προς την Καρμελίταν. «Σας παρακαλώ, κυρία κόμησα, λάβετε την καλωσύνην να καθίσητε» ειπεν ο Βόμοστωρ διακόπτων αυτήν. Και ειτα στραφείς προς την Καρμελίταν, ήτις ίστατο εκεί περιδείης και τρέμουσα κατά μόνως όλίγας λέξεις μετ' της κυρίας μητρός σας. Λάβετε, παρακαλώ, την καλωσύνην ν' άποσπάρθητε δι' όλίγας στιγμάς εις το παρακείμενον δωμάτιον. — Σας έχωχαριστώ!»

«Η Καρμελίτα έδίστασεν, ειτα όμωσ ύπήκουσε και άπεσύρθη βίβασα ενγνώμον βλέμμα προς τον Βόμοστωρ. Το πρόσωπον της Κλεμεντινας Ιουλίας παρήλλαξε χρώματα. Μετ' ανυπομονησίας και προφανούς όργης επρόφερε τας λέξεις.

οὐδὲ ἐδειλίασε. Παρετήρει τὴν γυναίκα ἀπενῶς εἰς τοὺς οφθαλμοὺς, καὶ ἐπὶ τέλους εἶπε πρὸς αὐτὴν μετ' εὐγενείας, ἀλλὰ μὲ ὕψος ἀποφασιστικόν τινῶν ἐκάστην λέξιν:

«Ακριβώς ένεκα της εδεξήγητου εκπλήξεός σας, κυρία κόμησα, λαμβάνω το θάρρος να σας παρακαλέσω, να ανταλλάξωμεν όλίγας λέξεις μόνοι. Η θυγάτηρ του συγγενούς και φίλου και εδρυέτου μου, του κόμητος Καϊύ φόν Βισδορφ, προσέφυγεν υπό την προστασίαν μου. Μετ' όλίγας στιγμάς θα μεταβή μαζί μου, κατά ρητήν επιθυμίαν της, εις τους κυρίους γονείς σας εις την πόλιν Σ. . . και αυριον περιμένει εκσι τον κομητα Καϊύ, τον πατέρα της, όστις θα επιστρέψη έξ' Αμβούργου.

«Η Κλεμεντίνα Ιουλία ανέωξε το στόμα, ως αν ει ήθελε να κατασπαράξη με τους οδόντας τον άνδρα, όστις ίστατο ένάπιόν της. Οι λευκοί οδόντες της έσηλβον ως άγριοι δυνίς θηρίου, και θερμή έξήρηθη η πνοή εκ του κυρνωμένου στήθους.

Τώρα λοιπόν τα πάντα εφανερωθήσαν. Τώρα λοιπόν πάντα τα σχέδιά της έματαιούοντο. Τα προουδήματα της δεν την ήπάτησαν. Η Καρμελίτα ένόησε και έματε τα πάντα. Και ο Βόμοστωρ έδεώρησε τα συμβάντα τοσοῦτον σπουδαία, ώστε εκρινεν άναγκαίον ν' άνακαλέση τον Καϊύ.

«Και τι δικαίωμα έχετε ν' αναμηνίσεσθε εις τας ύποθέσεις της οικουγενίας μου; εφώνησε λυσσαλέα, ληρονοουσα πύσαν άκαίτην της φρονήσεως, και έγειρομένη μετ' τοσοῦτον άποτόμου σφοδρότητος, ώστε η πολυθράνα του Βόμοστωρ άνετράπη και έπεσε παταγωδώς επί του εδάφους. «Απαύ να μου δώσετε λόγον της συμπεριφοράς σας.»

«Εχωχαριστώ! Αφοῦ το απαιτείτε, κυρία κόμησα —» απήντησεν ο Βόμοστωρ, άκούψως ύποκλιόμενος, μετ' εὐγενείας και άταραξίας, «εμαι πρόθυμος εις τας διαταγάς σας. Η κόμησα Καρμελίτα φοβείται να επιστρέψη εις την έκαυλιν. Ο φόβος λοιπόν την έμποδίσει, κυρία κόμησα» και μάλιστα τοσοῦτος φόβος, ώστε μόλις πρό μιας στιγμής μετ' πολλού κόπου κατάρωσα να έλευθερώσω το τρυφερόν αυτό πλάσμα από μίαν βαρείαν λιποθυμίαν. Νομίζω ότι έχω καθήκον να έκτελέσω την επιθυμίαν της Κομήσεως Καρμελίτας, διότι εβρίσκα τους λόγους της δικαίου, και ο δικαστής της πρόξενον μας — ο ιδικός σας και ο ιδικός μου δικαστής, θα εινη ο κόμης Καϊύ.

Συγχωρησάτε με λοιπόν μετ' τας εξηγήσεις ταύτας, αν, ακολουθών το καθήκόν μου και την πεποίθησίν μου, έναντιόμαι ίσως εις τας ιδικίας σας γνώμας και επιθυμίας, εὐγενεστάτη κυρία κόμησα. — Α, η άμαξα! —» επάναξεν ο Βόμοστωρ ιδών τον Κονράδον, όστις άνοιξε την θύραν και άνήγγειλε την άφιξίν της άμαξης.

«Και πάλιν σας ζητώ συγγνώμην, κυρία κόμησα! και — σας παρακαλώ, κόμησα Καρμελίτα, όρίστε μέσα. Η όμιλία μας έτελείωσε.»

«Ότε δε τώρα η Καρμελίτα, με το κάτωχρον πρόσωπόν της και την έμφοβον όψιν, αλλά με άποφασιστικόν και άνεγές βλέμμα ήτένισε την μητέρα της, αυτη έκμαε μίαν τελευταίαν άπόπειραν όπως επάβλη το κέρος και την αδενέντιαν της, ειπόσα:

«Να μείνης εδώ, Καρμελίτα! Σε διατάζω! Δεν ειμπορώ να σε αφήσω να φύγης έτσι άρ' εδώ, δια τόνον άνοήτους λόγους.»

«Αλλ' ο Βόμοστωρ, χωρίς καθόλου να δώση προσοχήν εις την διαταγήν ταύτην της Κλεμεντινας Ιουλίας, έφριψεν έν μανδηλιον περι τους άμους της Καρμηλίτας, προσέφερεν αυτή ίσποτικώς τον βραχιονά του, ανέωξε την θύραν και μετ' εὐγενείας αλλ' άφανως ύποκλιθείς ένάπιον της Κλεμεντινας Ιουλίας, έβιάσθη προς την άμαξαν.

«Σβόσατε τα φώτα, κλεισατε την πόρτα και δώσατε τα κλειδιά εις τον φύλακα της αλλής, Κονράδε.» Διέταξεν ο Βόμοστωρ με τοιοῦτον ύφος, ως να ήτον αυτός ο κύριος του κτήματος. Είτα δε ύποκλιθείς πάλιν μετ' άκρας εὐγενείας εις την Κλεμεντιναν Ιουλίαν, έβόθησε την Καρμελίταν ν' αναβή την άμαξαν, και εις έν του νεύμα, η άμαξα έξεκίνησε.

Εις το Δρόννιγχοφ έμείνετο καταγής και θδέλλα. Ο χειμών κατέχευε τους χειμάρρους του από σκοτεινού και βαρέος πέπλου, όστις έκάλπετε τον οφρανόν. Βροχή και χιών έστροφοδοίνοντο έν τω αέρι, διελθόντο και έρρεον, εσχηματίζον όρη και άπέτελουσι λίμνας, και ο παγετώδης βορράς έφέσα λυσσωδώς περι την έπαυλιν και έκλόνει τους στερεούς τοίχους.

Και έν τω μέσφ της ανεμοζάλης έπρεσε δια της αλλής του Δρόννιγχοφ μία κεκαλυμμένη άμαξα, ήτις μετ' όλίγας στιγμάς έσταμάτησε πρὸ της λιθίνης κλίμακος, έξωθεν της επαύλευς.

«Κανεις εδώ;» Ο άμαξηλάτης επήδησε κάτω εις την βαθείαν χιόνα, άνέβη

δρομαίος τὰς βαδμίδας καὶ ἐκρούσε τὸν κἀδωνα. Τάρα ἐνεφανίσθη ὁ Κορνάδος — καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν ἠκολούθησεν ἕτερος ὑπὲρ τῆς.

«Κόρη κόρη!» ἐφώνησαν ἀμφότεροι ἐκτεταγμένον. «Ἐν' ἐδῶ ἡ κόρη σου; Εἰπέτε, οὐκ ἔστιν ἡ κόρη σου. Καὶ σεις, Κορνάδε, θερμάνετε τὰ δαμάτια. Ἀνάψατε τὰς θερμάστρας.»

Οἱ ὑπὲρτα ὑπεκλήθησαν καὶ ἀπῆλθον.

Ὁ Καῖϋ εἰσῆλθεν εἰς τὰ δώματά του, ἔρριψε τὸν μανδύαν του καὶ τὸν πῖλον του, ἐτίεσε τὸ φέγγον μέτωπόν του μὲ ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας, καὶ ἤρπασε νὰ περιφέρῃται ἐν τῷ δωματίῳ μετὰ παραχρῆμα ἀνεπισημάντως. Μόλις μετὰ πολλὴν ὄψαν τῷ ἀνηγγέλλῃ οὐκ ἦ κόρη σου εἶνε ἀσθενής, οὐκ εὐρίσκειται εἰσὶ ἐν τῇ κλινῇ καὶ οὐκ ἵκηται συγγνώμην διὰ τὴν ἀπουσίαν της.

«Εἰπέτε μοι, μετ' ὅλα ταῦτα, παρακαλῶ νὰ ἐγερεθῇ. Περιμένω τὴν κόρη σου ἐδῶ.»

Καὶ πάλιν ἤρπασε νὰ περιπατῇ ἐν τῷ δωματίῳ, τεταραγμένος καὶ ἀσθενῶν, ὡς λέων ἐν τῷ κλωβῷ του. Παρήλθον στιγμὴν μακρά, παρήλθον ἐν τέταρτον τῆς ὥρας. Ἀλλὰ τίποτε! Ὁ Καῖϋ ἐπάρβησε τὸ σῶμα τοῦ κἀδωνος. Ἐμφοβος καὶ τεταραγμένος ἐνεφανίσθη πάλιν ὁ Κορνάδος.

«Λοιπὸν!; Ποῦ εἶνε ἡ κόρη σου, ἡ σέξυγός μου; Στείλατε τὴν θαλαμηπόλον.»

Ὁ θαλαμηπόλος ὑπὲρ τῆς ἀπῆλθε καὶ ὁ Καῖϋ περιμένεν ἐκ νέου. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐνεφανίσθη.

Τότε πλέον ὁ ἀνὴρ ἀπάλεσε τὴν ὑπομονήν. Ὄδησε καὶ ἀνέωξε τὴν θύραν, ἐξῆλθεν εἰς τὸν πρόδρομον καὶ ἐστρεψε τὰ βλέμματά του πρὸς τὰ ἄνω. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνεφανίσθη ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίνα εἰς τὰς βαδμίδας τῆς κλιμακῆς.

«Ἄ, ἦτο καιρὸς, ἐπὶ τέλους!» ἐψιθύρισε ὁ Καῖϋ καὶ ἀπεσῶρθη πάλιν εἰς τὰ δώματά του. Μετ' ὀλίγα δευτερόλεπτα ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίνα ἴσαστο ἐνώπιόν του.

Ἐνευθεν ἀπὸ τῆς μετὰ ψυχρότητος, νὰ προσέλθῃ πλησίον, ὑπέδειξε ἀπὸ τῆς ἐν κλινῇ, ἐκλείδων ἐσωθεν τὴν θύραν, εἴτα μετέβη εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἐπανήλθε φέρων ἐν πιστόλιον γεμισμένον, ἐδῆκεν ἀπὸ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου, ἐσηρίχηθ' ἐν τῷ νώτῳ πρὸς τὸ τραπέζιον τοῦτο, καὶ εἶπε μὲ παγετώδη φωνήν, ἀνευ προομιῶν:

«Ἐκλεξέ, Κλεμεντίνα Ἰουλίνα, ἐν ἀπὸ τὰ δύο: ἢ τὸν θάνατον ἢ τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθείας. Ἄν δὲν ὁμολογήσῃς τὴν ἀλήθειαν, δὲν εἶμαι ὁ Καῖϋ Βίτωρ, ἀν δὲν σὲ θανατώσω!»

«Καῖϋ! — ἐφώνησε ἡ γυνὴ —. «Τί κάνεις! πρὸς Θεοῦ!» ἐφώνησε πάλιν καὶ ἐσηρίχηθ' ὡς ὑπὸ ἐλατρίου ἀναπεταχθεῖσα. Τὰ μέλη της ἔτρεμον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της εὐρέως ἀνευγμῆνοι καὶ ἀτενεῖς διευρύνοντο πρὸς αὐτόν.

«Ἄλλ' ὁ ἀνὴρ ἰσάτω ἐκεῖ, ὡς ἀγαλμα ἀμετακίνητος.

«Ἐγὼ δὲ ἐρωτῶ καὶ σὲ δ' ἀποκρίθη; Πρόσεξε καλὰ: Ἄν ὁμολογήσῃς τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἐξῆς δ' εἰ σοὺ χρειάζεται ἐν ὄσφ ζῆς.

Ἡ γυναῖκα, τὴν ὅποιαν ὁ Καῖϋ Βίτωρ ἠγάπησε μίαν φορὰν, καὶ ἡ ὅποια τῷ ἐγέννησε τέκνα, δὲν δὲ πεινᾷ ποτὲ ἐν ὄσφ ζῆς. Ἀλλὰ χωρισμένοι δὲ εἴμεθα διὰ παντός ἀπὸ σήμερον. Ἡ πράξις σου εἶχεν ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Ἄν ὄμως προτιμᾷς ν' ἀποθάνῃς ἀσθενῶς, ἀναδέχομαι ἐγὼ τὰς συνεπείας. Ἴσως φρονέομαι κ' ἐγὼ ἀμέσως. — Καὶ ὅμως! Ὁχι! Δὲν ἀποκτοῦναι! Ἡ Καρμελίτα μου, τὰ παιδιὰ μου, ποῦ μοῦ ἐγέννησες, δὲν με ἀρίουν...»

Ἡ φωνὴ του ἔτρεψε, καὶ τὰ χεῖλιά του ἐκινῶντο σπασμωδικῶς. Εἶτα ὠψίωσεν τὴν κεφαλὴν, ἐψιθύρισε ἐν ἄκρῳ ταραχῆς: «Θεὸ παντοδύναμε, δός μοι ἀταραξίαν καὶ καθαρότητα πνεύματος. Πρέπει νὰ κρίνω ἀντὶ σοῦ. Δὲν εἶμπορῶ νὰ περιμένω τὴν κρίσιν σου!»

Καὶ πάλιν μεταστραφείσας πρὸς τὴν Κλεμεντίναν Ἰουλίαν, ἦτις ἐμενεν ἐκεῖ ἀκίνητος, ἀποκλεισθεὶς ὑπὸ τοῦ φόβου, ὡς παράφρων, εἶπε: «Σὲ ἐρωτῶ: Ἐβαλες φάρμακα εἰς τὸ ποτήρι τῆς Καρμελίτας; Ναί ἢ ὄχι; Κλεμεντίνα Ἰουλίνα.»

Ὁδὲμία ἀπάντησις.

Ὁ Καῖϋ ἤρπασε τὸ πιστόλιον καὶ ἐσήκωσε τὸν λίκον. Τὰ ἐξηγρωμένα βλέμματά του ἦσαν προσηλωμένα ἐπὶ τῆς γυναίκος.

«Λοιπὸν, ἀποκρίσου!» ἐφώνησε μὲ ἀγρίαν κραυγὴν, ἦτις ἔπεσεν εἰς τὰ ὦτα τῆς γυναίκος ὡς κεραυνὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Ἀλλὰ καὶ τῶρα ἡ γυνὴ ἔμενεν ἄφρων, καὶ δὲν ἐπρόφερεν οὐτε ναὶ οὐτε ὄχι, ἀλλ' ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἔδαφους, καὶ συμφορὴν περιέβαλε τὰ γόνατά του μὲ τοὺς βραχίονάς της. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπῆλλάγῃ τῆς περιπέτσεως ταύτης, καὶ μὲ φωνὴν πληρῆ περιφρόνητικῆς ἀγανακτικῆς: «Ἐγὼ, ἀνθρώπων τῆρας! Φύγε ἀπὸ τὰ μάτια μου!» ἐφώνησε καὶ ἀπέκρουσεν αὐτήν.

«Λοιπὸν ἀλήθεια! Ἀλήθεια εἶνε!» ἐκραύγασεν ἐξαλλος, καὶ ῥιψιδεῖς ἐπὶ μίαν κἀδήκλας ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του μὲ ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας.

Ἐπικολούθησε μακρὰ, βαδυστάτη σιγὴ. Οὐδεὶς ἐπρόφερε λέξιν. Τέλος ὁ Καῖϋ Βίτωρ ἀναρωδήθη. «Πῆγαινε,» εἶπεν, «ἐμολόγησες, καὶ σοὺ χαρίζω τὴν ζωὴν. Τὰ ἄλλα, δὲ τὰ μάθῃς ὑστερότερα. Ἄν δὲ σοὺ ἀρῆσω τὰ παιδιὰ μου ἢ ὄχι, δὲν εἶμπορῶ τῶρα ν' ἀποφασίσω. Πρῶτα πρέπει νὰ ἰδῶ τὴν τιμωρίαν σου καὶ τὴν μετάνοιάν σου. Ἴσως μετὰ πολλὰ ἔτη δὲ εἶμπορέσης νὰ ἐναγκαλισθῇς τὰ τέκνα σου. Ἡ ὁμιλία μας ἐτελείωσεν. Σηκώσου καὶ φύγε, Κλεμεντίνα Ἰουλίνα Σλειβεν.»

Ἀλλ' ἡ γυνὴ δὲν ἀπεμακρύνετο. Ὑψωσε μόνον τὸ ἄνω ἥμισυ τοῦ σώματος, συνέπλεξε τὰς χεῖρας καὶ ἔτεινεν αὐτὰς ἱκετευτικῶς, ὡσεὶ προσευχομένη πρὸς ἅγιον.

Εἰς τὸ αὐτὸν δέσιν ἔμενεν, ἐν σιωπῇ προσευχομένη, ἐνφ' ἐκείνοισ ἐἶχεν ἀπεστραμμένον ἀπ' αὐτῆς τὸ πρόσωπόν.

«Ὁ τερατώδης φόβος!» ἐψιθύρισε ὁ Καῖϋ. «Ὅρανε! Ἐπλάσεν τοιαῦτα δημουργήματα καὶ ἐχάραξεν ἐπ' αὐτῶν τὴν σφραγίδα τῆς εἰκόνας σου! Ἐδημιούργησεν τοιαῦτα ὄντα ὑπὸ μορφῇ ἀνθρωπίνῃν! Τοιαῦτα τέρατα, τὰ ὅποια μελετᾷ τὸν φόνον, ἐνφ' ἐπὶ τὸ σῶμα των μειδιά!»

Καὶ εἶτα πάλιν ἐπικολούθησε σιγῇ, ἀλλὰ σιγὴ διακοπομένη ἦδη ὑπὸ τῶν πνιγομένων λυγμῶν τῆς γυναίκος, τῆς ὅποιας ἡ ψυχὴ ἔκλαιε καὶ ἐξῆγε ἀπολύτρωσιν. Καὶ βραδέως πάλιν ἐπλησίασε συμφορὴν πρὸς τὸν ἀνδρα της, καὶ ἤρπασε τὰς χεῖράς του, καὶ ἐτίεσεν ἐπ' αὐτῶν τὰ χεῖλιά της.

Ἀλλ' ὁ Καῖϋ ἀπῶρθη ἀπὸ τὴν περιφρονητικῶς καὶ κατέλιπε τὸ δωματίον. Καὶ οὕτως ἐτελείωσεν ὁ γάμος τοῦ Καῖϋ Βίτωρ μετὰ τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίνας, κομήσεως φόν Σλειβεν.

Τὰ παράθυρα τῆς ἐπαύλειος ἐν Δρόννιγχοφ ἦσαν κεκαλυμμένα διὰ παρασκευασμάτων. Ἄνεμος καὶ βροχὴ εἶχον ἀποσπάσει τὸ κονίωμα καὶ τὸ χρῶμα τῶν τοίχων ἐξῶθεν, τὸ ἐπιχρῶμα τῶν κυκλιδῶν τῆς κλιμακῆς εἶχεν ὡσαύτως ἐκπλυθῆ καὶ πανταχοῦ εἰς τὰ πέριξ, περὶ τὴν ἑσπυλίαν καὶ ἐν τῷ ἀνδρῶν, ἐπεκράτει ἡ ἀτελής ἐκείνη εἰς τῆς προσβάλλει τὸν ὀφθαλμὸν περισσότερο ἢ ἡ παντελής, ἡ φυσικὴ ἀταξία.

Ὁ Καῖϋ εἶχε γράψῃ εἰς τὸν νῦν πληροζήσιον του, τὸν βαρῶνον Ὀύγον φὸν Βόμσταρφ, νὰ φροντίξῃ μόνον περὶ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων πρὸς διατήρησιν τῆς ἐπαύλειος, πότε δὲ αὐτὸς μετὰ τῆς θυγατρὸς του Καρμελίτας ἐμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τοῦ ταξιδίου, δὲν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὠρισμένως.

Τρία ἔτη εἶχον παρέλθῃ ἀπὸ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἐν Δρόννιγχοφ σκηνῆς, καὶ ἀπὸ τριῶν σχεδὸν ἐτῶν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίνα ἔζη μεμονωμένη ἐν Ἀμβούργῳ, ἀποκεκλεισμένη ἀπὸ πάσης μετ' ἀνθρώπων συγκοινωνίας, καὶ ἀφασισμένη εἰς τὴν ἀγωγὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Ἰουλίνας.

Τὸ πρῶτον κτήρημα, ὅπερ ἐπληξεν αὐτὴν δεκαοκτὼ περίπου μῆνας μετὰ τὸν χωρισμὸν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Καῖϋ, καὶ τὸ ὅπολον ὡς ἐκδικητικὸς κεραυνὸς ἐπέπεσε ἐπ' αὐτήν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἦτο ὁ θάνατος τοῦ μικροῦ Καῖϋ, τοῦ υἱοῦ της. Πᾶν δὲ ἠδύνατο νὰ ἀρᾷ μὴτὲρ πλήρης στοργῆς, ἀφρασίσεως, ἀκατακίνητος, ἐδεδόθησεν, ἔπραξε καὶ ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίνα ὡς ὡσὸν τὴν ζωὴν τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτῆς τέκνου. Ἀλλ' ὁ οὐρανὸς εἶχεν ἦδη ἐπικρεμάσει ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῆς γυναίκος ταύτης ἀκίνητον, ἀπειλητικὴν νεφέλην. «Ὅφ φρονέσεις!» Ἡ φωνὴ αὐτῆς ἤχει ἀδιακόπως ἡμερῶν καὶ νύκτα περὶ τὰ ὦτα τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίνας, καὶ ἡ τιμωρία της διὰ τὴν παράβασιν τῆς ἐνοχλῆς ταύτης, ἦτο ἀναπόδραστος.

Καὶ πᾶς νὰ ἀναγγεῖλῃ τὸ δυστύχημα τοῦτο εἰς τὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ; Ἡ σκέψις αὕτη ἐβασάνιζεν ἐπὶ μᾶλλον τὴν πληρωμένην καρδίαν της. Μὲ πόσας παρακλήσεις, μὲ πόσας ἱκεσίας εἶχε κατορθώσῃ νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ Καῖϋ τὴν παραχώρησιν αὐτῆν, ὡς κρατήρη πλησίον της τὰ τέκνα ταῦτα, εἰς ἃ συνεκτροφῶτο ὅλη αὐτῆς ἡ στοργὴ. Καὶ ἦδη ἦτο ἠναγκασμένη νὰ πέμψῃ πρὸς τὸν ἑξαιρέτων ἐκείνων ἀνδρα, ὃν αὐτὴ κατέστρεψε τοσοῦτον δυστυχῆ, τὴν θλιβερὰν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του. Ἐν τῇ ψυχῇ τῆς γυναίκος εἶχεν ἦδη ἀποσβεσθῆ πᾶν παρηγορῶν φῶς ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἐβασίλευεν ἦδη ἡ βάσανος καὶ ἡ ἀπελπίσις. «Ὅπου δῆμοσε ἐστρεψε τὰ βλέμματά της, ἐβλεπε πανταχοῦ νύκτα σκοτεινῆν. Κατὰ τὰς θλιβερὰς ταύτας ἡμέρας ἡ κόρη αὐτῆς ἐλευκάνθη. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐκάθητο χιῶν, μετ' ὅλην τὴν σχετικὴν νεότητά της. Ὅτε δὲ εἰς τὴν ἀγγελίαν της ἦλθεν ἐπὶ τέλους ἡ ἀπάντησις παρὰ τοῦ Καῖϋ, ὅστις μετὰ τῆς θυγατρὸς του Καρμελίτας εἶχε καταφύγῃ ἐξω εἰς τὸν ἐξῶν κόσμον

ὅπως λησμονῆσῃ τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανα τῆς καρδίας του, αἱ χεῖρες τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίνας ἔτρεμον, καὶ παρήλθον πολλὰ ὄρα μέχρις οὐ λάβῃ τὸ θάρρος ν' ἀποσφραγίσῃ τὴν ἐπιστολήν.

Ἀλλ' ὅτε ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολήν ταύτην, ἀνέπνευσε βαθέως καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της ἔρρευαν δάκρυα.

Τὸ γράμμα τοῦ Καῖϋ περιεῖχεν ὀλίγας μόνον λέξεις, τὰς ἑξῆς:

«Εὐρίσκομαι πλησίον σου διὰ τῆς φαντασίας, ὅπως εἰς προτέρας ἡμέρας. Ἡ κοινὴ θλίψις διὰ τὸ φοβερὸν δυστύχημα, ὅπερ μᾶς ἐπληξεν, ἐξάλειψεν ἐκ τῆς ψυχῆς μου πάσας τὰς προτέρας θλιβερὰς ἐντυπώσεις. Θὰ μάθῃς παρὰ τοῦ Βόμσταρφ, πῶς ἐπιθυμῶ νὰ στολιωθῇ ὁ τάφος τοῦ τέκνου μας. Παρεκάλεισα ὡσαύτως τὸν Βόμσταρφ νὰ σπεύσῃ ἀμέσως πρὸς σὲ καὶ νὰ σοὺ παράσχῃ πᾶσαν δυνατὴν βοήθειαν καὶ παρηγορίαν. Τῷ ἐπιτελέγησεν ἀμέσως, ἀμα ἀνέγνωσα τὸ γράμμα σου. Ἀσπάζομαι τὴν Ἰουλίαν. Εἶδε νὰ ἀναπληρῶσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ μας ὅτι ἀπωλέσαμεν.»

Καῖϋ Βίτωρ.

Μετὰ τὸ δυστύχημα τοῦτο παρήλθον τέσσαρες περίπου μῆνες.

Η ΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.

Ἀφορισμοὶ ὑπὸ Ἐρνέστου Ἐκστραϊν.

Τῶν ἀδυνάτων ὅπως θεωρεῖται κοινῶς ἡ γνώσις τοῦ μέλλοντος, καὶ ἡ γνώμη ὅτι οὐδεὶς τὸ μέλλον δύναται νὰ γνωρίζῃ ἐν τῇ συνήθει αὐτῆς ἐκδοχὴ ἀποβαίνει τοσοῦτον φανερά, ὥστε οὐδεὶς ἐρευνᾷ περὶ τοῦ ἀπολύτου αὐτῆς κύρους, ἀλλὰ τὴν λαμβάνει ὡς δόγμα.

Καὶ ὅμως ἡ γενικὴ αὕτη ὑπόληψις εἶνε ἀμφισβητήσιμος.

Καὶ ἐν πρώτοις ὡς σκεφθῶμεν ἐπὶ βραχύ.

Ἐν γένει ἐκ τοῦ συνόλου ἐκείνου, ὅπερ δύναται νὰ γνωσθῇ ἡμεῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ σχεδὸν ἀσύντοπον τερμάχιον γινώσκουμεν. Ἡ ἀγνοία αὕτη ἰσχύει τοσοῦτον περὶ τοῦ παρόντος ὅσον καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος. Συλλογισθῶμεν τὸ ἐξῆς. Τὶ γινώσκομεν νῦν λόγου χάριν περὶ τοῦ μεγάλου συμπλέγματος τῶν συμβεβηκότων, ὅπερ — δὲν ἐννοῦμεν ἐν τῷ σύμπαντι, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆτις σφαιρας, ἦτις εἶνε ἡ πατρίς καὶ τὸ ἔδαφος, τῇ πρώτῃ Ἀπριλίου τοῦ 2000 ἐτους μετὰ Χριστοῦ ἐλαβε χώραν; Οὐδὲν ἀπολύτως, ἐκτός ἂν συνέβαινε τι λίαν ἀξιολόγον ἱστορικόν γεγονός κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν, ὅπερ δὲν πιστεύω. Ἐκ τῆς μεγίστης δὲ καθολικῆς κινήσεως, ἦτις κατὰ τὴν εἰρημένην ἡμέραν ἐν χιλιάς πόλεσιν καὶ ἑκατοντάκις χιλιάς κόμας καὶ κομῆς συνέβη, ἐκ τῶν ἀπειραρίθμων ἐνόος ἐκάστου τῶν κατοίκων πράξεων, ἐκ τῆς ἀνεξάντλητος ἀφθονίας, ἦτις καταγελά οὕτως εἰπεῖν τῆς εἰς γνώσιν ἐπιτηδεωτικῆς μας, τῶν ἀτομικῶν κινήσεων ἐν τῷ ἔγκεφάλῳ τῶν κατοίκων τούτων, ἐκ τῶν ἐπιθυμῶν, παθῶν, παραστάσεων ἐντυπώσεων κτλ. αὐτῶν γινώσκομεν ἡμεῖς τοσοῦτον ὀλίγον, ὅσον καὶ περὶ ἐκείνου ὅπερ μέλλει μετὰ τοῦτον νὰ κινήσῃ τὸν ἔγκεφαλον τῶν κατοίκων τοῦ Βερολίνου. Ὅσαύτως ὀλίγον, μᾶλλον δὲ πολὺ ὀλιγώτερον. Διότι γινώσκομεν τοῦλάχιστον μετὰ πολλῆς πιθανότητος νὰ προεἰπωμεν ὠρισμένας τινὰς ἀτομικὰς κινήσεις τοῦ ἔγκεφαλου τῶν ἐν Βερολίνῳ ἂν ταύτας ἐκ τῆς σήμερον λάβωμεν ὡς ὄψιν διότι κατὰ τὸν νόμον τοῦ αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ, αἱ τῆς σήμερον κινήσεις δύναται κατὰ μέρος τὰς τῆς αὔριον νὰ ὀρίσωσιν. Δεχθῶμεν λόγου χάριν ὅτι ἔρχεται σήμερον ἡ εἰδήσις, ὅτι πολυφύλιτος καὶ λατρευτὸς πολιτικός

Ὁ Βόμσταρφ, ὅστις παρὰ τὴν παράκλησιν τοῦ Καῖϋ, δὲν μετέφησεν εἰς τὴν ἑσπυλίαν, ἀλλ' ἐπικολούθησε νὰ κατοική ἐν τῷ πύργῳ καὶ νὰ διὰ τὴν τὸν αὐτὸν βίον, ὡς πρότερον, συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ ἐπιστάτου, ἐξετάζων τοὺς λογαριασμοὺς, φροντίζων περὶ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἑσπυλίαν, φιλοσοφῶν, καπνίζων τὴν πίπαν του, ἀναγινώσκων τὸν Σαιξπηρον, πίνων τὸν μέλινα οἶνον του, ἐλαβεν ἀφῆνης πρωΐαν εἴνα τὰ θέρους, μετὰ μακρὸν διάλειμμα, μίαν ἐπιστολήν παρὰ τοῦ Καῖϋ, ἀναγγέλουσαν αὐτῷ νέας καὶ χαρμώδους ἐκπληκτικὰς ἀγγελίας. Ἦτο δὲ ἡ ἐπιστολὴ καὶ μὲ διάφορον ὄφος γεγραμμένη ἢ τὰ πρότερον σύντομα καὶ σπανίως ἐρχόμενα γράμματα.

«Δόξα τῷ Θεῷ!» ἀνεφώνησεν ὁ Βόμσταρφ, ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολήν, «Καὶ πάλιν ἔχει δίκαιον ὁ μέγας λατρός τῶν ψυχῶν, ὁ πανδραμᾶρ χρόνος.»

Ἡ δὲ ἐπιστολὴ τοῦ Καῖϋ περιεῖχε τὴν ἀγγελίαν τῆς προσεχοῦς ἐκ τοῦ ταξιδίου ἐπιστροφῆς τοῦ Καῖϋ, μετὰ τῆς Καρμελίτας τῆς σκοπομένης οἰκοδομήσεως ἐπαύλειος ἐν Βερολίνῳ καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἰσως δὲ καὶ τῆς συμριπλιώσεως αὐτοῦ μετὰ τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίνας.

ἄνθρω μέλλει ν' ἀποδᾶν, βεβαίως ἑκατομμύρια πρὸς ἕνα δυνάμεθα νὰ στοιχηματίσωμεν, ὅτι αὔριον ἐν τόσαις καὶ τόσαις κεφαλαῖς λύπη πένθος, ἀγωνία μέλλει νὰ ἐπικρατεῖ κ. τ. τ. Μόνον συνεπεία μεγάλου τινὸς γεγονότος, ὅπερ πᾶν τὸ Βερολίον δὲ ἐξηφάνιζεν, ἠδύνατο τις νὰ χάσῃ τοιοῦτό τι στοιχημα. Κατ' ἀκολουθίαν τὸ «αὔριον» ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ὀρίζεται ἀκριβέστερον ἢ ἡ πρώτη Ἀπριλίου τοῦ 2000 ἐτους.

Ἡ αὕτη θέσις περὶ τῆς μικρότητος τῆς ἡμετέρας γνώσεως ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ παρόντος. Διότι καὶ ἐν τούτῳ ἀφανίζεται τὸ (διὰ τὸν σκοπὸν τῆς ἡμετέρας ὑπαρξεως οὐχὶ ἀσημαντον) ποσὸν τοῦ γνωστοῦ ὡς πρὸς τὸ ἀμέτρητον σύνολον τοῦ ἀγνώστου. Οὐδὲν σχεδὸν γνωρίζομεν — διότι πᾶς ἀριθμὸς πρὸς τὸ ἀπειρον θεωρούμενος εἶνε ἴσος τῷ μηδενί. Ὅλως μονομερῆ φωτεινὰ σημεῖα ἀναφαίνονται ἐκ τοῦ τὸν κόσμον περικαλύπτοντος ἀμέτρου σκοτοῦ τοῦ ἀγνώστου ἀμυδρῶς φωτοβολοῦντα — οὐχὶ ὡς οἱ ἀστέρες ἐπὶ νυκτερινοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἐν μαρμαίρον μόριον ἡλιακῆς κόνεως ἐπὶ τῆς αἰωνίας ἀβύσσου τοῦ σύμπαντος.

Ὅτι ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν ἐξαρτάται ἐκ τῆς ἀτελείας τῶν ἡμετέρων ὀργάνων οὐχὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων. Καὶ τὸ μέλλον κατ' αὐτὸ δὲ ἠδύνατο νὰ γνωσθῇ ἀκριβῶς καὶ δὴ μέχρι τῆς ἐλαχίστης λεπτομερείας ἐπὶ τῇ προῖποθέσει μόνον ἐνός τινός· ὅτι δηλ. τις ὀλόκληρον τὸ παρὸν μέχρι καὶ τοῦ ἐλαχίστου γινώσκει, ἔφορᾷ καὶ ἔχει ὡς διδόμενον εἰς τὴν διάθεσιν του.

Πᾶν δ, τι συμβαίνει — ἐπειδὴ ζῶμεν ἐν κόσμῳ ἐνθα ὁ ἀπαράβατος δεσμὸς τοῦ αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ ἰσχύει — εἶνε αἰετῶς ἀναγκαῖον ἐπικολούθημα τῆς προηγουμένης αὐτοῦ αἰτίας. Ὅταν γνωρίζω τὴν αἰτίαν γινώσκω πρὸς τούτους μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας τὴν ἀναμενομένην ἐνέργειαν. Ὅτι ἐνίστε ἡ ἐνέργεια αὕτη φαινομενικῶς μεταοῦται καὶ λαμβάνει ἄλλην διεύθυνσιν ἢ τὴν κανονικὴν, τοῦτο οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ τὸ ἀποτέλεσμα ἄλλης τινὸς νεωστὶ ἐπιεισχυμένης αἰτίας, ἦτις μετὰ τῆς προτέρας συνδυάζεται. Ἄν ἐγνωρίζον πρὸ τοῦ

αποτελέσματος όποιαί τινες είνε αι αίτια, δά ύπελόγιζον πάντως και τό άλλωιδέν άποτέλεσμα τοςούτον άκριβώς, όσον κατά τό θεώρημα του παραλληλογράμμου τών δυναμειών τήν διεύθυνσιν ύπολογίζω, ήν λαμβάνει σώμα τι ώδοούμενον πρός τά πρόσω συγχρόνως κατά δύο διαφόρους διευθύνσεις. Μόνον διότι εγώ άγνοώ τό παρόν ψεύδομαι και ώς πρός τήν γνώσιν του μέλλοντος. Ό, τι έμοι άγνωστον ύπάρχει ούδαμώς είνε τούτο ειδική ιδιότης του μέλλοντος, αλλά περιλαμβάνει καλώς έννοούμενον και τό μέλλον και τό παρελθόν.

Μονομερή τινά γινώσκωμεν έκ του παρόντος άκριβώς ούτω γνωρίζομεν μονομερή και έκ του μέλλοντος. Αν εγώ λ. χ. διέρχομαι διά μέσου σειράς φανών και έχω ήδη παρέλθω τόν δέκατον, γινώσκω άκριβώς ότι έν τή προσεχει στιγμή, ήτις έπομένως κείται έν τώ μέλλοντι, μέλλω νά παρέλθω τόν ένδέκατον.

«Ναί», δά ύπολάβη τις «τούτο γινώσκεις άκριβώς, αλλά μόνον επί τή προύποθέσει, ότι ούδέν έν τώ μεταξύ δά συμβή. Πολλά μεταξύ πέλει κύλακος και χείλεος άκρου. Τι δέν δύναται νά συμβή μέχρι ού σό τόν φαινομενικώς τόν πλησίον κείμενον φανόν παρέλθης; Δύνασαι νά προσβληθής ύπό άποπληξίας; άπερισκέπτως ριφθεις λίθος, μετέωρον τι έκ του ούρανού πίπτον δύναται νά σε διαφείρη. Προσκρούεις επί τέλους και θραύεις τόν πόδα σου· φίλος τις αίφνης έξέρχεται έκ του οικου τού, όταν σό διαβαίνης και σε ανάγκάζει μετά άκαταγωνίστου φιλοφροσύνης τόν συνοδεύσης εις τό καπηλείον· επί τέλους, και αυτός ό ένδέκατος φανός δύναται νά καταστραφή έξαίφνης διά τινος ήφαιστίδους έκρήξεως, διά τινος αίφνιδίας διαρρήξεως του έδάφους ή δι' άλλου τινός άπροδοκίητου περιστατικού.»

Όρθότατα! Αλλά τά άνωτέρω μνημονευθέντα «άπροσδόκητα» γεγονότα έχουσιν ένταύθα ως παράγοντες έλαττώσεως τής βεβαιότητος τιαύτην σπουδαιότητα, οίαν αι πλάνα και τά λάθη έν τή γνώσει του παρελθόντος. —

Θετικώτατα δέ και άνευ άμφιβολίας δά εγίνωσκον τό μετά τόν δέκατον φανόν κείμενον μέλλον, αν καδ' ήν στιγμήν διαβαίνω παρά τόν δέκατον μοι ήτο άκριβέστατα γνωστόν τό παρόν έν όλαις αυτού ταις λεπτομερείαις. Τότε δά εγίνωσκον λόγου χάριν — διά νά μείνω εις τό παράδειγμα τής άποπληξίας — ότι ή μεμβράνη του αίματοφόρου άγγείου, όπερ μέλλει νά διαρραγή ολίγον τι πρό του ένδεκάτου φανού, εύρίσκεται ήδη έν τή καταστάσει εκείνη, ήτις μετά δέκα, είκοσι, ή τριάκοντα δευτερόλεπτα (ανάλογου τής άποστάσεως του φανού) μέλλει κατ' ανάγκην νά επενέγκη τήν διάρρηξιν. Θα εγίνωσκον περαιτέρω, ότι τό άπ-

ασιον πτηνόν, όπερ κατά τήν κρίσιμον στιγμήν μέλλει νά με τρομάξη και ούτω δά ώδήση ισχυρότερον τό επικίνδυνον κύμα του αίματος εις τόν έγκεφαλόν μου, κάθηται ήδη εις ώρισμένην τινά και άκριβώς γνωστήν μοι θέσιν, δι' ώρισμένην δέ τινά αίτιαν δά πετάξη αίφνης και δά λάβη κατά τήν πτήσιν του ώρισμένην τινά διεύθυνσιν, άκριβώς δέ κατά τήν ώρισμένην στιγμήν ή εικών του δά φωτογραφηθή επί του άμφιβληστροειδούς χιτώνος του όφθαλμου μου και ούτω όμοι με τήν παθολογικήν κατάστασιν τών αίματοφόρων άγγείων μου δά επίφερη τήν καταστροφήν.

Υπό όμοίαν έποψιν εξετάσωμεν ήδη τήν «άπροσδόκητον» πτώσιν του μετεωρίτου λίθου. Αν όλόκληρον τό ένεστώσ μοι ήτο γνωστόν καικατάδηλον έν πάσαις αυτού ταις άκριβεστάταις λεπτομερείαις, δά εγίνωσκον ότι ό μετεωρίτης εκείνος λίθος, όστις μέλλει νά με φονεύση μεταξύ του δεκάτου και του ένδεκάτου φανού, άκριβώς

καδ' ήν στιγμήν εγώ παρήρχομαι τόν δέκατον εκείνος κατέρχεται ροιζών διά του άέρος καδ' ώρισμένην διεύθυνσιν και μεδ' ώρισμένης ταχύτητος, και ότι τήν στιγμήν ταύτην απέχει άπ' έμοι τόσα ή τόσα μέτρα, και ότι ή γραμμή τής πορείας του με τήν τής ιδικής μου δά συναντηθώσιν ολίγον τι πρό του ένδεκάτου φανού.

Όμοίως και περι πάντων τών λοιπών δυνατών συμβαμάτων, τών μεταξύ του δεκάτου και του ένδεκάτου φανού. Αλλά αν, επί τή βάσει τής άκριβεστάτης και πληρεστάτης γνώσεως ήν δά είχαν περι του ένεστώτος, εγίνωσκον ότι ούδέν έκ τών άνωτέρω δύναται νά συμβή διότι έλλείπουσιν οι άναγκαίοι όροι και αι άναγκαία

συνθήκαι ένός εκάστου αυτών, δά ήδυνάμην νά γινώσκω τήν μέλλουσαν άφίξιν μου παρά τόν ένδέκατον φανόν μετά τής αυτης μαθηματικής άκριβείας και βεβαιότητος, μεδ' ής γινώσκω ότι δύο και δύο κάμνουν τέσσαρα.

Έτερον παράδειγμα.

Ίσταμαι ένώπιον τής πλακός ένός σημαντηρίου ύρολογίου, σημαίνοντος τās ώρας. Γινώσκω δέ ότι ό μηχανισμός αυτού εύρίσκεται έν πληρεστάτη τάξει, ότι τό ύρολόγιον είνε χορδισμένον, ότι είνε άρκούντως άσφαλές από έξωτερικών επιδράσεων, διασεισεων και τών τιοιούτων. Ό μέγας δείκτης του ύρολογίου δεικνύει έν πρωτόλεπτον πρό τής όγδός ώρας, ό δέ μικρός δείκτης αυτην τήν όγδόν ώραν. Γνωρίζω λοιπόν μετά μεγίστης θετικότητος — αν μη λάβω ύπ' όψιν τά δυνατά μεν άλλ' εις τόν ύπατον βαθμόν άπίδανα περιστατικά, άτινα δύναται νά συμβώσιν έντός του προσεχούς πρωτολέπτου — γινώσκω, λέγω, μετά μεγίστης βεβαιότητος ότι τό ύρολόγιον τούτο μετά έν πρωτόλεπτον δά σημάνη τήν όγδόν ώραν. Διατί γινώσκω

ΕΛΕΝΗ, ΒΑΡΩΝΙΣ φόν Έλδβουργ.
Σύζυγος Γεωργίου Β'. Δουκός του Σάξεν-Μάινιγγεν.

τούτο; διότι ή παρούσα κατάστασις του ύρολογίου μοι είνε έπαρκώς γνωστή, ώστε νά προΐδω μετά βεβαιότητος σχεδόν μαθηματικής τήν μέλλουσαν αυτού κατάστασιν ήτις είνε συνέπεια τής ένεστώσης. Είπον, μετά σχεδόν μαθηματικής βεβαιότητος. Μετά πλήρους μαθηματικής άσφαλείας και βεβαιότητος δά προσεγίνωσκον τήν μετά έν πρωτόλεπτον κατάστασιν του ύρολογίου, αν εγίνωσκον σύμπαν τό ένεστώσ. Τότε δά εγίνωσκον τό μέλλον και έν σχέσει πρός τήν άπιδανωτάτην μεν άλλ' ένδεχομένην αίφνιδίαν στάσιν του μηχανισμού του ύρολογίου. Θα εγίνωσκον λόγου χάριν ότι εις έκ τών όδόντων ένός τροχού, μηδεμίαν έξωτερικήν βλάβην δεικνύων, από πολλού ήδη χρόνου είνε βεβλαμμένος και ότι ή άντιστατική αυτού δύναμις, ένεκα τήν μεταβληθείσης θέσεως τών ατόμων ειτε μορίων του, δά επάρκεση άκριβώς μέχρι του πεντηκοστού ένάτου λεπτού πρό τής όγδός ώρας. Θα εγίνωσκον προσέτι πώς και κατά ποίαν διεύθυνσιν έμελλεν ό όδός εκείνος νά θραυσθή· διότι ή θραύσις δέν είνε αυθαίρετος άλλ' έξαρτάται άκριβώς έκ τής θέσεως τών μορίων και τής διεύθυνσεως καδ' ήν έξασκείται ή πίεσις. Τό ύρολόγιον δύναται ώσαύτως νά σταδύ έξ αίτίας του κλονισμού όν παράγει βαρεία τις φορτηγός άμαξα, διαβαίνουσα διά

τής όδου. Αλλά αν μοι ήτο άκριβώς γνωστόν όλόκληρον τό ένεστώσ έπρεπε νά ειξεύρω ότι ό δείνα άγωγιότης σήμεραν εκτάκτως πώς και παρά τήν συνήθειάν του έξεκίνησε διευθυνόμενος διά τής όδου, έν ή εγώ κατοικώ, ότι ή φορτηγός άμαξα του απέχει ήδη τόσον από τής οικίας μου και τρέχει με τόσην ταχύτητα, έλατουμένην κατά τόσον υπό τών γεγονότων α, β, γ, και αυξανομένην κατά τόσον υπό τών δ, ε, ζ, και ότι έπομένως δά διαβή κάτωθεν τής οικίας μου άκριβώς ήμισυ λεπτόν πρό τής όγδός ώρας. Θα εγίνωσκον προσέτι ότι ένεκα τής διεύθυνσεως τής άμάξης ό δείνα τροχός δά προκρούση εις τήν δείνα πλάκα του λιθοστρώτου, ήτις έξέχει ύπέρ τās άλλας, και δά διασειση τά θεμέλια του οικου· πάντα ταύτα συμβαίνουσι κατά νόμους, και ούδέν άτομον έν τούς τοίχους κινείται έλευθέρας και αυθαίρετως αλλά κατ' αυστηροτάτην ανάγκην, ούτως ώστε ό γνώστης πάντων τών αίτιών δά ήδύνατο νά προύπολογίση μετά πάσης άκριβείας τό πλάτος και τήν διάρκειαν ένός εκάστου κραδασμού. Άλλως τε ό παντογνώστης του ένεστώτος δέν δά είχεν ούτε καν άναγκην νά προύπολογίση. Θα έβλεπε τά πάντα, δά εγίνωσκε τά πάντα, δά ήσθάνετο τά πάντα.

Σ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Έν τή νυκτίφ και σεπτή τών ούρανών γαλήνη
εις άγγελος κατίτατο ήσυχως όσμα ψάλλον.
Και οι άστέρες άπαντες, τά νέφη κ' ή σελήνη
τό δειόν όσμα ήκουον με σεβασμόν μεγάλο.

✠

Έξόμνει ούτος τών άγνών ψυχών τήν εούχίαν
έντός τών οικειών άλλων του δειού Παραδείσου.
Έξόμνει έτι του Θεού τήν παντοδυναμίαν,
και ήν ό θνός άδολος και ιερός έξ ίσου.

(Εκ τών του Λέρμοντωφ)

Έν Κερσίφ.

Άβρως εις τās άγάλας του ψυχών κρατών παρθένον
ήγεν αυτην επί τής γής τών σόνων και δακρύων.
Και ή ψυχή ακούουσα του Χερουβεϊμ τόν άϊνον
έτήρησε τών λόγων του πιστός τό μεγαλειόν.

✠

Κ' επί μακρόν εις τήν ζωήν ή τλήμων ήγωνία
ποδοῦσα τήν ούράνιον εκείνην μελφιδίαν . . .
Και ήδυνάτουσιν ε' όσματα τής Γής έν τή καρδία
αυτης ν' άναπληρώσασιν φωνήν τήν θεοσεσίαν!

Νικ. Κ. Μακρίδης.

ΤΟ ΧΤΕΝΙΣΜΑ ΤΗΣ.

Έμπρός εις τόν καθρέφτη σου σαυμένη
Έχτένιζες τά όλόχροσα μαλλιά
Και μέσα στο γιαλί σαν μαγεμένη
Έθαύμαζες τήν ίδια σου φιορφή.

Μιά επιθυμία στα μάτια σου κρυμένη
Τό φός της έσκοπούσε τό γλυκό,
Σάν τή κρυφή άγάπη που προσμένει
Του πόνου της νά ειπή τό μυστικό.

Ζάκυνθος.

Άνέβαιν' εκατέβαινε τό χτένι
Έπάνω στα χρυσά σου τά μαλλιά,
Και ή πνοή στα στήθη σου κλεισμένη
Απ' τή γυνή σου έφαινετο άγκαλιά.

Έγώ σ' έπαρμόνευα κρυμμένος
Κρατώντας εις τά χείλη τή πνοή
Σάν ζωντανός εις τή φωτιά πεσμένος
Που πριν πεθάνει χάνει τή ζωή.

Δ. Ήλιακόπουλος.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.

1. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β', ΔΟΥΚΕ ΤΟΥ ΣΑΞΕΝ-ΜΑΙΝΙΓΓΕΝ, μετά βιογραφίας (έν σελ. 345.)
2. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΛΙΑΡΙΟΥ. Εικών υπό Nicolo Barabino (έν σελ. 348/349.) μεδ' έρμηνείας υπό Σπυρίδωνος Παγανέλη.
3. ΡΕΜΒΑΖΟΥΣΑ. Κατά τήν έλαιογραφίαν του Κ. von Bodenhausen (έν σελ. 353.)
4. ΕΛΕΝΗ, ΒΑΡΩΝΙΣ ΦΟΝ ΕΛΔΒΟΥΡΓ, σύζυγος Γεωργίου Β'. Δουκός του Σάξεν-Μάινιγγεν (έν σελ. 364.)

Διαθήκη Ζάππα. Έκ της διαθήκης του έθνικου εβέργετου Κωνσταντίνου Ζάππα, παρανόμως ανοιχθείσας υπό του ρουμανικού δικαστηρίου και οχι υπό του Έλληνοσ επιτετραμμένου, δοτις ήρκεσθη εις διαπαρηγήσεις, μη ακουσθείσας, άσοσώμεν τας έξής λεπτομερείας, ειλημμένες εκ σεανογραφικών σημειώσεων των ένδιαφερομένων, εις ους δέν έπετραπή ή άνειγραφή του ιδιοχειρου του μακαριου έγγραφου, πριν ή τοσσο μεταρρασθῆ εις την ρουμανικήν υπό του ύπουργείου των έξωυργείων έν Βουκουρεστίη: Κληρονόμου και διάδοχόν μου άφίνω τό κράτος του Έλληνικού βασιλείου. Θέλω να σχηματισθῆ έπιτροπή προς διαχείρισιν της περιουσίας μου από 5 πρόσωπα, των πρόεδρον του Άρειου Πάγου έν Αθήναις, των πρόεδρον του έλεγκεσίου συνεδρίου και από των πρόεδρον ή ύποπρόεδρον της έπιτροπής των Ολορητων και από τους άνεπιούς μου Χρόστον και Άπόστολον, και παρακαλώ την έλληνικήν Κυβέρνησιν ώσθε ή έπιτροπή αθη, ή όποια θα όνομάζεται «Ζάππειος έπιτροπή, να φροντιση ν' αναγνωρισθῆ διά νόμου και νομικόν πρόσωπον. Άφίνω έτήσιον εισόδημα εις την σχολήν μου «Ζάππειον» Κωνσταντινου πόλεως φρ. 30 χιλ. μέ την ύποχρέωσιν να δίνη ως έμβαττική 200 λρ. έτησίως εις να Καταστήματα των Έκτά Πόργων. Η Ζάππειος έπιτροπή να συστήση εις τό Λάρμοσον ένα ύφαντήριον, να δίδη δε έτησίως τα έξής ποσά εις τας έξής σχολάς: Δέκλής 3000 φρ. Ρόβιανης 1200, Δελβίνου 1200, Κηπάρου 1000, Κύριανη και Κακόση 1400, Κουντεκοκι 500, Νήβιανη 1200. Τα περισεύματα των εισοδημάτων μου θα χρησιμοποιοϋνται, όπως αγοράζονται άκίνητα κτήματα έν Ελλάδα, διότι θέλω όλη ή κινητή περιουσία μου να γείνη άκίνητος. Μετά τον θάνατόν μου τό σώμα μου να ταφη εις τό νεκροταφείον των Αθηνών, μετά έξ δε έτη από της θανάτῃς μου, τά μέν όσα τό σώματός μου να ταφώσιν εις τό νεκροταφείον Λαμπόβου, τό δε κρανίόν μου εις την σχολήν του Ζαππειου Κωνσταντινου πόλεως. Έπιθυμώ να τυπωθῆ ή διαθήκη μου και από την άλληλογραφίαν όσα έγγραφα και γράμματα έπίσημα ή μη και όσα ήθελεν εγκρίνει ή Ζάππειος έπιτροπή.» — Συμπληρωματικά λεπτομερείαι εινε αι έξής: ότι ό κοιδίμος άνήρ ιδρύει δύο γεωργικά σχολάς, μιαν έν Ηπειρω και έτεραν εις τάν έν Θεσσαλία κτήματά του, έντέλλεται δε να προσληφθώσιν εις τας σχολάς ταύτας υιοί γεωργών έξ όλων των έπαρχιών της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Τουρκίας, οι όποιοι τά διδαχθώσιν την ήθικήν, άριστην τικήν, γραφήν και τας στοιχειώδεις γεωργικάς γνώσεις προς καλλιτέρευσιν των προϊόντων, οι όποιοι να χρησιμεύωσιν ως παράδειγμα εις τους έγγυριους των.»

Η γενειάς. Η άξία της γενειάδος εξετιμάτο διαφόρων παρά τοις διαφόροις λαοίς της αρχαιότητας. Έν Ανατολή ή γενειάς από αρχαιοτάτων χρόνων απήλασε μεγάλην τιμήν και έφεροτο υπό πάντων γεννηών ως έν πλήρη αξίησιν, έξαιρείτο των Αιγυπτίων ότινας μόνον εις τον πάγονα άφινον βραχύ τι και στενόν γενειον. Διά νόμου ήτο άπηγορευμένον εις τους Έβραίους να κείρωσι τον πάγονα, και οι Έλληνες δε μέχρι των χρόνων Αλεξάνδρου του Μεγάλου έδειφρον την γενειάδα ως κόσμημα και σέμνωμα του άνδρός, και μόνον οι δυστυχούντες ή πενθοϋντες έκειρον αυτήν. Μόλις τότε, διά του Μεγάλου Αλεξάνδρου έγινετο σθηνης τό κείρειν την γενειάδα, και τό έπιτήδευμα των κουρέων απέκτησε μεγάλην σπουδιώτητα, και τά κουρεία ήρχισαν να χρησιμεύωσι και ως μέρη συναυροίσεως των περιέργων, των φιλάρων, των σπερμολόγων και των κακογλώσσων. Οι Ρωμαιοι έπαγωνοφόρου μέχρι του έτους 300 πρδ Χριστού. Ο Κικέρων λέγει ότι επί 400 όλα έτη οι κουρείς ήσαν άγνωστοι έν Ρώμη. Κατά τό έτος 300 π. Χ. ό Π. Πικίνιος Μένας έφερεν εκ Σικελίας εις Ρώμην τον πρώτον κουρέα (tonsor). Έκτοτε τό κείρειν τά γενεία ένγένετο έν Ρώμη γενική συνήθεια. Διά τοϋτο πάσαι αι εικόνες και τά αγάλματα από του τελευταίου αιώνος της δημοκρατίας μέχρι των χρόνων του αυτοκράτορος Αδριανού εινε άνεξαρτέτως άνευ γενειών. Καθ' όλον τό χρονικόν τοϋτο διάστημα οι εις τας άνωτέρας τάξεις άνή-

κοντες Ρωμαιοι, μόνον όσάκις ειχον πένθος, άφινον την γενειάδα να αδώνη (barba promissa). Η ήμέρα, καθ' ήν ό νεαρός Ρωμαίος (ως επί τό πλείστον κατά τό 27 έτος της ήλικίας του) έκειρε κατά πρώτην φοράν τό γενειον, ήτο δι' αυτόν ήμέρας έορτής, τό δε άποκοπέν γενειον άφιερόθετο εις τινα θεόν. Πρώτος ό αυτοκράτωρ Αδριανός άφήκε πάλιν την γενειάδα του ν' αδώνη, όπως καλύπη δι' αυτής τας έπι του προσώπου του έλαιας. Τό παράδειγμα δι' τοϋ αυτοκράτορος ήρχισαν και άλλοι να μιμνάνται, οτως ώστε έντός όλίγου τό παγωνοφορείν έγινετο αόθης γενική συνήθεια πρδ πάντων οι στρατιώται έτρεφον μακράς γενειάδας, εις τινας δε έπαρχίας, ως έν Γαλλία, οι νικηφόροι στρατιώται έδειφρον την γενειάδα ως ιδικόν των προνόμιον και άπηγόρευον εις τους ήττημένους να παγωνοφορῶσι. Παρά τοις αρχαίοις Γερμανοίς, τοις Αυτικογότοις και τοις Βουργουνδοίς, τό κείρειν την γενειάδα ήτο σημειον άνελευθερίας και άτιμίας. Έκ της συνήθειας τοϋ τρέφειν μακράς γενειάδας έλαβον τό όνομα των οι Λογγοβάρδοι (= Μακροπάγωνες). Κατά τον μεσαιώνα ύπέστη πολλές και ταχείας μεταβολάς τό άφορών την γενειάδα έθιμον, διότι ότε μέν ήτο συνήθεια να φέρωσι πλήρη γενειάδα, ότε δε μέν ύπογένειον άνευ μύστακος, ότε δε μύστακα και ύπογένειον, ότε δε μόνον μύστακα. Από του δωδεκάτου αιώνος και έριδες έπεκράτει καθ' όλον σκεδόν τον μέσον αιώνα ή συνήθεια της έντελοϋς άγενείας, δηλαδή της έντελοϋς έλλείψεως γενειών, μόνον δε έν Ανατολή εξήκολούθει ή γενειά να θεωρηται ως άπαραίτητον κόσμημα του άνδρός. Έκ τοϋτου μάλιστα άνεφέρθησαν και έριδες μεταξύ της όρθοδοξου και της Ρωμαϊκής Έκκλησίας. Οι όρθόδοξοι ίερείς ύπερήσπιζον την γενειάδα και περιεφρόνον τους άγενειούς άγιούς των Λατινων. Περί τό τέλη του μεσαιώνος ήρχισαν και έν τῇ Δόσει ήγερόνες, Ιπσοται, καλλιτέχνη και επιστήμονες να τρέφωσι γενειάδας. Περιφρον εινε τό ύπογένειον Έρρίκου του Τετάρτου «Henri quatre.» Αλλά ή Μόδα εινε ιδιότροπον γράδιον, και ή Γαλλία ήτο και τότε όπως και ύστερον ή δίδουσα τους νόμους του σαρμού εις όλην την Εύρώπην. Οτε μετά τον θάνατον Έρρίκου του Τετάρτου άνέβη επί του θρόνου ό έννεαετής Λουδοβίκος δέκατος τρίτος, οι Γάλλοι εγένευσιν και οι αόλικοι ήρχισαν πάντες να ζυρίζωνται χάριν του άγενειου μονάρχου, μόνον δε εις τας παρειάς άφινον μικρόν τι γενειον και εις τό κάτω χειλος όλίγας τρίχας («belle royale»). Η μόδα αθη επί μακρόν χρόνον ήτο ή μόνη έπικρατούσα, και μόνον από καρού εις καιρόν άνεφαίνετο ό μύσταξ. Η γενειάς έντελωσ ήφανίσθη κατά τον δέκατον όγδοον αιώνα, και μόλις τῷ 1815 ήρχισε πάλιν ν' αναφαίνεται. Πέτρος ό μέγας έπορολόγος τας γενειάδας, όπως έκπολιτίση και έξωτερικώς τους Ρώσοους. Μόνον οι δοϋλοι και οι ίερείς ειχον τό δικαίωμα να παγωνοφορῶσι, χωρίς να πληρώνωσι φόρους διά την γενειάδα των. Έν Ρωσία και σήμερα έν οι χωρικοί και οι ίερείς τρέφουσι μακράς γενειάδας. Έν Γαλλία διά του Ναπολέοντος του Τρίτου τό αιχμηρόν ύπογένειον εγένετο πόλιν του σαρμού, ύνομάζετο δε οχι πλέον «Henri quatre» οϋτε «royale» αλλά «Impetiale.» Σήμερα έν γένει οϋτε εις τους στρατιώτας οϋτε εις τους πολιτας έπιβάλλεται ύποστειν τις τάπος ή άπαρεγκλιτος νόμος του σαρμού όσον άφορῆ τά γενεία. Έκαστος δένεται ν' ακολουθῆ τό γούστο του χωρίς να φοβῆται μήπως προσκροσῆ προς τας άπαιτήσεις της μόδας. Αλλ' ή έλευθερία αθη των γενειών ύπαρξη μόλις από τινων όλίγων δεκαετηρίδων. Αι πλήρεις γενειάδες, οιτινες σήμερα εινε συνηθέσταται, καθίσταν πρδ τινων έτών πολιτικῶς ύπόπτους τους φερόντας ατάς. Πρδ πάντων εις τους στρατιώτας και δημοσίους ύπαλλήλους έπεβάλλοντο έν Γερμανία πρδ όλίγων σχετικῶς έτών άφισμένοι τέσοι άφορώντες την παγωνοφορίαν. Ος παράδοξον άναφέρομεν ένταϋθα ότι πρδ πενήτηκοντα περίπου έτών έν Kurhessen της Γερμανίας οι στρατιωτικοι άφειλον να φέρωσι γενειάδας έν σχήματι του γράμματος «W» διότι ό άρχων της χώρας ύνομάζετο Wilhelm (Γουλιέλμος).

Ο Έρατοσθένης περί του νέου κόσμου. Έπί τη εύκαιρία της προσεχώς έορτασθησόμενης τετρακοσιετηρίδος από της άνακαλύψεως της Αμερικής, καθ' ήν εύκαιρίαν τοσαϋτα γράφονται και θα γραφώσι περί του Κολόμβου και περί των πρδ του Κολόμβου άνακαλυφάντων της Αμερικής, κατάλληλον νομιζόμεν ν' αναφέρωμεν όλίγα τινά εις τους ήμετέρους αναγνώστας περί ενός αρχαιου σωφωτάτου Έλληνοσ, δοτις πρδ διαχιλιών και έπέκεινα έτών έξέφρασε ρητώς την γνώμην ότι εινε δυνατόν να ύπάρχη και άλλος κόσμος, πλην του τότε γνωστοϋ. Οτι ή γῆ εινε σφαιροειδής ήτο ήδη γνωστόν εις τους αρχαίους Έλληνας φιλοσόφους. Μόνον περί του μεγέδους της γηίνης σφαιρας έπεκράτει διαφωνία. Διακόσια περίπου έτη πρδ Χριστού ό Αλεξάνδρινός σοφός Έρατοσθένης έπεχείρησε πρώτος να καταμετρήση τό μέγεδος μιᾶς μοίρας της περιφέρειας της γῆς, και ειτα να εῖρη δι' ύπολογισμοϋ τό μέγεδος της όλης περιφέρειας. Την πρώτην ταϋτην καταμέτρησιν έξετέλεσε μεταξύ της Σύνης, του σημερινού Άσουαν παρά τῷ Νείλω, και της πόλεως Αλεξανδρείας. Ο Έρατοσθένης εῖρε τότε δι' ύπόλογισμὸν ότι τό μέγεδος της περιφέρειας της γῆς εινε 25200 στάδια, τοϋτ' ειστιν 5323 γεωγραφικά μίλια. Αν παραβάλωμεν τον άριθμόν τοϋτον πρδ τό πραγματικόν μέγεδος της περιφέρειας της γῆς, όπερ ως γνωστόν εινε 5400 μίλια, βλέπομεν ότι ό Έρατοσθένης έπαρτίσασεν έγγύτατα προς την αλήθειαν. Τό λαμπρότατον τοϋτο κατορθώμα της αρχαίας φυσικής επιστήμης φαίνεται ήμιν έτι λαμπρότερον και θαυμασιώτερον αν λάβωμεν ύπ' όψει και την ακρίβειαν, μεθ' ής ό Έρατοσθένης όρισε την έπι της γηίνης σφαιρας θέσει του τότε γνωστοϋ κόσμου. Η μεταξύ των δυτικῶν άκτῶν της Ισπανίας και των ανατολικῶν άκτῶν της Ασίας άπόστασις (κατ' ανατολικήν διεύθυνσιν) περιελάμβανε, κατά τους ύπολογισμούς του Έρατοσθένους, 120 μοίρας. Έπειδή δε ή όλη περιφέρεια της γῆς διηρείτο εις 360 μοίρας, ή εκτασις των χωρών του αρχαιου κόσμου εκάλυπτε τό 1/3 της γηίνης σφαιρας. Τά 2/3 αϋτης ήσαν άγνωστα. Καί οϋτος ό ύπολογισμός του Έρατοσθένους πλησιάζει έγγύτατα προς την πραγματικότητα, ως εκαστος δένεται να ιδῆ επί μιᾶς ύδρογειου σφαιρας. Αλλ' ό Έρατοσθένης έξήγαγεν εκ των ύπολογισμών του τοϋτων και άλλα συμπεράσματα. Απέδειξεν ότι ήτο δυνατός ό περίπλους της γῆς, και άφισεν ακριβώς, πῶς ήδόνάτο τίς να πλεύσῃ έξ Ισπανίας εις τας Ινδίας διά του Ατλαντικού ωκεανού, προσδειξί ότι μόνη ίσως ή μεγάλη εκτασις του ωκεανού ήδόνάτο να ήμποδισθῆ τον πλοϋν τοϋτον, διότι ή οικουμένη γῆ κατέχει έν μόνον τριτημόριον της γηίνης περιφέρειας. Οικουμένην δε γῆν προσέθηκεν ό Έρατοσθένης ύνομάζομεν έκείνο μόνον τό μέρος της γῆς, τό όποιον ήμεις οίκομεν και γνωσκομεν. Εινε όμως δυνατόν να ύπάρχη έν τῇ αϋτῇ εύκράτῳ ζῆνις και άλλη ήκειρος, μάλιστα δε και πλείονες κατοικουόμεναι ήπειροι. Τοιοϋτοτρόπως τό ζήτημα της πρδ τας Ινδίας θαλασσίας όδου έλεύθετης πρδ διαχιλιών και έπέκεινα έτών, και δη μετά θανατίας τῷ δντι έπιτυχίας, υπό του Έρατοσθένους, ύποδειξάντος σονάμα ότι ήτο δυνατή και ή άνακάλυψις μιᾶς νέας ήπειρου!

Η νῆσος Jean-de-Mayen. Μεταξδ της Ισλανδίας και της Σπιτοβέργης κείται ή νῆσος Jean-de-Mayen, εις ήν σκοποϋσι να μεταβίσι κατά τό προσεχές έαρ και να διαμείνωσιν επί τινα χρόνον δύο Γάλλοι επιστήμονες, ό Georges Pouchet και ό Ch. Rabot, οιτινες και πρότερον πολλάκις έπεχείρησαν όμοίως εκδρομάς εις τά βορειότατα μέρη της Ευρώπης, χάριν επιστημονικῶν σκοπῶν. Η νῆσος αθη εινε τῷ αληθεία ό τι φρικώδες και άπελπιστικόν δανάται εις να φαντασθῆ. Οδδαμοϋ άλλαχοϋ συναντᾶ τις τοσοϋτον εῖρεϊς παγετώνας, έπιστεφομένους υπό του γιγαντιόδους όρους Beerenberg. Οδδαμοϋ άλλαχοϋ ή παγωμένη φάσις του Βορρά παρουσιάζεται μετά τοσοϋτον τραγικῆς μεγαλοπρεπειας. Φαντάσθητε τους καταρράκτας του Νιαγάρα, συμπιέζοντας αϋτην και άποκροσταλλωδέντας κατά την πτώσει των. Τοιαϋτη εινε ή έντύπωσις ήν άπεκόμοσαν πάντες οι διελθόντες έκείθεν...

Έν τῇ νῆσῳ Jean-de-Mayen συνέβη ποτε τραγικώτατόν τι δράμα εκ των φρικωδεστάτων. Συνέβη κατά τον δέκατον έβδομον αιώνα, αλλά μόλις πρδ τινων έτών Άγγλοι τινες ναῦται άνεϋρον εκεί έν ήμερολόγιον, όπερ περιείχεν όλας τας λεπτομερείας του φοβεροϋ τοϋτου δράματος. Έν τῷ ήμερολογίῳ τοϋτῳ ήσαν αναγεγραμμέναί όλαι αι φρικώδεις περιπέτειαι της άγωνίας έπίτά άνδρόπων. Οι δυστυχεις ότοιοι ήσαν Όλλανδοι, έν τῇ ύπηρεσία μιᾶς Έταιρείας, ήτις ειχεν άποφασισῆ να έπεκτείνῃ τας έρευνας και άνακαλύψεις αϋτης μέχρι του βορειου πόλου. Οι έπίτά έκείνοι άνδρες έλαβον αι έντολὴν να διαχειράσωσιν επί της νῆσου έκείνης των πάγων, όπως κάμωσι κατά την διάρκειαν του χειμῶνος παρατηρήσεις επί των μεταβολῶν του καρού, και μετά θαναμοστοϋ θάρρους άνεδέχθησαν την άνήκουστον ταϋτην έντολήν. Απεβιβάσθησαν λοιπόν εκεί, μετά των αναγκαίων προμηθειών, και ίδρωσαν μιαν οικίαν, της όποίας τά άπαισια λειψανα εσώζοντο εισέτι εκεί μέχρι πρδ όλίγων έτών. Εϋδης από τας πρώτας ήμέρας ήρχισαν να ύποφέρωσι τά πάνθαινα υπό του φοβεροϋ ψύχους. Δέν ήδόναντο πλεον να έξέλθωσι. Έν τῷ ήμερολογίῳ αϋτων εῖρηδη σημαιωμένη και ή έξής λεπτομερεία, ότι εις άπόστασιν έξ ποδῶν από του πόρου έν βοτίον, περιέχον κρέας άρκτου, έλάγωσα. Είχον φάσις έκεί εῖρωστοι, ισχυροί, πλήρεις ζωῆς και ένεργείας, και μετά ένα μήνα καθήνησαν υπό του άπεριγράπτου ρίγους εις τον εσχατον βαθμόν της εξαντλήσεως. Έν τῇ ύπερηφάνῳ συναίσθησει της δυνάμεως των ειχον άψηφισῆ την όριμότητα των στοιχείων. Ηδη ή φάσις έξεδουκείτο. Ολίγον κατ' όλίγον, κατατροχῶσμενοι υπό του ψύχους, ύπέκυπτον, εγκαταλελειμμένοι έν τῇ έρήμῳ των πάγων, μη δυνάμενοι να έλπίσωσι καμμίαν βοήθειαν. Οι εγκαταλιπόντες αϋτοδς εκεί έμελλον να έλθωσι πρδς άναζήτησιν των, μόλις τό έπόμμενον έαρ. Ηλθον, αλλά δέν εῖρον ειμή πτώματα. Οι και διέφρυσαν έν τῷ μεταξύ διακόσια έτη, οι άνακαλύφοντες τό ήμερολόγιον έκείνο ναῦται μετά βαδείας συγκινήσεως άνέγνωσαν τας σημειώσεις ταύτας, τας γραφείσας έν μέσῳ των φοβερωτάτων βασάνων υπό των θυμάτων έκείνων της επιστήμης. Η γραφίς ειχε πέσῃ εκ των χειρῶν του τελευταίου επιζήσαντος. Εῖρισκόμεθα επί του παρόντος εις την εσχατήν άπελπισίαντα έγγραφον οϋτος. «Οι σύντροφοι μου πάντες οϋτε πρδς άλλήλους οϋτε πρδς έαυτοδς δένονται να παράσχωσι την έλαχίστην βοήθειαν. Ολον λοιπόν τό βήρος εινε έπάνω μου. Εις τό δέλημα του Θεοϋ! Θα κάμω τό καθήκόν μου, έρ' όσον έχω την δύναμιν...» Έπειτα, οδδέν πλέον. Τό τεράδιον, επί δύο αιώνας έμεινεν ανοικτόν εις αϋτην την άπαισιαν οσειδα. Υπό τοιαύτας περιστάσεις καταψήθη ή νῆσος Jean-de-Mayen επί τινας μήνας. Τάφοι μόνον αναμνησκουσι την διάβασιν άνδράπου εκ του αζένου έκείνου εδάφους των πάγων. Α. Π. Ρ.

Διεθνής εκδειςις ποτών. Κατά τον προσεχή μήνα Μάιον γενήσεται έν Παρισίαις, έν τῇ μεγάλη Στωξ των μηχανών, κατά τό πεδίον του Άρσοσ κειμένη, διεθνής εκδειςις οίνουπνευματωδών έν γένει ποτών, οίνων, οίνουπνευματος ίδια, ζῦδου, μηλικου και των τοιούτων, την έπίτιμον δε προσδρειαν της έπιτροπής, ήτις θα παρασκευάση την όντως περιέργον έπιχειρήσιν άνάλαβεν ήδη ό ύπουργός της γεωργίας. Αι πλείοται χώραι, έν αίς παράγονται σχετικα προϊόντα, εδῆλωσαν από τοϋδε την συμμετοχήν των, όση δε πλείοτι προσοχή άποδοθῆσεται εις τό μηχανικόν της εκδειςιως τμήμα και εις αϋτό θα συμφορηθώσι παντός είδους μηχανήματα, χρήσιμα πρδς την παραγωγήν των διαφόρων ποτών, τά κτισθώσι και κλίβανοι και ζυθοποιεία, μάλιστα δε τά άφορώντα την βιομηχανικήν παρασκευήν των οίνων θα εκτεδῶσιν έν πάση λεπτομερεία. Την κοινήν περιέργειαν δε έφέλκεσθ όλας πρωτότυπον της εκδειςιως τμήμα, έκείνο δηλονότι, έν φ θα δεκνωσεται ή χρησιμοποίησις του ηλεκτρισμοϋ εις την ζύμωσιν και την βράσιν.

ΠΟΣΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΥΠΑΡΧΟΥΣΙΝ ΕΦ' ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΓΗΣ.

Τὸ ὅσο τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ζήτημα εἶνε ἀναμφίβολως ἐν ἐκ τῶν μάλιστα ἐνδιαφερόντων, ἀλλ' ἡ λύσις αὐτοῦ εἶνε φυσικῶς τῷ λόγῳ δυσκολωτέρα, ἀκόμη καὶ ἂν ἡ λύσις αὐτῆ πρόκειται νὰ ἐρεθῆ οὐχὶ μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας ἀλλὰ μόνον κατὰ προσέγγισιν. Ὁ διευδυντὴς ἡμῶς τοῦ νομισματοκοπέου τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἐπεχείρησεν ἐσχάτως ἐπὶ τῆ βάσει ἐρευνῶν καὶ ἐμβριδῶν μελετῶν νὰ λύσῃ ἄσπον οἶόν τε ἀκριβέστατα τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα, τοῦτ' ἐστὶ νὰ ὑπολογίσῃ πόσα χρήματα ὑπάρχουσιν ἐν ὅλῃ τῇ οἰκονομῆν. Ἐν τούτῳ κάμνει κατὰ πρότερον τὴν διάκρισιν μεταξὺ χρυμάτων εἰς χρυσὸν καὶ χρυμάτων εἰς ἄργυρον. Κατὰ τὰς ἐρευνὰς καὶ τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτοῦ, ἡ Γαλλία εἶνε ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν ἐκείνη, ἣτις κέκτηται τὸ μέγιστον πῶσον τῶν εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἄργυρον κυκλοφορούντων χρυμάτων. Λαμβάνων ὡς μονάδα τῆς μετρήσεως τὸ δολλάριον (πρὸς 4 μάρκα) εἶρεν ὅτι ἡ Γαλλία ἔχει 900 ἑκατομμύρια δολλαρίων εἰς χρυσὸν καὶ 700 ἑκατομμύρια εἰς ἄργυρον, ἐν συνόλῳ δηλαδὴ 1,600,000,000 δολλαρίων. Μετὰ τὴν Γαλλίαν ἔρχονται ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην ἐν δευτέρῳ μοίρῳ αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐνθα ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰ 700 ἑκατομμύρια δολλαρίων εἰς χρυσὸν καὶ 480 ἑκατομμύρια εἰς ἄργυρον, οὕτως ὥστε ἡ Γαλλία φαίνεται πλουσιωτέρα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς κατὰ τετρακόντα καὶ εἰκοσιν ἑκατομμύρια δολλαρίων. Τρίτη εἰς τὴν σειράν ταύτην ἔρχεται ἡ Μεγάλη Βρετανία, ἣτις κέκτηται 550 ἑκατομμύρια δολλ. εἰς χρυσὸν καὶ 100 ἑκατομμύρια εἰς ἄργυρον. Ἡ Γερμανία κατέχει τὴν τετάρτην θέσιν μεταξὺ τῶν πλουσιῶν χωρῶν τοῦ κόσμου, διότι ἔχει 500 ἑκατομμύρια δολλαρίων εἰς χρυσὸν καὶ 145 ἑκατομμύρια εἰς ἄργυρον. Ἐκ τούτου καταφαίνεται πῶσον ψευδὴς εἶνε ἡ παρὰ πλείστοις ἐπικρατοῦσα γνώμη ὅτι ἡ Γερμανία εἶνε πτωχὴ χώρα ὡς πρὸς τὸ χρῆμα. Ἀπ' ἐναντίας, ἐκ τῶν ὑπολογισμῶν τούτων τοῦ ρηθέντος Ἀμερικανοῦ ἐξάγεται ὅτι ἐν Γερμανίᾳ κυκλοφοροῦσι τόσα χρήματα εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἄργυρον, ὅσα ἐν τῇ παροικίᾳ διὰ τὸν πλοῦτον τῆς Ἀγγλίας! Τὰ ἐν Ῥωσίᾳ ὑπάρχοντα χρήματα ὑπολογίζονται 190 ἑκατομμύρια εἰς χρυσὸν καὶ 60 ἑκατομμύρια εἰς ἄργυρον. Ἡ Ἰσπανία φαίνεται ἐκ τῶν ἐρευνῶν τούτων τοῦ μνημονευθέντος Ἀμερικανοῦ ὅτι εἶνε πολλὸ πλουσιωτέρα ἢ ἄσπον κοινῶς νομίζεται, διότι ἔχει 100 ἑκατομμύρια εἰς χρυσὸν καὶ 125 ἑκατομμύρια εἰς ἄργυρον. (Μὴ λημονεῖτε ὅτι ἀριθμοὶ οὗτοι σημαίνουσι πανταχοῦ δολλάρια. Ἐν δὲ δολλάριον ἰσοδυναμεῖ πρὸς πέντε φράγκα.) Ἡ Αὐστρουγγαρία κέκτηται 40 ἑκατομμύρια εἰς χρυσὸν καὶ 90 ἑκατομμύρια εἰς ἄργυρον. Ἡ Τουρκία ἔχει 50 ἑκατομμύρια εἰς χρυσὸν καὶ 45 ἑκατομμύρια εἰς ἄργυρον. Ἡ Ὀλλανδία 25 ἑκατομμύρια χρυσ. καὶ 65 ἑκατομμ. ἄργυρον. Ἡ Ἑλβετία 15 ἑκατομμ. χρυσ. καὶ ἴσον ἄργυρον. — Ἡ Ἑλλάς ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ φαίνεται μὲ 2 ἑκατομμύρια δολλαρίων εἰς χρυσὸν καὶ 4 ἑκατομμύρια εἰς ἄργυρον. Πλουσιωτέτη φαίνεται ἡ Αἴγυπτος, ἔχουσα 100 ἑκατομμύρια δολλ. εἰς χρυσὸν καὶ 15 ἑκατομμύρια εἰς

ἄργυρον. Μετὰ ταύτην δὲ ἡ Ἰαπωνία, κεκτημένη 90 ἑκατομμύρια χρυσ. καὶ 50 ἑκατομμ. ἄργυρον.

Παραλείποντες ἐνταῦθα τὰς λοιπὰς χώρας τῆς γῆς, προσδέτομεν μόνον κεφαλαιώδεις, ὅτι πάντα τὰ ἐφ' ὅλης τῆς γῆς κυκλοφοροῦντα χρυσὰ νομίσματα ὁμοῦ λαμβανόμενα συμποσοῦνται εἰς 3727 ἑκατομμύρια, τὰ δὲ ἄργυρὰ νομίσματα εἰς 3820 ἑκατομμύρια δολλαρίων, ἴσθι δλα, ὁμοῦ, χρυσὰ καὶ ἄργυρὰ, εἰς ἑπτὰ δισεκατομμύρια, πεντακκόσια τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἑκατομμύρια δολλαρίων.

Μὴ λαμβανόμενων λοιπὸν ὑπ' ὄψει τῶν ἄλλων κινήτων καὶ ἀκινήτων κτημάτων, τὸ ἀνωτέρω πῶσον τῶν 37 ἢ 38 δισεκατομμυρίων φράγκων (ἐν στρογγύλῳ ἀριθμῷ) ἀποτελεῖ ὅλον τὸν εἰς μετρητὰ πλοῦτον τῆς ἀνθρωπότητος, ὅλον τὸν «μαμωνάνα», χάριν τοῦ ὁποίου τὸ ἀνθρώπινον γένος βασανίζεται ἀπὸ πρωΐας μέχρι νυκτός.

Ἄν ὑπολογίσωμεν τὸν ὅλκον πληθυσμὸν τῆς γῆς ἀνερχόμενον εἰς 1500 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, βλέπομεν ὅτι ἂν διαιροῦντο ἐξ ἴσου ὅλα τὰ ὑπάρχοντα ἐν τῷ κόσμῳ μετρητὰ χρήματα, θὰ ἐλάμβανεν ἕκαστον ἄτομον μόλις 25 φράγκα, ἴσθι μικρὰν τινα ἐλεημοσύνην μὲ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς θὰ ἦτον εὐχαριστημένος.

Ἄν πάντα τὰ ὑπάρχοντα χρυσὰ νομίσματα, ἅτινα κυκλοφοροῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐτήκοντο καὶ συνεχωνεῖοντο εἰς ἓν σῶμα, θ' ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ χρυσοῦ τούτου κύβος, τοῦ ὁποίου αἱ πλευραὶ θὰ εἶχον 6,85 μέτρα μήκος πλάτος καὶ ὕψος. Ὅλα λοιπὸν τὰ χρυσὰ νομίσματα τοῦ κόσμου, συγκεχωνευμένα εἰς μίαν συμπαγῆ μάζαν, θὰ ἠδύναντο νὰ χωρέσων εἰς δύο μετρίου μεγέθους δωμάτια.

Τὰ δὲ ἄργυρὰ νομίσματα τοῦ κόσμου συγχωνευόμενα πάντα ὁμοῦ θ' ἀπετέλουσαν ὄγκον, ἔχοντα ἑκατὸν μέτρων μήκος, καὶ ἴσον πλάτος καὶ ὕψος, τοῦτ' ἐστὶ θὰ ἐσχηματίζον λόφον τινὰ μετρίων διαστάσεων.

Τόσος εἶνε λοιπὸν ὁ ἄργυρος λόφος καὶ ὁ ὀλόχρυσος κύβος, χάριν τοῦ ὁποίου γίνεται ὁ ἀκατάπαυστος ἀγὼν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ νομίσωτε ὅτι ὁ θησαυρὸς οὗτος παραδίδεται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Τούναντιον, ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος τῆς γῆς εἶνε πολλὰ φθαρτὰ προϊόντα, ἐν τῇ κυρίᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως. Ἐκ τῶν χρυσῶν θησαυρῶν τῆς ἀρχαιότητος σήμερον σώζεται ἢ οὐδὲν ἢ ἐλάχιστον μέρος. Οἱ χρυσοὶ θησαυροὶ τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἐν τῷ διαστήματι τῶν αἰώνων ἠφανίσθησαν, ἐδρμηματίσθησαν, διελθῆσαν εἰς άτομα, καὶ δι' ἀναριθμήτων ὁδῶν ἔβησαν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, τοῦ μεγάλου τούτου θαλάσσιου, ὅπερ τὰ πάντα ἐν ἐπιφάνειᾳ. Αἱ πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου σώζονται, ἀλλ' ὁ χρυσὸς τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων ἐγένετο ἄφαντος. Τὰ σημερινὰ χρήματα κατάγονται κατὰ τὸ πλείστον μέρος ἐκ τοῦ Νέου Κόσμου, ἐκ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας. Μετὰ τινὰς χιλιετηρίδας δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἴσως οὐδὲ ἴχνος αὐτῶν ψηλαφητόν.

Ἐκείνο τὸ ὅποιον ἡ ἀνθρωπότης παραδίδει ἀφθαρτον ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν εἶναι, οὐχὶ οἱ θησαυροὶ τῶν εὐγενῶν μετάλλων, ἀλλ' οἱ θησαυροὶ τοῦ πνεύματος, τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης, τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

κ. Ι. Κ. Γ. εἰς Βραβίαν. Εὐχόμεθα καλὴν ἀνάρρωσιν. — κ. Μ. Ξ. εἰς Σεβαστούπολιν. Ἡ ἐπιστολή σας ἐλήφθη καὶ ἐσημειώσαμεν τὰ ἐν αὐτῇ. — κ. Ν. Δ. Ι. εἰς Κεφαλληνίαν. Θὰ συμπορφωθῶμεν. — κ. Κ. Α. Τ. εἰς Ἰωάννινα. Ἐλήφθησαν ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ πῶσον εἶναι μικρὸν καὶ ἴδωμεν πῶσον θὰ εἶνε τὸ περίσσευμα. — κ. Γ. Χ. Κ. εἰς Θεσσαλονικίην. Σὰς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ συγχαρητήρια καὶ λυπούμεθα διατὴ καὶ ἄλλοι δὲν κρίνωσι οὕτω

πῶς. — κ. Ν. εἰς Πετρούπολιν. Ἔχετε δίκαιον, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ γνωρίζητε πῶς ἀνταποκρινόμεθα καὶ οἱ ἡμέτεροι πρὸς τὰς ἀποχρεώσεις των. — κ. Γ. Φ. εἰς Σάμον. Τὰ ταχυδρομικὰ πρὸς ἀποστολὴν τῶν 24 τευχῶν τῆς Κλειοῦς δηλ. ἐπὶ ἐν ἔτος ἀνέρχονται εἰς φρ. χρ. 3 καὶ μὲ τὰς ὑπομνήσεις εἰς φρ. χρ. 4 περίπου. — κ. . . εἰς Σμύρνην. Μὰς εἶναι ἀδύνατον, καὶ λυπούμεθα διότι δὲν δυνάμεθα νὰ σας ἀποστείλωμεν τὰ τὰχῃ πρὸ τῆς παραλαβῆς τῶν

χρημάτων. — κ. Μ. Σ. εἰς Μασσαλίαν. Ἐλήφθησαν καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Μ. Α. εἰς Vasilii καὶ κ. Κ. Θ. Α. εἰς Butoesci. Θὰ σὰς σταλάσῃ. — κ. Ι. Α. εἰς Φιλιππούπολιν, κ. Κ. Κ. εἰς Τρίν. Ἐλήφθησαν ἐγκαίρως. — κ. Α. εἰς Στρυμνίτισαν. Ἐνεγράφημεν καὶ ἡ ἀποστολή θὰ γίνετα κατὰ τὰς ὁδηγίας σας. Διὰ τὰς πρὸς τὸ ἔργον μας συμπαιδείας ἡμῶν, σὰς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Γ. εἰς Κίεβον. Ἡ ἀπόφασίς εἶναι πολλὰ δύσκολος εἰς τοιαύτας περιστάσεις.